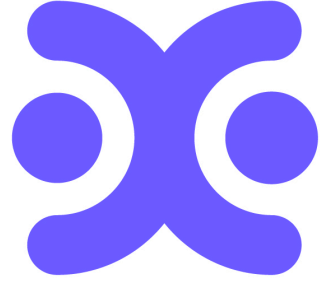

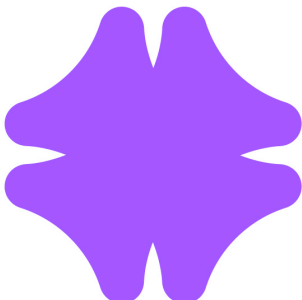
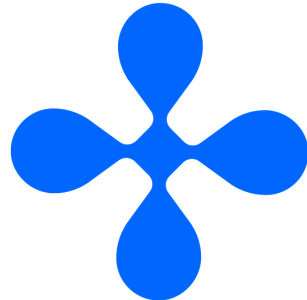
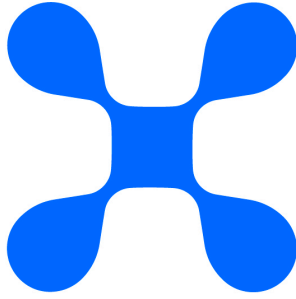
imece öğrenimler raporu

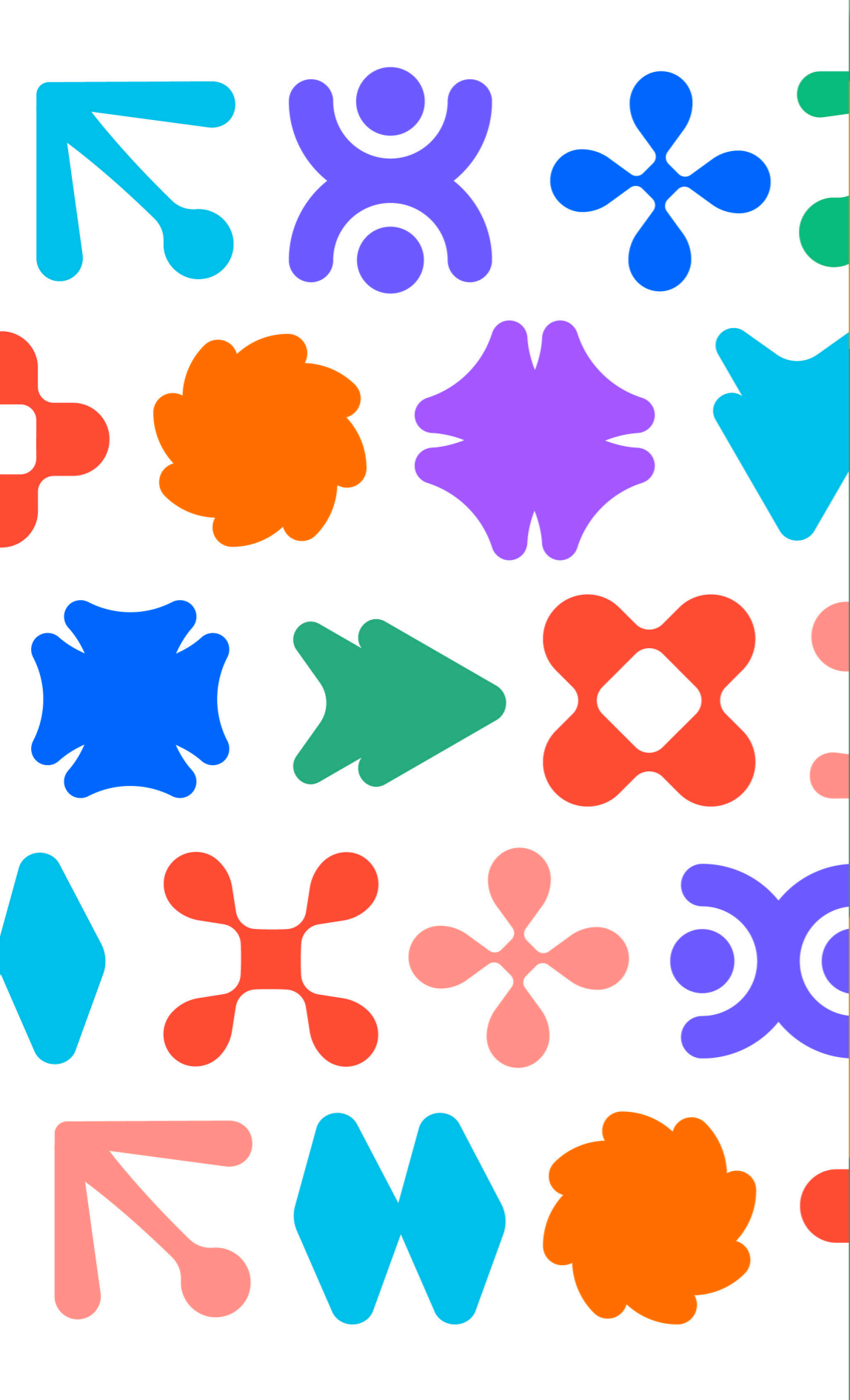

imece'nin
Etki Yolculuğu

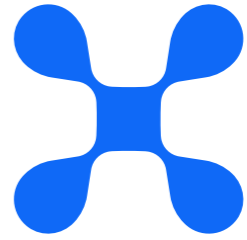
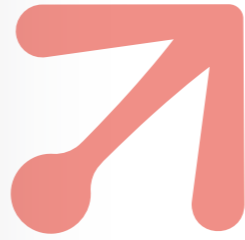
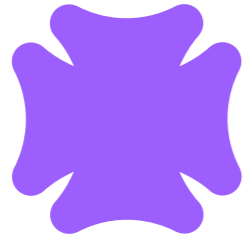

2016→2022

 FSC
FORESTS
FOR ALL
FOREVER

imece, değişim yaratan
insanların ve kurumların
toplumsal **ekolojik** ve
kültürel meselelere çözüm
üretmek üzere buluştuęu,
birlikte çalıştığı bir sosyal
inovasyon platformudur.

imece Öğrenimler Raporu;
ATÖLYE, S360 ve Zorlu Holding'in
ortaklığında 2016 yılında kurulan
sosyal inovasyon platformu imece'nin
7 yıl boyunca gerçekleştirdiği proje ve
programlardan ne tür öğrenimler elde
ettiğini yansıtmak üzere hazırlanmıştır.

Teşekkürler

imece Ekibi (Nisan 2023)

 Buğra Çelik

imece Yönetim Kurulu Üyesi

 Can Pürüzsüz

imece İçerik ve İletişim Yöneticisi

 Selin Taşdelen

imece Proje Koordinatörü

 Zeynep Ezel

imece İletişim ve Komünite
Uzman Yardımcısı

 Büşranur Tenik

imece Girişimcilik Programları Yöneticisi

 Hazal Kartalkanat

imece Program Yöneticisi

 Zeynep Erdoğan

imece Yöneticisi

imece Öğrenimler'in Oluşmasında Katkı
Sunanlara Teşekkür Ederiz:

 Can Koçak

Vesaire Editörü

 Ceylan Uşaki Erali

Ara Studio Kurucu Ortağı

 Deniz Akgüllü

Zorlu Holding Marka
İletişim Müdürü

 Ebru Sağlam

Zorlu Holding Kurumsal
İletişim Uzmanı

 Sedef Bolat

Zorlu Holding Marka
İletişim Uzmanı

 Zeynep Erdoğan

imece Yöneticisi

 Can Pürüzsüz

imece İçerik ve İletişim Yöneticisi

 Cüneyt Bender

Vesaire Editörü

 Duygu Kambur

imece 2016 - 2020 Strateji ve
İş Geliştirme Yöneticisi

 Mustafa Özer

imece 2020 - 2021
Direktörü

 Şahika Özcan Ortaç

Zorlu Holding Kurumsal İletişim ve
Sürdürülebilirlik Genel Müdür Yardımcısı

Rapor Tasarım Ekibi — monroe.works

 Onur Gökalp

 Emirhan Akyüz

 Oğul Girgin

 Naci Mert

 Berkin Ay

imece Öğrenimler'i Oluşturmaya Başladığımız Günden Bu Yana Yolu imece'den
Geçenlere ve Buldukları Kurumlarda imece Destekçisi Olanlara Teşekkür Ederiz:

Akan Abdula Alara Demirel Ali Özgür Arslan

 Alper Güven Aslı Alemdaroğlu Asya Saydam

Ayşesu Çelik Bülent Özcan Ceylan Uşaki Erali

 Deniz Akgüllü Deniz Çevikus Derya Değerli

Kaynak Dicle Karaozan Didem Eryar Ünlü Duygu

Kambur Ebru Sağlam Ebru Dildar Edin Ecmel

Ayral Ender Mersin Efe Kardeşahin Ela Köksal

 Emre Efe Güzel Emre Zorlu Engin Ayaz Eren

Kılınc Eren Öztürk Prof. Dr. Erhan Erkut Erman

Fenerci Fırat Okucu Gonca Ongan Hansın

Doğan Irmak Büyüktutku Prof. Dr. İtir Erhart

İdil Lopez İrem Topçuoğlu Kaya Demiral Kerem

Alper Kerem Okumuş Kiraz Öcal Marcello

Palazzi Melike Parlakkılıç Melis Baykan Mert

Çetinkaya Mustafa Özer Müge Gümüş Nazlı

Cangönül Nazlı Yurtekin Ünver Olcay Silahlı

Öykü Attila Pelin Baysal Seda Karaca Sedef

Bolat Özkan Seza Eraydın Simge Aydın Simge

Taşdelen Şahika Özcan Ortaç Tuğçe Akbulut

Yağmur Güngör Yasemin Sürek

imece'nin web sitesini ziyaret
etmek için QR kodu okutunuz
ya da linke tıklayınız.

İçindekiler

Önsözler 16

1. İmece Kurulurken... 20

1.1. Yola Çıkış Sorusu: "Önemli Toplumsal Meselelere Çözüm Üretecek Mekanizmaları Nasıl Tasarlayabiliriz?" 27

1.2. İmece'nin Ajandası 30

2. 21. Yüzyıl Meselelerine Yenilikçi Ürün ve Hizmet Geliştirenleri Desteklemenin Farklı Yolları 32

2.1. İmece Destek Programı: "Toplumsal, Ekolojik ve Kültürel Meselelere Çözüm Üreten Sosyal Girişimleri Nasıl Destekleyebiliriz?" 35

2.1.1. Nitelikli Eğitim Temalı 1. Destek Programı 36

2.1.2. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Temalı 2. Destek Programı 40

2.1.3. Sosyal Girişimciler İçin Kitlesele Fonlama 44

2.1.4. Eşitsizliklerin Azaltılması Temalı 3. Destek Programı 46

2.2. İmece impact: "Eylem Onyılında Etki Girişimciliğini Nasıl Hızlandırabiliriz?" 52

3. Gençlerin Toplumsal Meselelerde Çözüme Giden Yolda Yenilikçi Yöntemleri Öğrenmeleri ve Deneme Alanı Bulmalarını Sağlamak 58

3.1. İmeceLAB: "Gençlerin Toplumsal, Ekolojik ve Kültürel Meseleler Etrafında Bir Araya Gelip Yaparak Öğrenecekleri Bir Sosyal İnovasyon Laboratuvarı Nasıl Tasarlayabiliriz?" 61

3.1.1. Çıkış Noktası Olan Mesele Süreci: Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik 64

3.1.2. Dijital Araçlar ile Kapsayıcı Bir Ölçeklenme: Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar Mesele Süreci 69

3.1.3. Topluluk Olarak Yaparak Öğrenmeyi Deneyimlemek: E-Atık, Döngüsel Ekonomi, Aktif Vatandaşlık, Karbon Ayak İzi, Sürdürülebilir Finans Mesele Süreçleri 72

3.2. İmeceLAB Komünitesi: "Gençlerin Küresel Amaçlar ve Sosyal İnovasyon Etrafında Bir Araya Gelen, Yerel ve Uluslararası Komünitelerden İlham Alarak Birlikte Öğrenen Bir Komünite Haline Gelmesini Nasıl Sağlayabiliriz?" 76

3.2.1. Büyüyen Dijital Bir Topluluk 76

3.2.2. Sosyal İnovasyon Literatürünü Yaygın Araçlarla Desteklemek: Vikimaraton Etkinlikleri 77

3.2.3. İmeceLAB: Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi 78

3.2.4. Su Akademisi 79

3.2.5. Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi 80

3.2.6. Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi 2. Dönemi 82

3.2.7. Womentum Programı 84

4. Etkin Bir Sosyal İnovasyon Ekosistemi ve Farklı Ortaklıkların Birlikte Hareket Etmesi İçin Pastayı Büyütmek 86

4.1. Birlikte Öğrenmek: Yön Bulmaktan Geleceği Etkilemeye Giden Diyaloglar 89

4.1.1. Wayfinder: "Yerel ve Küresel Sosyal İnovasyon Ekosisteminin Gelişmesine Nasıl Katkı Sağlayabiliriz?" 90

4.1.2. imece dialogues: "Mevcut Sistemlerimize Yönelik Meydan Okumalar, Uzun Zamandır Beklenen Değişim İçin Yeni Fırsat Pencereleeri Açabilir Mi?" **+94**

4.1.3. imece summit: "Değişim Öncüsü Birey ve Kurumların Dönüşümü Yönetmesi ve Hızlandırmasını Nasıl Sağlayabiliriz? Sektörler, Kurumlar, Bireyler Arası Bilgi Aktarımı ve İş Birliğini Nasıl Kolaylaştırabiliriz?" **+95**

4.2. Ekosistem Etkisi: "Sosyal İnovasyon Ekosisteminin Gelişimine Nasıl Katkı Sağlayabiliriz?" +98

4.2.1. Stanford Social Innovation Review Çevirileri: "Sosyal İnovasyona Dair Türkçe Kaynakların Oluşmasını Nasıl Sağlar, Bu Kaynaklara Erişimi Nasıl Kolaylaştırırız?" **+99**

4.2.2. Türkiye Sosyal İnovasyon Ekosistemi Haritası: "Sosyal İnovasyon Ekosistemindeki Profesyonelleri, Kurumları ve Kaynakları Nasıl Daha Görünür Kılabiliriz?" **+100**

4.2.3. Mind the Impact: "Sosyal İnovasyon Ekosistemindeki Profesyonelleri, Kurumlara ve Kaynaklara Nasıl Ulaştırabiliriz?" **+101**

4.2.4. Blockchain for Good: "Farklı Disiplinler, Teknolojik Gelişmeler ile Sosyal Fayda Arasında Nasıl Bağ Kurabiliriz?" **+102**

4.2.5. TechCamp İstanbul: "Medya Alanındaki Engelleri Yenilikçi ve Sürdürülebilir Yaklaşımda Projelerle Nasıl Aşabiliriz?" **+104**

4.2.6. University Innovation Fellowship: "Gençlerde Sosyal Girişimcilik ve İnovasyon Alanına Dair Farkındalığı Nasıl Oluştururuz? Gençlerin Uluslararası Komünitelerden İlham Almalarını Nasıl Sağlayabiliriz?" **+105**

4.2.7. Gazelle İnovasyon Girişimcilik ve Araştırma Programı: "Yenilikçi Alanlardaki Yerel Sosyal Girişim Fikirlerinin Gerçekleşmesini Nasıl Destekleyebiliriz?" **+106**

4.2.8. Gençler için Sosyal Girişimcilik Programı: "Sosyal Girişimciliği Gençler Arasında Nasıl Yaygınlaştırabiliriz?" **+107**

4.2.9. ReFi Türkiye Programı: "Yeni Teknolojilerin Yardımıyla Sürdürülebilirliğin ve Döngüsellüğün Bir Adım Ötesine Geçmek ve Sistemleri Onaran Bir Ekonomik Model Kurmak Mümkün Mü?" **+108**

4.3. Ekosistem İş Birlikleri: "Kısa Süreli Müdahaleler ile Yerel Meselelere Çözüm Üretebilecek Çok Paydaşlı İş Birliklerini Nasıl Geliştirebiliriz?" +110

4.3.1. Hack the Crisis Turkey: "Toplum Olarak COVID-19 Krizinin Getirdiği Zorluklarla Nasıl Yüzleşebilir ve Birlikte Yeni Çözümlerin Geliştirilmesini Nasıl Teşvik Edebiliriz?" **+111**

4.3.2. Global Goals Jam İstanbul Etkinlikleri: "Global Meselelere Disiplinlerarası Bir Kitle ile Nasıl Çözüm Üretebiliriz?" **+111**

4.3.3. Madad Innovation Lab III: Women Empowerment: "Toplumsal Değişim Yaratmak Üzere Dezavantajlı Komüniteleri Nasıl Güçlendirebiliriz?" **+112**

4.3.4. Fintech For Good: "Fintech Ekosistemleri Arasında İş Birliğini Nasıl Sağlar, Fayda Odaklı Girişim ve Yatırımları Nasıl Güçlendiririz?" **+113**

4.3.5. B Corp Summit: "Özel Sektörün Kaynaklarını Nasıl Çevre, İnsan ve Fayda Odaklı Hale Getirebilir; Sosyal İnovasyon Alanından Örneklerle Nasıl İlham Verebiliriz?" **+114**

5. Geleceğe Bakış +116

Sözlük +120

Önsözler

imece

imece'yi yolculuğunun başında "değişim yaratan insanların ve kurumların toplumsal, çevresel ve kültürel meselelere çözüm üretmek üzere bulunduğu ve birlikte çalıştığı bir sosyal inovasyon platformu" olarak tanımlarken, 2016'dan 2023'e, aradan geçen yıllar içerisinde bu tanımın somutlaştığı çok sayıda program ve projeye imza attık. Geldiğimiz noktada; gerçekleştirdiğimiz tüm çalışmalarını konu alan, aynı zamanda geçirdiğimiz tüm süreçlerin öğrenimlerini de kapsayan bu çalışmayı ilişkili olduğumuz ekosistemlerle paylaşmak istedik. Bireylerin, girişimlerin, şirketlerin, kamunun, sivil toplumun, akademinin ve medyanın gelecek plan ve programlarına ışık tutmasını amaçladığımız imece Öğrenimler'in işaret ettiği sonuçları şöyle özetleyebiliriz: "Farklı partnerlerle yürüttüğümüz etkinlikler, başta gençlik ve girişimcilik olmak üzere çeşitli odalarda oluşturduğumuz komüniteler ve ürettiğimiz içeriklerle sistemsal dönüşümü inşa ediyoruz. Faaliyetlerimiz sırasında geliştirdiğimiz diyalog ve etkileşimlerden, mesele edindiğimiz alanlarda güçlü potansiyellere sahip yeni iş birliklerinin doğmasını en temel çıktı olarak benimsiyoruz. Onarımı ve etki girişimciliğini; sürdürülebilirliğin ve sosyal girişimciliğin ötesindeki yeni adımlar olarak kurguluyoruz."

Dünyanın içinde bulunduğu en kritik krizlere karşı aksiyon almak için doğru zamanın bugün olduğuna ve bu aksiyonu almanın yolunun birlikte hareket etmekten geçtiğine inanıyoruz. Tam da bu nedenle, "Gençler için değil, gençlerle beraber" sloganıyla yola çıktığımız gençlik programımız imeceLAB ile, yetenek açığına çözümler sunan yeni eğitim müfredatları oluşturarak, bunları tamamlayan etkileşim alanları tasarlamaya devam edeceğiz. Girişimcilik programımız imece impact ile, ürün ve hizmetleriyle çözüm üreten girişimlerin iş ve etki modellerinin gelişmesine yönelik ihtiyaçlarını takipte kalacağız. imece summit ve imece dialogues gibi etki ekosistemine hitap eden programlarımızdaki çağrılarımızı çoklayarak kurum ve kuruluşların gündeminde yeni ajandalar ile yer almayı sürdüreceğiz. **2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları gündeminin içerisinde "Fark Et, Katıl, Çözüm Üret" perspektifiyle yer edindiğimiz tüm çalışmalarımızın yol gösterici olmasını dileriz.**

ATÖLYE

Kurucu Ortak

ATÖLYE; kurulduğu günden bu yana, bireylerin, toplulukların ve kurumların toplumsal etki odaklı işbirliklerinde bir araya geleceği, gelişeceği ve uzun vadeli fayda yaratabileceği verimli alanlar oluşturmaya odaklanan bir organizasyon. **Kurumların karşısına çıkan sistemik problemlere karşı çözümler geliştirmeyi amaçlayan ATÖLYE'nin strateji ve tasarım pratiğinin merkezinde ise "komünite odaklı" bir yaklaşım yer alıyor.**

Bu gaye doğrultusunda, kurucu ortakları arasında gururla yer aldığımız imece ile işbirliklerimizde, her zaman "birlikte tasarım" prensibimize sadık kalmayı arzu ettik. Aynı zamanda, çok disiplinli yaklaşımımızın getirdiği sistem, deneyim ve öğrenme tasarımı pratiklerinin sosyal inovasyon ekosistemine katkı sağlamasına odaklandık.

Gelecekteki işbirliklerimizde, gezegenimizin ve üzerinde yaşayan toplumların adil ve huzurlu koşullarda var olma mücadelesine katkıda bulunabilmeyi umuyoruz.

S360

Kurucu Ortak

Günümüzde, sosyal ve çevresel sorunların/etkilerin çözümü/ yönetimi için yenilikçi iş modelleri geliştirmek; kurumların toplum için değer yaratmasına destek olmak her geçen gün daha fazla önem kazanıyor. Bu dönüşüm yolculuğunda, S360, müşterilerine etki ve karlılığı birleştiren, doğanın ve toplumun refahını gözeten yeni bir iş anlayışının geliştirilmesi konusunda hizmetler sunuyor. Özellikle, gelecekle uyumlu (future fit) iş modelleri ve stratejiler, dekarbonizasyon, finansal olmayan riskler, sürdürülebilirlik odaklı yenilikçi finansal çözümler, etki yatırımları ve analizler S360'ın ana hizmet alanları içinde yer alıyor. Türkiye ve yakın coğrafyada bugünden "farklı" bir geleceğin inşasına katkıda bulunmak en temel arzumuz. Bu anlayış ile bugünün sorunlarına yenilikçi çözümler arıyor, gelecek nesiller için sürdürülebilirliği mümkün kılacak karmaşık sorulara yalın ve etkin cevaplar üretmeyi amaçlıyoruz. **Aynı zamanda, imece'nin kurucu ortağı olarak kişi ve kurumların, daha iyi bir toplum ve gezegen için gerçekleştirilecek dönüşüme nasıl öncülük edeceklerini keşfetmelerini sağlayacak bilgi ve deneyimlerimizi aktarmayı misyonumuzun bir parçası olarak kabul ediyor ve sürece heyecanla katkı sağlıyoruz.**

Zorlu Holding

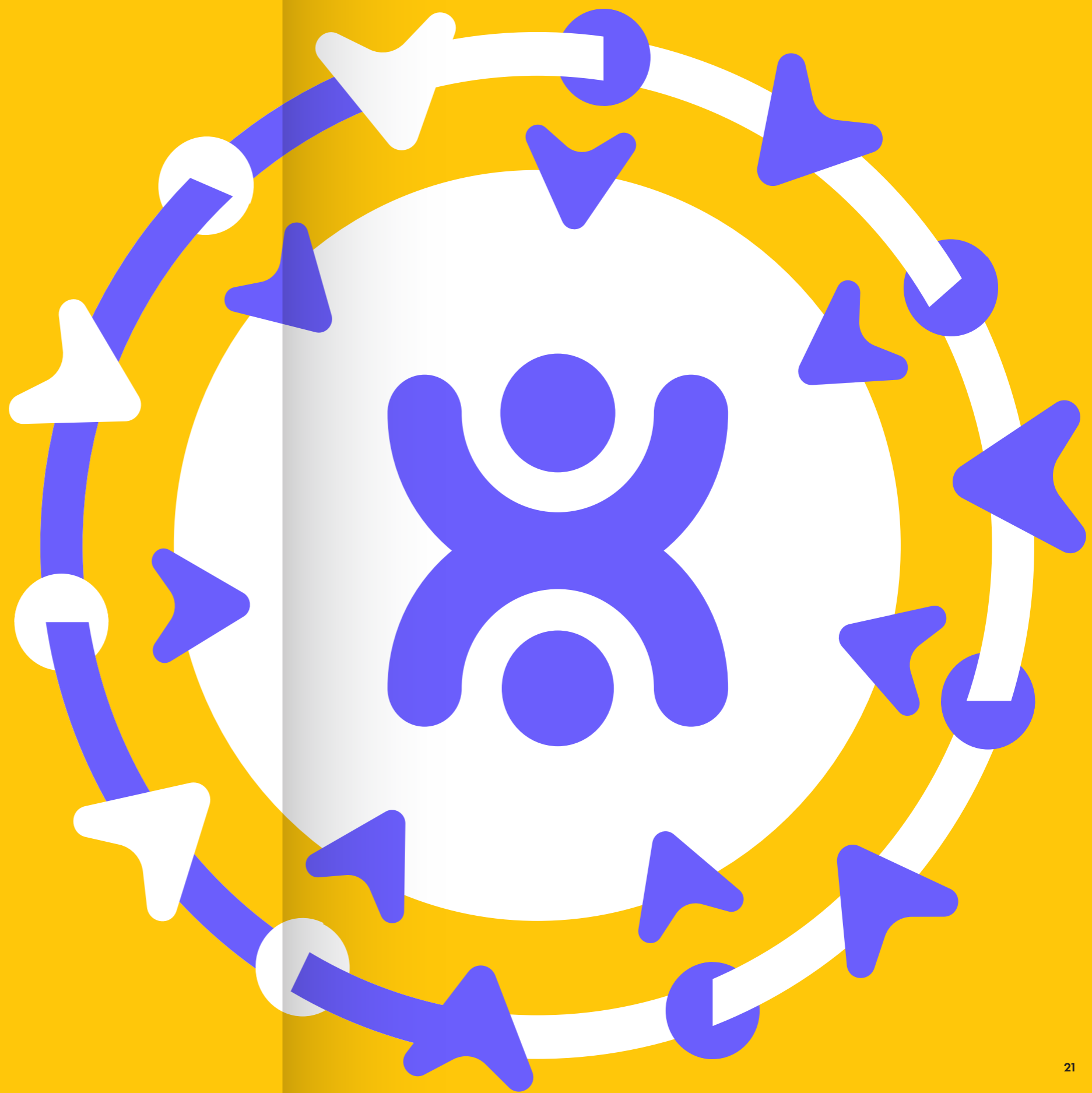
Kurucu Ortak

Küresel meseleler her geçen gün artıyor... İklim krizi, göçler, tükenen kaynaklar, ekonomik dalgalanmalar, derinleşen eşitsizlikler... Zorlu Holding olarak Akıllı Hayat 2030 sürdürülebilirlik vizyonumuz ile bu meselelerin çözümüne katkıda bulunmak üzere çalışıyor, radikal işbirliklerinden güç alarak, kaynaklarımızı daha fazla etki yaratabilecek ekosistemlere doğru yönlendiriyoruz. Bizzat yaşayarak görüyoruz ki; dünyanın karşılaştığı sorunları devletlerin, sivil toplumun, özel sektörün veya akademinin tek başına çözebilmesi mümkün değil. Dönemsel ve belirli hedefler doğrultusunda ilerleyen sosyal sorumluluk projeleri ise toplumsal sorunlara bir yere kadar çözüm üretebiliyor. Çözüm için kolektif akılla şekillenen somut aksiyona, sürdürülebilir yaklaşımlara ve sistemsel bir dönüşüme ihtiyaç var. Sosyal inovasyon ile toplumsal etkiyi artıracak, sosyal girişimcilik ile de kendi finansmanını sağlayabilen yenilikçi fikir ve çözümlere ihtiyacımız var. Bu düşünceden hareketle 2016 yılında, meselelere sosyal inovasyon ile çözüm yolları üretilmesini sağlayan bir ekosistemin gelişimine katkı sağlamak ve paydaş temelli çözümler üretmek üzere S360 ve ATÖLYE ile birlikte imece platformunu kurduk. **Yola çıktığımız ilk günden itibaren Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı kendimize rehber aldık. Bu amaçlar doğrultusunda herkes için daha adil ve sürdürülebilir bir yaşam inşa edilmesi için çalışıyoruz. imece çatısı altında hayata geçirilen Destek Programı, imeceLAB, imece impact ve imece summit programlarında beraber çalışarak, ekosistemdeki farklı hedef kitlelerin fayda odaklı dönüşüm yolculuklarında kapasitelerini geliştirmelerine destek sağlıyoruz.** imece'nin kurulduğu ilk günden bu yana amacımız platformun farklı kurum ve partnerle iş birliği yaparak yarattığı etkiyi güçlendirmesi. Bu anlamda ekosistemin bir parçası olan farklı kurum, şirket ve bireylerin, birçok etkinlik ve proje vesilesiyle imece platformunda bir araya gelmesinden büyük mutluluk duyuyoruz.

1.

imece Kurulurken...

1. imece Kurulurken...

imece fikri için ilk kez bir araya geldiğimizde, Türkiye ve dünya genelindeki koşullar toplumsal meselelerin olduğundan daha karmaşık algılanmasına neden olacak umutsuzlukta bir tabloya işaret ediyordu.

Geleceğe dair belirsizlikler hızla artarken, olası çözüm yollarını görebilmek zorlaşıyor ve insanlar kendilerini bu büyük meseleler karşısında giderek yalnız hissetmeye başlıyordu. Bununla beraber, her değişim döneminde olduğu gibi, umutsuzluklara ışık tutacak gelişmeler de görmeye başlamıştık. Dünya liderlerinin New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde bir araya gelerek 2030'a kadar yoksulluğun tüm boyutlarıyla ortadan kaldırılması ve insanlığın ortak refahının sağlanması için Sürdürülebilir Kalkınma

Amaçları'nı kabul etmesinin üzerinden henüz bir yıl geçmişti. **Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na hizmet eden yolda sosyal inovasyondan sıklıkla bahsedilir olmuş; dünyanın en önemli üniversitelerinde açılan sosyal girişimcilik bölümleri, akademik dünyanın yükselen eğilimi hâline gelmişti. Giderek görünürlük kazanan bu eğilim, iş dünyasını da yavaş yavaş etkisi altına almaya başlamış; girişimcilik ekosistemindeki kurumlar da rotasını sosyal inovasyona doğru çevirmeye başlamıştı.**

Öte yandan, insanların inovasyon yolunda fikirlerini gerçekleştirmelerinin önünde bir takım engeller vardı. Günümüzün toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelerine çözüm üreten girişimciler ile öğrencileri sosyal inovasyon bakımından

Soldan sağa: Kerem Alper, Kerem Okumuş, Duygu Kambur, Emre Zorlu, Aslı Alemdaroğlu, Buğra Çelik

atıl bırakan bu engeller karşısında, geleneksel yaklaşımlardan uzaklaşmamız gerektiği açıkça görülüyordu. Klasikleşmiş sosyal sorumluluk çalışmalarının evrilmesi gerekliliğinin yanı sıra, kültürel bir karşılığa sahip "daha güvenli" ve "daha basit" olanı arama ihtiyacı, inovasyon bakımından çarpıcı bir tabloya işaret ediyordu. Değişimin, sosyal inovasyonla ilişkili kavramların konuşulmaya başlanmasının görece yeni sayılabileceği bir coğrafyadan gelmesi de önemliydi. Öyle ki, Türkiye'de girişimcilik alanında 2000'den önce yapılan yeterince kapsamlı herhangi bir çalışma yoktu. **İnsanların %43.69'u "yenilik" kavramını olumsuz algılamakta, %16.67'si tarafsızdı.** Thomson Reuters Vakfı'nın 2016'da yayımladığı "Sosyal Girişimci Olmak İçin En İyi Ülkeler" raporunda ise Türkiye 44. sıradaydı.

Peki harekete geçmek ve karşılaştığımız bu meselelere çözüm üretmek için nereden başlayacaktık? Bu noktada, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları tüm dünyada sosyal inovasyon alanında çalışan kişi ve kurumlara olduğu gibi bizim için de bir çerçeve çizmiş oldu. Giderek çetrefilleşen dünyada karşı karşıya kaldığımız meselelerin büyük çoğunluğu küresel düzlemde ortaklaştığı için, bu çerçeve, şirketler ve devletler de dahil olmak üzere tüm paydaşlara çözüm geliştirmeleri için evrensel bir açık çağrı oldu. Coğrafyaya göre değişkenlik gösteren meseleler söz konusu olduğunda ise Türkiye'nin kendi koşullarına uyarlanmış daha uygun bir rota çizilmesi gerekiyordu. **Bu bağlamda, çözümlerin yerele özgü nitelikler barındırması** kesin bir ihtiyaç haline geldi.

Karşılaştığımız meselelerin karmaşık yapısı gereği, yerelde tekil görünen durumlara çözümler üretirken, kalıcı bir değişim yaratmak için sistemselsel değişimin gerekliliği de artık açıktı. Bunun gerçekleştirilmesi için sistemin

farklı noktalarına hızlı ve çok paydaşlı müdahaleler yapılmasının yanı sıra, organizasyonların iş yapma biçimlerinin, değerlerinin ve yapılarının dönüştürülmesine de ihtiyaç vardı. "Sistemselsel değişimi tetikleyen bir yapı kurmayı nasıl başarabiliriz?" sorusuna birlikte yanıt aramak üzere ATÖLYE, S360 ve Zorlu Holding bir araya gelerek sosyal inovasyon platformu olan imece'yi belirli değerler etrafında kurdu.

imece kelimesini sahiplenilmesinin temelinde, ifade ettiği "bir topluluğun ortak problemini yine aynı toplulukta insanların elbirliğiyle çözümlediği" geleneksel iş yapma modeli yatıyordu. "imece" olgusunu günümüzdeki iş yapma biçimleriyle uzlaştırmak, bugünün dünyasına uyarlamak, yeniden tanımlamak ve anlamlandırmak gerekiyordu. Üstelik, imece kavramının kendisi, Türkiye'de sıklıkla duyduğumuz 'Türkiye'den inovasyon çıkmıyor' cümlesini boşa düşüren ve eskimeyen bir inovasyondu.

Değerlerimiz

Cesaret

Karmaşık toplumsal, ekolojik ve kültürel meseleler karşısında, değişimin ve çözümün mümkün olduğuna inanıyoruz.

Deneysellik

Tasarım ve çözüm süreçlerinde belirli metodolojilere bağlı kalıyor, hata yapabileceğimizi kabul ediyoruz ve hatalarımızdan öğrendiklerimizi önemsiyoruz.

Çözüm Odaklılık ve Açıklık

Sadece mesele hakkında konuşmak ya da meseleden şikayet etmek yerine olumlu düşünmek ve çözümün bir parçası olmak istiyoruz. Açık, anlaşılır ve yalın bir dil ile objektif bir şekilde aktaran konumda oluyoruz.

Çok Paydaşlılık ve Dayanışma Kültürü

Farklı disiplinler ve sektörler arasındaki iletişim ve işbirliklerini kolaylaştırıyoruz ve güçlendiriyoruz. Ortaya çıkan ihtiyaçlara tüm paydaşların mevcut kaynaklarını kullanarak el birliği ile destek olmasını sağlıyoruz.

Kapsayıcılık ve Empati

Etnik köken, din, cinsel yönelim, fiziksel engel, sınıf ve toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizliklerin önündeki engelleri aşmaya çalışıyoruz. Meselelerden etkilenen ve etkilenme potansiyeli olan tüm özneleri göz önünde bulundurarak, içinde buldukları koşulları ve sorunları anlamak ve içselleştirmek için çaba gösteriyoruz.

İnsan, Gezegen ve Etki Odaklılık

Tasarladığımız veya paydaşı olduğumuz tüm süreçlerde değişen dengeleri gözeterek insanı ve doğayı odağa alıyoruz. Yaklaşımlarımızla çevresel ve sosyal açıdan olumlu bir etki yaratmayı amaçlıyoruz.

Kurucu ortaklarımız, ATÖLYE, S360 ve Zorlu Holding aynı masa etrafında bir araya geldiklerinde, ortak bir hayale inanıyordu. Her bir kurucu ortak, bu hayalin gerçekleşmesi için farklı güçlü yönlerini ortaya koydu. Zorlu Holding'in geleneksel fayda odaklı projelerinin yanı sıra deneysel bir yaklaşım benimseyerek mevcut kaynaklarının bir kısmını imece'ye aktarması, özel sektör tecrübesini girişimcilik ve sosyal fayda alanında kullanması, geniş ağı sayesinde girişimcilerin ilgili kişi ve kuruluşlarla bir araya gelmesinde kolaylaştırıcı rolü üstlenmesi ve yapılan iletişim çalışmaları ile sosyal inovasyon ve girişimciliğin kamuoyu, iş dünyası, akademi ve basın gündeminde yer almasını sağlaması imece hikâyesini başlattı. Kurucu ortaklarımızdan S360, yerel bağlamın tanımlanmasını, özel sektör/yatırımcı ilişkilerinin/kaynaklarının değerlendirilmesini, etki ölçümleme sürecinin yürütülmesini ve imece'nin ilgili küresel ağlarla bir araya gelmesini sağladı. ATÖLYE ise, tasarım odaklı düşünme yaklaşımı ile dijital veya fiziksel prototipleme konusunda disiplinler ötesi bilgi birikimini sunarak, yaratıcı sektörlerde faaliyet gösteren kişi ve kurumlara olan erişim imkânıyla yaratıcı komünitelerle iş birlikleri kurulmasında önemli rol oynadı. Bu sayede imece olarak, kuruluş aşamamızdan itibaren **katılımcı, kapsayıcı ve çok paydaşlı** bir yapıyı benimsedik, böylelikle **disiplinlerarası** bir çalışma yöntemini hayata geçirdik.

"Zorlu Holding olarak imece'yi sosyal problemleri nasıl beraber çözebileceğimizi düşünmek üzere kurduk. Toplumun problemlerini sadece bireyler, devletler, STK'lar veya özel şirketler olarak değil, hep birlikte çözebileceğimize inanıyoruz."

Ömer Yüngül, Zorlu Holding CEO'su

"Karmaşıklığın belirsizliğinden beslendiğimiz bir ortamda imece, fark yaratmayı ve geleceği birlikte tasarlamayı vaat ediyor. imece'de, farklı bir yarına ulaşmaya katkıda bulunacak, sosyal etkisi yüksek ve ölçeklenebilir girişimlerin hayata geçirilmesine destek oluyor, sosyal fayda temelli dünya için en iyisi olacak şirketlerin altyapısını hazırlıyoruz."

Kerem Okumuş, S360 Kurucusu ve CEO'su

"Meselelerin üzerinde çalışabilmek ve çözüm üretebilmek için imece bir zorunluluktan, adındaki yöntemi kullanarak kurumları bir araya getirdi. Türkiye'de bu kadar birleştirici bir yaklaşımı benimseyen çok az sayıda platform bulunuyor ve bu giderek güçlendirilmesi gereken bir yaklaşım."

Kerem Alper, ATÖLYE Kurucu Ortağı

1.1. Yola Çıkış Sorusu: "Önemli Toplumsal Meselelere Çözüm Üretecek Mekanizmaları Nasıl Tasarlayabiliriz?"

ATÖLYE'de düzenlenen bir imece etkinliği

Çıkış sorumuza yanıt bulmanın yolu, dünya genelindeki eğilimleri ve yerel koşulları bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmek, doğru tasarım metodolojisi ile gerçekleştirilen kapsamlı bir araştırmanın sonucunda edindiğimiz öğrenimleri uzun vadeli toplumsal, ekolojik ve kültürel değer yaratacak biçimde planlamak ve eyleme dökmekten geçiyordu.

Benzer konulara farklı coğrafyalarda iyi cevaplar veren kurumlardan ilham alabilmek üzere küresel örnekleri inceledik. Bunun yanı sıra, Türkiye'deki yerel bağlamı daha iyi okuyabilmek için burada çözüm üreten kişilerle çeşitli anketler ve görüşmeler yaptık. imece'nin ilk prototipini, bu araştırmalardan öğrendiklerimizin üzerine inşa ettik.

Her aşamada kolektif düşünmeye odaklanan bu metodoloji sayesinde birlikte öğrenme ve üretmeye yönelik öğrenimlerimiz şu yönde oldu;

- Türkiye toplumunda "bireyselleşmiş benlik" yerine **"ailevi benlik"** hakimiyetini sürdürüyor.
- Kolektivist bir toplum profili çizen Türkiye'de **birden fazla bireyin katkı sağladığı yeniliklerin** hayata geçirilmesi daha muhtemel.
- Rekabet etmek, riske girmek, ihtiyaçtan fazla

üretmek ve fırsat kollamak gibi yaklaşımlar kanaatkâr Türkiye toplumu nezdinde olumlu karşılanmıyor.

Türkiye genelindeki inovasyon ve girişimcilik algısını haritalamak, mevcut sosyolojik koşulları belirlemek üzere üç farklı ilde üniversiteler, özel sektör kuruluşları, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ile vakıflardan 30'dan fazla kişiyle yaptığımız görüşmelerden **savunuculuk** alanında elde ettiğimiz öğrenimler ise şu şekildeydi;

- Türkiye'de yeniliğin yaratıcıları, üstlerine veya yetkili kişilerin desteğine başvuruyor.
- Bu yenilikler, radikal olmaktan ziyade küçük ölçekte ve iyileştirme düzeyinde.

Türkiye girişimcilik ekosisteminden, aralarında melek yatırımcıların, sosyal inovasyon uzmanlarının, düşünce liderlerinin, etki yatırımcılarının, özel sektör yöneticilerinin, sosyal girişimcilerin ve üniversite öğrencilerinin bulunduğu toplam 41 kişiyle yaptığımız derinlemesine görüşmelerin ardından hayalimizdeki sosyal inovasyon platformunun **kapasite geliştirme** açısından nasıl sürdürülebilir bir yapıya dönüştürülebileceğine dair ise şu içgörülerini elde ettik:

- Türkiye'deki bireyler ve kurumlarda sosyal girişimcilik kavramının ne olduğuna dair eksik ya da yanlış bilgi var. Bu bağlamda, alanla ilgili kapasite

geliştirilmesinin yanı sıra, alandaki herkese yardımcı olacak **Türkçe kaynaklar ve araçlar hazırlanmalı.**

- Kapsayıcı ve sürdürülebilir kalkınma için İstanbul'daki çalışmalar, **Türkiye'nin diğer şehirlerine de yayılmalı.**

imece kurulurken OpenIDEO, Echoing Green, Knight Foundation, Skoll Foundation gibi küresel oluşumların yaklaşımlarından ilham aldığımız noktalar da vardı:

Etki yaratacak sosyal inovasyonları hayata geçirmek için büyük AR-GE laboratuvarlarından ziyade, mevcut kaynakların yeniden çerçevelendirilmesi ve farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesi gerekiyor.

- Kuruluş aşamasından itibaren akademi, özel sektör, kamu, medya ve sivil toplum alanlarından farklı **paydaşlarla çalışmak fark yaratıyor.**
- **Yerel komüniteler** oluşturma ve topluluktan **başarı hikâyeleri** çıkarmaya odaklanmak önem taşıyor.
- Birlikte çalışacak komünite ve platformun geleceğini yazacak girişimler için **fon havuzları oluştururken şeffaflık ilkesini gözetmek gerekiyor.**

Bütün bu öğrenimler ve içgörüler ışığında, imece'nin yol haritası şu yönde şekillenmeliydi:

- Yerel kültürümüzde yardımlaşmayı, dayanışmayı, çözüm üretmeyi en kısa yoldan anlatan **"imece" kavramını** günümüz teknolojisi, eğitimi ve kaynaklarıyla yeniden **tanımlamalı,**
- **Empati ve iş birliği yaparak öğrenmenin** çözüm üretmeye yönelik en etkili yaklaşım olduğu inancıyla, ilgili paydaşları Türkiye'nin toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelerine "el birliğiyle" çözüm üretmeye davet etmeli,

- Kamu kurumlarının, büyük şirketlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve bireylerin doğru zamanda, doğru biçimde iş birliği sağlamalarına vesile olmalı, Platformun temel amacı fikir geliştirmek değil, **sürdürülebilir finansal modeller** üretmek üzerine kurulmalı,
- Platforma katılacak girişimlere **eğitim, mentorluk, iş geliştirme ve finansman** alanlarında destek verilmeli.

imece'yi ortaya çıkaran bu özgün metodoloji, sonraki yıllarda gerçekleştirilecek tüm projelerin, tasarlanacak tüm programların ve geliştirilecek tüm içeriklerin çıkış noktası olacaktı.

Katılımcılar prototipleme konusunda bir sunum dinliyor.

1.2. imece'nin Ajandası

imece olarak toplumsal, ekolojik ve kültürel meseleler başta olmak üzere günümüz dünyasında var olan meselelere karşı mücadelede **girişimcileri** ve **gençleri** çözümün parçası olmak üzere bir araya getiriyoruz. Girişimciler ile gençlerin yanı sıra **sosyal inovasyon ve etki ekosisteminin** gelişimine katkı sağlamak üzere, özel sektörden kamuya, akademiden sivil topluma, toplumun farklı paydaşlarına dokunan proje ve iş birlikleri geliştiriyor; bireyler ile kurumları bir araya getirerek paydaşlar arası iletişim ve deneyim köprüleri inşa ediyoruz.

Girişimcileri ve gençleri, değişim öncüsü olabilmeleri amacıyla farklı paydaşlarla bir araya getiriyor, bu yolda ihtiyaç duydukları kaynaklarla buluşturuyoruz. Sosyal inovasyon alanındaki finans ve yetenek açığı konuları karşısında kaldıraç etkisi yaratacak sistemsel müdahalelere odaklanıyoruz. Evrensel eylem çağrısı Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları etrafında yorumladığımız meseleleri Türkiye ölçeğinde yanıtlamaya katkıda bulunan girişimcileri, **imece impact** ile sürdürülebilir finans modellerine erişim konusunda destekliyor; eriştikleri kaynakları etkiye dönüştürebilecekleri modeller oluşturmak üzere çalışıyoruz. Bununla beraber, finansal kaynakların sosyal girişimcilik alanına aktarılması için bilgilendirme ve iş birliği programları geliştiriyoruz. Bir açık inovasyon laboratuvarı olarak tasarladığımız **imeceLAB**'te ise gençlerin, meselelere çözüm geliştirirken ihtiyaç duyacakları

yetkinlikleri edinmeleri için alanında uzman isimlerin deneyim aktarımlarıyla tasarladığımız, "yaparak öğrendikleri" programlar gerçekleştiriyoruz. Gençlere birbirlerinden öğrendikleri bir komünite oluşturmaları için alan açıyoruz.

Sosyal inovasyon alanında farkındalığı artırmak adına içerik ve bilgi üretimine katkıda bulunurken; birlikte öğrendiğimiz ve öğrenimlerimizi paylaştığımız disiplinlerarası komünitelerin bir araya geldiği ortak bir zemin de oluşturuyoruz.

Her ay takipçilerimize gönderdiğimiz, içerisinde imece'den, imece programlarından mezun girişimlerden ve ekosistemden haberlerin yer aldığı bülten, sosyal inovasyon ekosistemindeki iş birliği ihtiyacına yönelik sağladığımız kaynaklar arasında konumlanıyor. Düzenlediğimiz **imece dialogues**, **imece summit** gibi bilgi paylaşımının yoğun olduğu ve ele aldığımız konuların farklı açılardan tartışıldığı etkinliklerle, ekosistemin gelişmesine yönelik adımlar atıyoruz. 2020 yılında gerçekleştirdiğimiz imece dialogues, Küresel Amaçlar ile ilişkili meselelerin toplumsal, ekolojik ve ekonomik süreçler içerisinde nereye ve nasıl evrildiğini, içinde ne tür potansiyel başlangıçlar taşıdığını keşfetmek üzere düzenlediğimiz çevrimiçi etkinlik dizileri oldu.

Koronavirüsün getirdiği değişim ortamını kapsamlı şekilde ele aldığımız webinar'larda bu krizin topluma, şirketlere, girişimlere, eğitime, iklim krizine ve sosyal fayda odaklı kurumlara etkisini işledik. 2021 yılında gerçekleştirdiğimiz imece summit Geleceğe Etki Zirvesi ise, Küresel Amaçlar'a ulaşmak için kalan zamanı etkin şekilde değerlendirmenin nasıl mümkün olabileceğinden yola çıkarak, sosyal etkinin odakta olduğu bir dönüşümü nasıl hızlandırabileceğimizi ele aldı.

Konuyu, 5 ayrı tema altında, "etki yaratan liderlik", "etki yaratan iş dünyası", "etki yaratan finans", "etki yaratan topluluklar" ve "etki yaratan organizasyonlar" başlıklarında gruplandırdık ve her başlık altında bir dizi panel ya da etkileşimli oturumlar düzenledik. Tüm bu etkinliklerden elde edilen içgörüler, imece'nin ajandasını genişleten çıktılar oldu ve bu içgörülerini imece summit Geleceğe Etki Zirvesi Raporu olarak yayınlamaya ilham veren tüm paydaşlarımızla paylaştık.

imece'nin ve alt programlarının tanıtım videolarını izlemek için QR kodu okutunuz ya da [linke tıklayınız.](#)

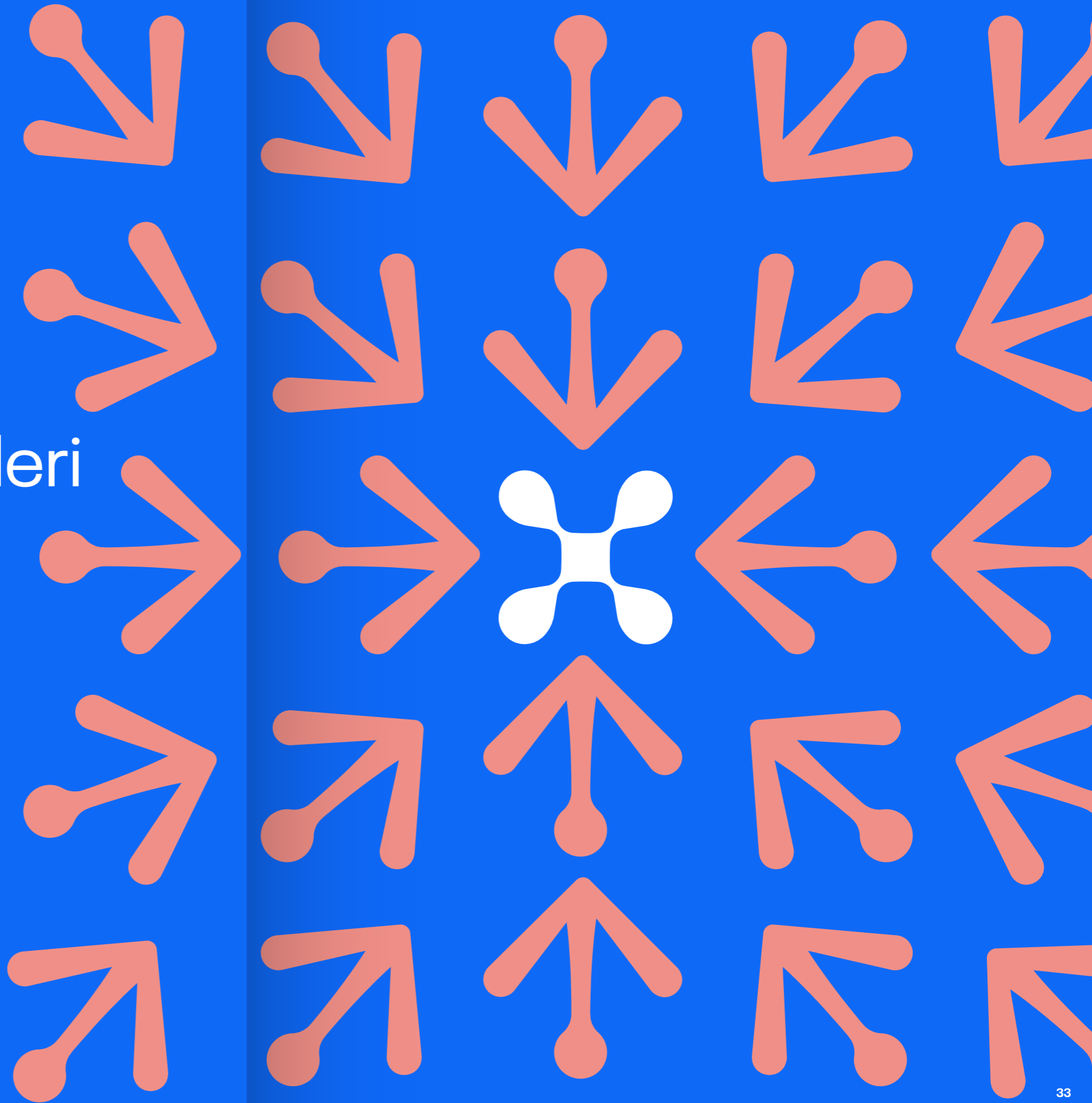

imece ekibinden Buğra Çelik katılımcıları bilgilendiriyor.

2.

21. Yüzyıl Meselelerine

Yenilikçi Ürün ve
Hizmet Geliştirenleri
Desteklemenin
Farklı Yolları

2. 21. Yüzyıl Meselelerine Yenilikçi Ürün ve Hizmet Geliştirenleri Desteklemenin Farklı Yolları

Toplumsal, ekolojik ve kültürel bir meseleyi bizzat dert edinen ve çözüme giden yolda tutkuyla çalışan sosyal girişimciler, yenilikçi iş yapma modellerine hızlı adapte olabilmeleri ile sistemsel dönüşümü tetikleyen en etkin ve güncel yapıyı oluşturuyorlar.

Enerjisini, sosyal fayda üretmek toplumdaki ve ekonomideki dönüşüme katkı sağlamaktan alan Türkiye'deki sosyal girişimcilerin bu yolda karşılaştıkları en büyük problemler, British Council'in gerçekleştirdiği [Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Durumu Raporu](#)'nda da belirtildiği gibi finansal kaynaklara, çeşitli ağlara ve mentorluk desteklerine erişim olarak öne çıkıyor. Bu problemlere çözüm olarak, girişimlerin ihtiyaç duyduğu ağ, mentorluk, finansman gibi konularda onları **desteklemek ve Türkiye sosyal girişimcilik ekosistemini genişletmek için 2017 yılından bu yana girişimcilik programları yürütüyoruz.**

2.1. imece Destek Programı: "Toplumsal, Ekolojik ve Kültürel Meselelere Çözüm Üreten Sosyal Girişimleri Nasıl Destekleyebiliriz?"

Sosyal girişimcilik alanındaki çalışmalarımızın ilkinin 2017 yılında Zorlu Holding ana partnerliğinde, S360 ve ATÖLYE'nin mesele ve uygulama partnerliğinde, girişimcilere yönelik **Destek Programı** ile gerçekleştirdik.

imece Sosyal Girişimcilik Destek Programı, Türkiye'deki girişimcilik ekosisteminin ihtiyaçlarından yola çıkarak erken aşamadaki girişimlerin fikirden operasyona geçmesini amaçlayarak ilk mesele sürecine başladı. Ancak 2020 yılında hem Türkiye'deki sosyal girişimcilerin değişen ihtiyaçları hem de sosyal girişimcilik ekosistemindeki büyüme ile Destek Programı farklı seviyedeki girişimlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere evrildi.

İnsan odaklı tasarım konulu atölye çalışması.

2.1.1.

Nitelikli Eğitim Temalı

1. Destek Programı

Şubat → Ağustos 2017

“Eğitim alanında çözümler üreten sosyal girişimcileri en etkin ve en güncel şekilde nasıl güçlendirebiliriz?”

Sosyal girişimcilerle beraber ilk yolculuğumuza çıkmadan önce, Türkiye'nin mevcut eğitim durumu hakkında bir çerçeve çizmemiz gerekiyordu.

Bu çerçeve, eğitim alanında Türkiye'de karşılaştığımız meselelerin toplumsal cinsiyetten yaşanan bölgeye, engellilik durumundan ailenin sosyo-ekonomik koşullarına uzanan geniş bir yelpazede vücut bulduğunu tespit etmemizi sağladı. Çeşitli dezavantajlılık durumu yaşayan çocukların eğitime erişiminin önündeki engeller ile eğitime devam etme oranlarının bu çocuklarda oldukça düşük olması, nitelikli eğitim hedefine giden yolda mücadele edilmesi gereken meselelerin en önemlileri arasında yer alıyordu.

Eğitim alanında geniş etkiyi yaratacak öncelikli alanları belirlemek üzere sektördeki çeşitli kurumlardan; AÇEV, Bahçeşehir Üniversitesi BAUSTEM, Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi, ERG, İELEV, Khan Academy, MEF Üniversitesi, Robert Kolej, TEGV, Vehbi Koç Vakfı, Yenilikçi Öğrenme Merkezi ve çeşitli uzmanların görüşlerine danıştığımızda, en önde gelen sorunun Türkiye'deki örgün eğitim modeli olduğunu öğrendik. Ortaya çıkan diğer içgörülere göre, “ezberci” eğitim sistemi güncel yetkinlikler geliştirme konusunda atıl kalıyor, birbirinden öğrenmeye kapalı ve katılımcı olmayan sınıf

ortamları ile yetersiz temel okul donanımları öğrenme ortamlarını verimsizleştiriyor. Eğitim sisteminin tek tip ve merkezîyetçi olması nedeniyle öğrencilerin gelişimleri kısıtlanıyor, potansiyel beceri ve yetkinlikleri açığa çıkamıyor.

Türkiye’de eğitimin mevcut durumu ile temel meseleleri ve bu meselelere sosyal girişimcilik yolu ile çözümler üretilebilecek tasarım soruları ilk Destek Programı'nın kapsamını belirledi:

- Öğrencilerin ilgi alanları, yetenekli oldukları alanlar ve ihtiyaçlarına göre özelleşebilen bir model için teknolojiyi nasıl kolaylaştırıcı olarak kullanabiliriz?
- Etkileşimi ön plana çıkaran, birbirinden öğrenmeye olanak sağlayan ve yetkinlikler geliştirmeyi teşvik eden öğrenme ortamlarını nasıl tasarlayabiliriz?
- Dezavantajlı grupların bilgi ve beceriye erişimini teknoloji aracılığıyla nasıl kolaylaştırabiliriz?

On dört ekip üç aylık Ön Kuluçka süreci boyunca saha araştırması, problem tespiti, fikir geliştirme, fikrin prototiplemesi ve test edilmesini kapsayan tasarım odaklı düşünme metodolojisi eğitimlerinin yanı sıra etki ölçümü, iş modeli geliştirme, pitching ve hikâye anlatımı eğitimi aşamalarını tamamladılar. Ön Kuluçka sonunda seçilen dört ekip **TOYİ, Mektepp, Hayalgücü Merkezi ve Ludik oldu.**

Hayal Gücü Merkezi

Çıkış noktası itibarıyla eğitim kurumları, okullar, vakıflar, dernekler gibi yapılarda çocukların ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına yönelik eğitimler tasarlıyor. Eğitimleriyle doğrudan çocuklarla çalışabildiği gibi kurumların eğitimcileri için de “Eğitmen Eğitimleri” ve “Uygulayıcı Eğitimleri” tasarlıyor ve uyguluyor. Eğitim kurumları için özel olarak tasarlanan bu eğitimler “Sor Keşfet Üret” ve “Hayal Gücü Merkezi” modüllerini kapsıyor. Oluşum, ayrıca sosyal sorumluluğa önem veren şirketlerin odağına çocukları alan projeleri için de eğitimler tasarlıyor. Proje boyunca elde edilen çıktılar kayıt altına alıyor ve proje raporu olarak paylaşıyor. Girişim günümüzde, Hayal Gücü Ödülleri ile hayal gücüyle değişim yaratanları ödüllendirirken 150'den fazla etkinlikle binlerce çocuğun yaşamına dokunuyor. Hayal Gücü Merkezi, merak ve beceri toplulukları kurmaya devam ediyor. hayalgucumerkezi.com

“imece bizim potansiyelimizi keşfetmemizi sağladı. Girişimciliği, sosyal girişimciliği en başından öğretti. Bizim için bir ilkokuldu. Bize okumayı, yazmayı, anlatmayı öğretti.”

- ✘ Hayal Gücü Merkezi'nin gözünden imece

Mektepp

Çıkış noktası itibarıyla ezberci çocuklar yetiştirmek istemeyen, öğrencilere faydalı olmak için her türlü yolu deneyen öğretmenlerin oluşturduğu dijital bir paylaşım alanı olarak doğdu. Platform, derslerini daha ilgi çekici hâle getirmek isteyen öğretmenlerin alternatif ders içeriklerine hızlı bir şekilde erişebilmesinin yanı sıra birbirleriyle hızlı ve etkili iletişim kurmalarını sağlıyor. Mektepp ekibi, farklı yerlerdeki öğretmenlerin uyguladıkları teknikler bir araya geldiğinde ve öğretmenler birbirlerinden öğrenmeye başladıklarında, öğrencilerin daha verimli bir öğrenme ortamına kavuşacağına ve bu sayede oluşacak değişimin gücüne inanıyor. Girişim günümüzde öğrenci

merkezli ders ortamları oluşturmak isteyen öğretmenlerin paylaşım platformu olmaya devam ediyor. Aynı zamanda farklı iş birlikleriyle geliştirilmiş ve alanında ilk eğitim teknolojileri hackathonu olan Educathon ile yeni fikirlerin geliştirilmesine alan açıyor. mektepp.com

“Mektepp, imece’de doğdu ve şimdi elimizde büyüyor. Odağımızı öğrencilerden öğretmenlere çevirme deneyimi ve buradaki ölçeklenebilirliği merkeze yerleştirmek imece sayesinde oldu. Destek Programı’ndan aldığımız hibeyle, test etmeyi planladığımız etki ve gelir modellerini sınama fırsatını bulduk.”

- ✘ Mektepp’in gözünden

TOYİ

Çıkış noktası itibarıyla çocukların etraflarındaki her şeyi eşsiz oyuncaklara dönüştürmelerini sağlayan, sınırsız, yönergesiz bir yaratıcı oyun kiti olarak doğdu. Teker, ayak, göz, çubuk, esnek halka ve eklem parçalarından oluşan kit sayesinde 6 yaş ve üstü çocuklar, etraflarında bulunan gündelik nesnelere hayallerindeki oyuncaklara dönüştürebiliyor. TOYİ oyuncak kitinin içinde yönergeler veya kurallar yok. Bütün süreç çocukların hayal gücüne bırakılıyor. Açık uçlu oyun deneyimi sağlayan TOYİ ile çocuklar yaratıcılıklarını kullanarak sonsuz sayıda oyuncak yapabiliyor. TOYİ çocukların ihtiyaç duyduğu yaratıcılık, ileri dönüşüm ve 21. yüzyıl becerilerini geliştirmelerini sağlıyor. Oyun savunuculuğuna devam eden TOYİ Türkiye’den MoMA Design Store’a kabul edilen ilk oyuncak oldu. Girişim günümüzde her şeyi eşsiz oyuncaklara dönüştürmeye devam ediyor. 2022 yılında kurucu ortakları Meaningful Business 100, Sosyal Girişimdeki En İyi 100 Kadın gibi küresel ölçekte önemli listelerde yer alan TOYİ, bir yandan ürün gamını genişletirken diğer yandan uluslararası alanda farklı etkinliklerin bir parçası olarak temsiliyetini artırıyor. toyi.io

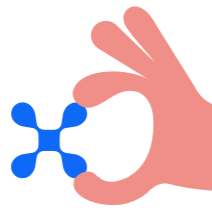
"imece süreci öncesi sosyal girişimcilik ile yeni tanışmıştık. Destek Programı süresince hem girişimimizi konumlandırma konusunda hem de ekosistemi yakından tanıma anlamında çok şey öğrendik. Destek Programı'ndan sonra odaklı bir şekilde ilerleyebilmek başlangıç aşamasında adımlarımızı daha hızlı ve sağlıklı atmamızı sağladı. Aldığımız hibe ile aslında çekirdek aşama yatırım ihtiyacımızı karşıladık. Bu sayede şirketleşmeden üretime kadar pek çok aşamaya başlayabilmiş olduk. Global bir kitlesel fonlama kampanyası ile ürünümüzü piyasaya sunarken aynı zamanda '1for1' uygulayarak yaratmak istediğimiz etkiyi ölçeklendirdik ve destekçilerimiz sayesinde sivil toplum kuruluşlarına ulaşmış olduk."

✘ TOYİ'nin gözünden imece

Ludik

Çıkış noktasından itibaren anne-baba ve 3-10 yaş arasındaki çocukların kendi mahallelerindeki sertifikalı atölye ve oyunlarla sosyalleşmelerini sağlayan, çocukların fiziksel ve sosyal gelişimini amaçlarken anne-babaların da kendi aralarında etkileşime geçmelerini, sosyalleşmelerini ve paylaşımlarını sağlayacak metotlar üzerine çalıştı. Günümüzde Ludik aktif olarak faaliyetlerine devam etmemektedir.

imece.com/proje/ludik

Programa dahil olan diğer girişimler de, geliştirdikleri çözüm fikirleri ile sosyal etki üreten projeler ortaya koydu. Bu girişimler ve çalışma alanları şu şekildeydi:

Dem Kafası

0-6 yaş arası işitme engelli çocukların dil öğrenimlerini sağlayacak yeni ve kapsayıcı bir eğitim metodu ve buna uyumlu bir web sitesi.

Dersimiz Dünya

Öğrencilerin derslere ilgilerini artırmak üzere ilham veren video serileri; bu seriler üzerinden veri toplayan, öğrencinin bilgi, beceri ve ilgisine göre kişiselleştirilebilen bir eğitim platformu.

Hemdem

Koruyucu aileleri bir araya getirecek bir topluluk.

Little Thinkers Society

Herkesin birbirinden öğrendiği ve sorgulayıcı bir model sunan "Felsefe Kutusu" adlı hikâye-soru-sorgulama uygulamalarından oluşan bir eğitim materyali.

Maytap

İlköğretim seviyesindeki öğrencilerin zihin becerilerini geliştirmesi için hayal çizimi, origami, drama gibi aktivitelerle çeşitlendirilmiş bir öğrenme deneyimi.

Omega

Eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarının 21. yüzyıl yetkinliklerini geliştirebilecekleri ve koçluk becerileri kazanabilecekleri online bir platform.

Önemsiyoruz

Anneleriyle hapisanede yaşamak zorunda olan çocukların temel duygu ve kavramları algılamasını kolaylaştıracak kuklalar ve kutu oyunları.

Patica

Belirli alanlarda yetkinlik geliştirmek isteyenleri uzmanlarla bir araya getirerek kişiselleştirilmiş bir deneyim sunan öğrenme platformu.

Yapan İnsan

Panik anlarında insanların yanlarına alabilecekleri ve başkalarına da yardımcı olabilecekleri, basit araçları bir araya getiren bir sırt çantası tasarımı.

Katılımcılar edindikleri içgörülerle grup çalışmalarını yürütüyor.

2.1.2.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Temalı

2. Destek Programı

Kasım 2017 → Ağustos 2018

“Toplumsal Cinsiyeti Eşitliği amacı doğrultusunda çözüm üreten sosyal girişimleri nasıl destekleyebiliriz?”

Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında umut verici adımlar atılmaya başlanmış olsa da, dünyada nesillerdir süregelen sistemik fırsat eşitsizliğinin kadınlar, kız çocukları ve LGBTİQ+ bireyler için bir anda ortadan kalkması beklenemez. Tam da bu sebeple, “[Mesele Araştırması](#)” toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çeşitli meselelerin çerçevesini çizmemizi ve bunlara dair perspektifimizin genişlemesini sağladı. Bu kapsamda, ikinci Destek Programı'mıza, toplumdaki cinsiyet rollerini kanıksamış zihinlere yeni bakış açıları sunmak, kadın ve kız çocuklarının otosansürden uzaklaşmalarını kolaylaştırmak ve toplumdaki her

bir bireyin potansiyelini gerçekleştirdiği bir dünyada yaşayabilmek için çalışan sosyal girişimciler ve profesyoneller ile başladık.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Mükemmeliyet Merkezi, İstanbul Teknik Üniversitesi İşletme Fakültesi, Arya Kadın Yatırım Platformu, Endeavor Türkiye ve McKinsey & Company kurumlarında görev alan kişiler ile yapılan birebir görüşmelerin yanı sıra, Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü, Kadın Emegi ve İstihdamı Girişimi (KEİG), Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği, Yaşama Dair Vakfı (YADA), Girişimcilik Vakfı, Kadın Bilişimci Platformu, Bilgi Üniversitesi Çocuk Araştırmaları (ÇOÇA), Anne Çocuk Eğitim

Vakfı (AÇEV), WEConnect ve Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG) kuruluşlarını temsil eden 15 paydaşın bir araya geldiği çalıştayın sonucunda hazırlanan “Mesele Araştırması” ile toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda kadınların ve kız çocuklarının önündeki temel engelin ekonomik hayata katılımdaki eşitsizlik olduğunu gördük. Araştırma kapsamında ulaştığımız kaynaklar incelendiğinde, Türkiye’de kadınlarda işsizlik oranı erkeklere göre çok daha yüksek olmasının yanında kadınların iş bulma beklentisinin de erkeklere göre çok daha düşük olduğunu gördük. Kaynaklara göre, kadınlar ve kız çocukları eğitimden eşit olanaklarda faydalanamıyor, dahası eğitim sistemi toplumsal cinsiyet eşitsizliğini beslemeye devam ediyordu, ülke genelinde okul öncesi eğitim ve bakım hizmetlerinin yetersiz olması da kadın istihdamının düşük kalmasına neden oluyordu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadın ve kız çocuklarının ayrıca beden ve ruh sağlığını olumsuz etkiliyordu.

Bununla beraber, çerçeve çizerken temel aldığımız diğer veriler de uzman görüşleri ve Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliği alanında faaliyet gösteren akademisyenler, sivil toplum çalışanları, araştırmacılar ve girişimcilerin bir araya geldiği Paydaş Çalıştay’ından edindiklerimiz oldu. Mesele önceliklerini, gelişim alanlarını ve ihtiyaçları haritalandırarak, toplumsal cinsiyet eşitliği hedefi doğrultusunda kadınların bedensel, sosyal ve ruhsal anlamda sağlıklı ve iyi olmaları için de güçlenmesi gerektiğini gördük.

Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğinin mevcut durumu ile temel meseleleri ve bu meselelere sosyal girişimcilik yolu ile çözümler üretilebilecek tasarım soruları İkinci Destek Programı’nın kapsamını belirledi:

- Kadının ekonomik hayata katılımını ve ekonomik hayatın her seviyesinde eşit bir şekilde yer almasını sağlayacak model ve araçları nasıl tasarlayabiliriz?
- Kadın ve kız çocuklarının eğitime erişimlerini artırmayı nasıl sağlayabiliriz?
- Eğitim modellerini ve eğitimin içeriğini toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayacak şekilde nasıl yeniden tasarlayabiliriz?

İkinci Destek Programı’nda yer alacak projelerin başvuruları değerlendirirken fikir geliştirme aşaması tamamlanmış girişimleri programa dahil etmeyi tercih etmemizin nedeni (“Nitelikli Eğitim” sürecinden edindiğimiz öğrenimler doğrultusunda) fikir aşamasını geçmiş girişimlere kaynaklarımızla daha fazla katkı sunabileceğimize inanmamızdı. Başvuru süresince, Türkiye’nin farklı bölgelerinden 111 sosyal girişim fikri, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için yenilikçilik, yaratıcılık ve sürdürülebilirlik gibi kriterler doğrultusunda değerlendirildi. Değerlendirmede, fikirlerin yenilikçiliği kadar onları gerçeğe dönüştürecek ekipler de göz önünde bulunduruldu. Böylece, on sosyal girişim Ön Kuluçka’ya seçildi. Ön Kuluçka dönemindeki eğitimlere ek olarak, bir girişimin tüm ihtiyaçlarını takip edecek ekip koçları da bu sürece dahil edildi; her girişim ihtiyaçlarına uygun nitelikte bir uzmanla buluşturuldu. Program boyunca toplam otuz mentor ve on ekip koçu girişimlerle yan yana çalıştı. Ön Kuluçka sonunda seçilen üç ekip **Kızlar Sahada, Maide ve BabyAcademy** oldu.

BabyAcademy

Çıkış noktasından itibaren toplumsal cinsiyet eşitliği lensinden bakılarak özel olarak hazırlanmış, uzman görüşleri ve oyunlarla çocuğun gelişimini destekleyen bir ebeveyn destek mobil uygulaması oldu. Uygulama, çocuğun ilk 5 yılındaki bakım ve gelişimiyle ilgili görev ve sorumlulukların anne-baba arasında eşit paylaşılmasını ve çocuğun gözünde doğru bir rol model oluşturmayı hedefledi. Böylece kadının tek kimliğinin anne olmadığını hatırlarken özgüveni artırması, babanın da sürece dahil olduğu için çocukla daha güçlü duygusal bağ kurarak aile içinde sağlıklı bir denge oluşması amaçlandı. BabyAcademy günümüzde çalışmalarına aktif olarak devam etmemektedir.

imece.com/proje/babyacademy

Kızlar Sahada

Çıkış noktası itibarıyla sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı, 10-12 yaş arası kız çocuklarını futbolla tanıştıran bir organizasyon olarak doğdu. Her bir akademide, biri gönüllü lise ve üniversite öğrencilerinden oluşan, diğeri de sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı bölgede bulunan kız çocuklarından oluşan iki taraf oluyor. Altı gün boyunca gönüllü öğrenciler, akademi öğrencilerine futbol ve çeşitli alanlarda (güzel sanatlar, bilim, kodlama, robotik, drama) eğitimler veriyor. Akademinin altıncı gününde ise, akademi öğrencileri ailelerine bir futbol şovu izletiyor. Her bir akademi, gönüllü öğrencilerin buldukları sponsorlarla fonlanıyor. Girişim, 2022 yılında ABD’de Global Sports Mentoring Programı’nda Türkiye’yi temsil ederken Londra, Dubai gibi şehirlerde de turnuvalar düzenledi. Böylelikle hem özel sektör ortaklıklarını hem de gönüllü havuzunu uluslararası ölçekte büyüten Kızlar Sahada ekibi, toplumsal cinsiyet kalıplarını yıkmaya devam ediyor. kizlarsahada.com/tr

“Yaptığımız işin sosyal etki yarattığını biliyorduk ancak bunu sürdürülebilir bir şekilde bir ürüne nasıl çevireceğimiz ve sonrasında da nasıl ölçekleyeceğimiz konusunda emin değildik. İmece tam olarak bu noktada devreye girdi. Destek Programı’ndan sonra 2018 WFS Industry Awards’ta En İyi Kadın Futbol İnisyatifi alanında finalist olduk. 2019’da Türkiye Milli Olimpiyat Komünitesi, bizi Sportif Fair Play Tanıtım Dalı Büyük Ödülü’ne layık gördü.”

✘ Kızlar Sahada’nın gözünden imece

Maide Mutfak

Çıkış noktası itibarıyla bir gıda üretimhanesi projesi olarak doğdu. Projenin hedefi ise yerinden edilmiş bireylerin hijyen koşulları sağlanan, kanunlara uygun bir çatı altında kendi ekonomik değerlerini yaratmalarıydı. Proje kapsamında kadınların kendine özgü reçetelerinin çıkarılmasından gıda üretimi ve ürünlerin yeniden markalaşmasına şirketlere catering hizmeti olarak sunulmasından faydalanicılara toplumsal cinsiyet eşitliği ve aşçılık eğitimleri sunulmasına kadar pek çok çalışma yürütüldü. Girişim günümüzde, Türkiye’nin ilk gıda kuluçka merkezi olarak “hayalleri büyütmeye” devam ediyor. maidemutfak.com

“Başından beri bir kadın istihdamı projesi gerçekleştirmek istiyorduk. İmece, bu yolda riski ve sorumluluğu almamız için yol gösterdi. Destek Programı’nın ardından mekânımızı gıda girişimcilerinin kendi ürünlerini veya hizmetlerini yaratabilecekleri bir kuluçka merkezine dönüştürmek için çalışıyoruz.”

✘ Maide Mutfak’ın gözünden imece

Programa dahil olan diğer girişimler de, geliştirdikleri çözüm fikirleri ile sosyal etki üreten projeler ortaya koydu. Bu girişimler ve çalışma alanları şu şekildeydi:

Empatikly

Günlük hayatta sıklıkla kullanılan cinsiyetçi kelimeleri empatik iletişim diline dönüştüren bir uygulama.

Kadın Eli

Sosyal meselelere çözüm üretmek kadınların girişim modellerini hayata geçirmelerine destek olmayı amaçlayan mentorluk ağı.

Ladybirdlist

Girişimci kadınlarla, fon verme potansiyeli olan kişileri ve kuruluşları bir araya getiren bir platform.

Monolab

9-17 yaş arasındaki kız çocuklarının aralarındaki bağları teknoloji aracılığıyla kuvvetlendirebilecekleri bir proje: “Ada Kızları”.

Öğrenme Tasarımları

9-14 yaş grubu çocuklara yönelik, hak temelli, eşitlikçi bir yaklaşımla oluşturulmuş bilgi ve aktiviteler içeren kutu oyunu: Toplumsal Eşitlik Kiti (TEK) ile çalışmalarına başlayan Öğrenme Tasarımları, günümüzde eğitim, danışmanlık, oyun geliştirme, Gameathon ve mobil uygulama ile etki alanını genişletmeye devam etmektedir.

Reflect Studio

Tekstil sektöründe çalışan kadınları güçlendirecek üretim yöntemleri ve lise çağındaki dezavantajlı kız çocuklarını yaratıcı endüstrilere yönlendirecek finansal destek mekanizmaları geliştirir. Reflect günümüzde, marka, mağaza ve stüdyo olmak üzere 3 farklı alanda faaliyet gösterirken DIY (Do It Yourself) konseptiyle çalışmalarına devam ediyor.

Wo-Co Generic Platform

Kurumsal firmaların sistemlerine entegre edebilecekleri, toplumsal cinsiyet eşitliği alanında farkındalık yaratacak içeriklerin yer aldığı bir dijital platform.

2.1.3.

Sosyal Girişimciler İçin Kitlesele Fonlama

Haziran → Kasım 2018

“Sosyal girişimlerin doğru faydalanıcı, müşteri grubu ve gerekli finansal kaynaklarla buluşmalarını nasıl kolaylaştırabiliriz?”

Girişimciler özellikle ilk dönemlerinde doğru faydalanıcı, müşteri grubu ve gerekli finansal desteklere erişim konusunda bir takım güçlüklerle karşılaşılıyorlar. Bu finansal zorluklar arasında halihazırda sosyal girişimlere yatırım yapan kişilerin ya da kurumların azlığının yanı sıra fonlara/bağışlara/kitlesele fonlara erişim konusunda karşılaşılan engeller de yer alıyor. İmece olarak, sosyal girişimlerin kitlesele fonlama gibi finansal destek mekanizmalarına erişirken karşılaştıkları engelleri aşabilmelerine yardımcı olacak yöntemleri araştırırken, [Alternative Finance Lab \(AltFinLab\)](#) ile bir araya geldik. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın bir girişimi olan AltFinLab, alternatif finansman kaynaklarını sosyal fayda alanına yönlendirmek için farklı bölgelerde çalışmalar yürüten bir inisiyatif.

“Sosyal Girişimciler için Kitlesele Fonlama” programında, sosyal girişimlerin kitlesele fonlamayı etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamak üzere kampanya tasarlamaktan hikâye anlatıcılığına farklı konularda eğitim ve mentorlukları içeren beş aylık bir süreç tasarladık. Başlangıç için belirlediğimiz üç temel hedef; Türkiye'deki sosyal girişimlerin alternatif finans kaynaklarına ulaşmasını kolaylaştırmak, bu süreçteki öğrenimlerimizi

paylaşmak ve alternatif kanalların varlığını hatırlatmaktı. Bunun yanında, bu alanda benzer denemelerin yapılmasını cesaretlendirmek ve kolaylaştırmak amacıyla programa dair [açık kaynaklar](#) oluşturduk.

Destek Programları'nda yollarımızın kesiştiği sekiz sosyal girişimle [kitlesele fonlama](#) yolculuğuna devam ettik. Bunlardan üçü ([Maide](#), [Öğrenme Tasarımları](#) ve [TOYİ](#)) Kitlesele Fonlama kampanyalarını Kasım 2018'de yayımladılar. Kampanyaların görünürlüğünü artırmak için benimsediğimiz yenilikçi iletişim uygulamaları arasında 140journos ile girişimlerin kampanyalarının tanıtım videolarının hazırlanması ve katılımcıları kampanyalara destek olmaları konusunda yönlendirdiğimiz etkinlik yer aldı. “Yeni nesil kumbara: Kitlesele fonlama” isimli bu [WhatsApp yayınında](#), sosyal girişimcilik ve kitlesele fonlamanın bir araya gelmesiyle ortaya çıkanları Türkiye ve dünyadan kampanya örnekleriyle duyurduk.

Kitlesele Fonlama Programı sürecinden elde ettiğimiz öğrenimler sosyal girişimcilere fayda sağlayacak adımları içeriyor. Bu bağlamda:

- Kitlesele fonlama kampanyasının hazırlanmaya karar verildiği ilk günden itibaren yalnızca kampanyaya odaklanarak çalışacak biri/birileri belirlenmeli.
- Kampanya ile ilgili her ayrıntı kampanya başlamadan önce kararlaştırılmalı.
- Kampanyanın doğru faydalanıcı kitleyle buluştuğundan emin olunmalı. (Aile, arkadaş veya iş çevresi, yurtdışı bağlantıları, kampanyayla ilgilenebileceği düşünülen ünlüler veya influencer'lerden oluşan bir liste hazırlanarak potansiyel destekçiler sıralanmalı.)
- Kampanyaya en uygun platform; ürün veya hizmetin niteliği, hedef kitlenin özellikleri, kampanyanın yerelde veya küreselde ulaşabileceği destekçi profili, platformların ödeme süreçleri ve kesintileri göz önünde bulundurularak seçilmeli.
- Ödüller ile kampanya destekçilerine teşekkür etmenin en düşük maliyetli ve en yaratıcı yolu bulunmalı.

Başlangıç için belirlediğimiz üç temel hedef; Türkiye'deki sosyal girişimlerin alternatif finans kaynaklarına ulaşmasını kolaylaştırmak, bu süreçteki öğrenimlerimizi paylaşmak ve alternatif kanalların varlığını hatırlatmaktı.

2.1.4.

Eşitsizliklerin Azaltılması Temalı 3. Destek Programı

Nisan → Kasım 2019

“Eşitsizliklerin Azaltılması amacı doğrultusunda çözüm üreten sosyal girişimleri nasıl destekleyebiliriz?”

İlk iki Destek Programı'nda olduğu gibi Zorlu Holding'in ana partnerliğinde gerçekleştirdiğimiz Üçüncü Destek Programı'nın stratejik partnerliğini İTÜ Çekirdek üstlendi. İTÜ Çekirdek'in geniş yatırımcı ağı ve mentor havuzu sayesinde girişimcilere bu kaynaklar erişilebilir kılınırken; sosyal etki girişimciliğinin girişimcilik ekosisteminde yaygınlaşmasında ve ekosistemler arası iş birliğini kuvvetlenmesinde ilk adımı atmış olduk. Üçüncü Destek Programı'nın çatısını oluştururken, eşitsizliklerin azaltılması için toplumdaki tüm dezavantajlı ve dışlanmış toplulukları kapsayacak şekilde hareket edilmesi gerektiği içgörüsüne sahiptik. Meseleye bu şekilde bütüncül yaklaşmamızı sağlayan yine “[Mesele Araştırması](#)” oldu.

İlk iki Destek Programı'ndan farklı olarak, üçüncü Destek Programı'nda Mesele Araştırması'nın odaklandığı üç konu vardı. Sürece başlarken, toplumsal eşitsizlik alanında yayınlanan Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Dünya Sağlık Örgütü, Dünya Bankası, OXFAM, İktisadi İş Birliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) gibi küresel kurumların paylaştığı uluslararası birçok endeks ve rapordan ortaya çıkan verileri derlediğimizde, ilk mesele olarak karşımıza gelir eşitsizliği çıkıyordu. 2019 yılında

OECD ülkelerine bakıldığında, gelir eşitsizliğinin son elli yıl için en yüksek düzeye ulaştığını gördük. OECD ülkelerindeki en zengin %10'un ortalama geliri, en fakir %10'un dokuz katına eşitken, bu oran 25 yıl önce yedi katıydı.

Eşitsizliklerin kesiştiği bir diğer alan [engelli bireylerin temel hak ve ihtiyaçlarına erişimi](#) meselesi söz konusu olduğunda, engelliliğin dünya nüfusunun %15'ini etkilediğini gördük. Türkiye'de engelli bireyler özellikle eğitim, istihdam, sosyal hayata katılım ve sağlık konularında en çok dışlanmaya maruz kalan dezavantajlı gruplardan biri olarak karşımıza çıkıyordu. Öte yandan, bu bireylere dair güncel ve kapsamlı verilerin yetersiz oluşu, meseleyi bütüncül bir şekilde ele almayı ve ihtiyaçları belirlemeyi zorlaştırıyordu. Edindiğimiz içgörülerden bir diğeri de engelli bireylere sunulan hizmet ve desteğin eşitliğinin sağlanması yaklaşımından ziyade yardımsever bir anlayışla gerçekleştirilmesi ve bu durum engelli bireylere toplum içinde avantaj sağlıyor gibi görünse de meselenin aşılmasını güçleştiriyordu.

Erişilebilirlik ve engellilik konusunda uzmanlardan birebir alınan görüşlerin yanında, toplumsal eşitsizlik alanında ele alınan bir diğer konu, [mültecilerin karşılaştıkları eşitsizliklerdi](#). 2015 yılından beri görünürlük kazanan bir mesele olarak artan mülteci nüfusu karşısında, çok katmanlı problemler yaşayan bu grubun temel hak ve ihtiyaçlarına erişim krizi, bizi bu meseleyi toplumsal eşitsizlik alanında üçüncü bir mesele olarak ele almaya teşvik etti.

Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği, Dünya Bankası, Human Rights Watch gibi küresel kurumların paylaştığı raporlar ile TBMM Mülteci Hakları Alt Komisyonu, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi, İnsani Gelişim Vakfı (İNGEV), Eğitim Reformu Girişimi (ERG) gibi ulusal kamu kurumlarının, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının raporlarına ve uzman akademisyen, araştırmacı, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve girişimcilerin içgörülerine göre, Türkiye'deki mültecilerin ön plana çıkan ihtiyaçlarını şu şekilde tespit ettik:

- mültecilerin barınma, giyinme, beslenme gibi temel ihtiyaçlarının sağlanması,
- ekonomik olarak kendine yeten bireyler olabilmeleri için istihdama katılımları,
- sağlık hizmetleri ve eğitim gibi haklara erişimi,
- psiko-sosyal iyi olma hâlleri ve yüksek çatışma ortamından kaçanların travmalarının rehabilitasyonu,
- mülteci ve Türkiye halklarının uyum içinde birlikte var olması için dil bariyerinin aşılması,
- toplumsal ön yargıların değişmesi.

Türkiye'de eşitsizliklerin azaltılması ile ilgili temel meseleleri ve bu meselelere sosyal girişimcilik yolu ile çözümler üretilebilecek tasarım soruları Üçüncü Destek Programı'nın kapsamını belirledi:

- Toplumdaki eşitsizliklerin azaltılması için dezavantajlı grupların sosyal ve ekonomik anlamda güçlenmelerini ve kapsayıcılığı nasıl sağlayabiliriz?
- Herkes için erişilebilir eğitim, istihdam ve sosyal hayata katılım olanaklarını nasıl sağlayabiliriz?
- Mültecilerin eğitim, istihdam, sosyal hayata katılımını destekleyen ve psiko-sosyal durumlarını iyileştiren araç, model ve yöntemleri nasıl geliştiririz?

3. Destek Programı'na gelen 160 başvurunun 37'si engellilere, 25'i mültecilere, 98'i dezavantajlılık yaşayan diğer gruplara odaklanan ve bu grupların eğitim, istihdam, sosyal entegrasyon, sağlık gibi temel hak ve gereksinimlerine ulaşmalarına yönelik çözümler geliştiren girişimler, dernekler, inisiyatifler, bireyler ve ekipler tarafından yapıldı. Bunlar arasından seçilen 18 sosyal girişimin katıldığı 3 günlük bir Bootcamp gerçekleştirildi. İlk iki Destek Programı'nda edindiğimiz [tecrübe](#) ile, takımlarla daha yakın bir temas kurmak amacıyla 3 aylık bir ön kuluçka yerine girişimlerle yoğunlaştırılmış 3 günlük bir deneyim tasarlandı. Programda, sosyal girişimlerin etkilerini modellemeleri ve işlerini geliştirmelerine yönelik yoğun bir eğitim müfredatıyla ilerlendi. Bootcamp sonunda jüri tarafından seçilen üç ekip **ROOT**, **ecording** ve **BlindLook** oldu.

BlindLook

BlindLook, görme engellilerin bağımsızlığı için devrimsel çözümler yaratan, yeni nesil bir teknoloji girişimidir. BlindLook, iletişimin %80 görme odaklı olduğu bu dünyada, %100 ses odaklı bir dünya yaratma amacıyla kuruldu. BlindLook ekibi görme engelliler için, markaların ürün ve hizmetlerini, adım adım sesli yönlendirmeler yaratarak daha erişilebilir hale getiriyor. Ürün ve hizmetlerini BlindLook çözümleri ile dönüştüren ve herkes için erişilebilir bir dünya vizyonuna ortak olan tüm markalar "EyeBrand" sertifikasına sahip oluyor. EyeBrand, bir şirketin görme engelli tüketicilerini kapsamı için geliştirilmiş ilk ve tek dönüştürücü sertifikadır. Girişim, günümüzde pek çok özel sektör iş birliği ile görme engelliler için eşit, erişilebilir ve engelsiz bir dünya inşa etmeye devam ediyor. Aynı zamanda C3 Impact Accelerator First Prize, Fast Company En İnovatif Şirketler arasında ilk üçte olmak gibi küresel ölçekte ödüllerle başarılarını sürdürüyor.

www.blindlook.com

"Destek Programı girişimlerinden biri olarak seçilince girişimcilik ekosisteminde kabul görmeye başladık. Müşterilerimizin gözünde güvenilirliğimiz arttı. MVP aşamasından ürün aşamasına geçtik, mobil uygulamamıza hayat verdik, gerçek müşteriler edindik. Artık yeme-içme sektöründe 3.000 restoran hacmine ulaşip önce market, sonra da farklı sektörleri erişilebilir kılarak Avrupa pazarında var olmayı hedefliyoruz."

✘ BlindLook'un gözünden imece

ecording

Çıkış noktası itibarıyla, iklim kriziyle karşı karşıya kalan kırsal bölgelerde kadınların hazırladıkları tohum toplarını drone ile fırlatıp, ulaşılması zor alanları ağaçlandırarak iklim krizi ve kadın istihdamı konularına aynı anda çözüm geliştiriyor. İklim krizi sebebiyle göç etmek zorunda kalacak insanların sayısının, 2050 yılında 200 milyon kişiye varacağı öngörülüyor. Buna karşın, iklim kriziyle mücadelede ağaçlandırmanın rolüne dikkat çeken girişim, geleneksel yöntemler yerine ecoDrone ile yapılan ağaçlandırma çalışmaları ile 6 kat daha fazla ve 12 kat daha hızlı tohum ekimi imkânı sağlayarak ağaçlandırma maliyetlerini düşürüyor. Girişim, günümüzde küresel iklim krizine karşı sürdürülebilir ve inovatif çevre teknolojileri geliştirmeye devam ederken özel sektör iş birlikleri ile şirketlerin ve o şirketleri tercih eden müşterilerin tüketim davranışlarını gezegenin geleceği lehine etkiliyor. 2022 yılında lansmanı yapılan ecordingApp ürünü ile kullanıcılar verilen görevleri doğrularak, küresel iklim krizine karşı harekete geçiyor, edinilen ecoPuan'lar ile de kendisinin ve dünyanın ihtiyaçlarını karşılıyor. Aynı yıl içerisinde Norrskan'ın Impact 100 listesinde giren Türkiye'den tek girişim olan ecording, pek çok iş birliğiyle çalışmalarına devam ediyor. www.ecording.org

"imece'nin Destek Programı'nda yer almak, yaptığımız çalışmaların sosyal etkisini anlamak ve etki alanımızı genişletmek konusunda bize çok yardımcı oldu. İş birliklerimizi artırarak, AR-GE çalışmalarını ilerleterek ve tohum topu atış maliyetlerini düşürerek satılan her ürünü/hizmeti doğada bir ağaca çevirme hedefimize yaklaşıcağız. Amacımız her ürün/hizmet için tohum topu atılmasının bir sertifikasyon haline gelmesini sağlamak. Türkiye'de çevre teknolojileri dendiğinde akla ilk biz gelmek istiyoruz."

✘ ecording'in gözünden imece

ROOT

Çıkış noktası itibarıyla, Türkiye’de 11-17 yaş arasındaki mülteci ve yerli çocukların birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlayan bir oyun geliştiriyor. Girişimin ortaya çıktığı dönemde 3,9 milyon mültecinin olduğu Türkiye’de okul çağında olan Suriyeli çocuk sayısı yaklaşık olarak 865.000 civarındaydı. Arapça ve Türkçe olarak tasarlanan oyun, çocukların birbirlerini ve kültürlerini daha yakından tanıyarak kaynaşmalarını, empati ve diyalog kurmalarını ve sosyal yönlerinin güçlenmesini sağlıyor. Girişim günümüzde öğreten, geliştiren, sosyalleştiren oyunlar üretmeye devam ediyor. www.root.work

“Biz imece sayesinde sahneye çıktık, kabuğumuzu kırdık, ürünlerimizi kullanıcılarla buluşturduk. Bu özgüvenle, yakın gelecekte uluslararası bir oyun projesi geliştireceğiz.”

✘ ROOT’un gözünden imece

“imece ile ‘daha büyük katma değer sunabiliriz’ diyerek yola çıktık ve sosyal girişimcilikte teknoloji ile ilintili çözümleri olanlara çağrı açtık. ‘imece sosyal girişimcilik kasıyla girişimleri yetiştirsin; İTÜ Çekirdek ise girişimcilere müşteri bulma, kaynakla buluşma, yatırımcılara ulaşma konusunda destek olsun’ dedik. Süreç gayet de başarılı ilerledi; bu çağrıya gelen başvurulardan da çok beğendiğimiz ve ortak bir kesişimi olan 3 tane girişimimiz oldu. imece ve İTÜ Çekirdek’in desteklerinden faydalanarak, aşamaları geçerek ecording ve Blindlook ise Big Bang’de yer alarak ödül ve nakit desteklerinden yararlandılar, görünürlük kazandılar. Şu an hem bizim hem imece’nin desteklerini arkalarına alarak başarıyla yollarına devam ediyorlar.”

İTÜ Çekirdek’in gözünden imece ile iş birliği

Programa dahil olan diğer girişimler de, geliştirdikleri çözüm fikirleri ile sosyal etki üreten projeler ortaya koydu. Bu girişimler ve çalışma alanları şu şekildeydi:

AbiMove

Ortopedik engelli kişilerin bilgisayar ve akıllı telefon kullanmalarını sağlayan ekonomik ve ergonomik bir ürün.

Business For Social Cohesion

Girişimcilerle ihtiyaç duydukları doğru danışmanların tanışmalarını sağlayan bir platform.

Dijital Zakat

Dijital ortamda hesaplanmasını sağladıkları zekatın gelir eşitsizliklerinin önüne geçme rolünden hareketle, şeffaf bir şekilde etki yaratacak projelere aktarılmasını sağlayan bir platform.

Ekip

Sürdürülebilir gıda ürünleri üreten kadınlar için, sosyal iş birliği imkânı sağlayan bir platform.

Erişilebilir Her Şey

Türkiye’deki engelli bireylerin sosyal hayata katılımındaki zorlukları ortadan kaldırmak için mekânları, etkinlikleri, kurumları erişilebilir hâle getiren bir platform.

Es Kariyer Danışmanlık

Engelli çalışanların beceri, nitelik ve yetkinliklerine odaklanarak istihdamını sağlayan bir platform.

Eşit Kariyer

İşe alım süreçlerinde bireylerin cinsiyetleri ve cinsel yönelimleri açısından değil, sadece yetkinlikleri üzerinden değerlendirilmesini sağlayan bir kariyer geliştirme platformu.

Kibele Proje

Engelli bireylerin sosyal hayata ve iş hayatına entegrasyon sorunlarına yönelik bir proje.

Kültürle Buluşma, Sanatla Kaynaşma

İstanbul, Hatay ve Gaziantep’te yaşayan mülteci çocukların kentlerine uyum sağlamalarını hedefleyen, okullarda gerçekleştirilecek sanat projeleri.

Mutluluğu İnşa Edenler

Şanlıurfa’daki dezavantajlı kişilerin turizme yönelik ürünler geliştirerek istihdam edilmesini amaçlayan platform.

Remz

İşitme engelli bireylere Türk İşaret Dili aracılığıyla iş imkânı oluşturulmasını sağlayan bir platform.

Stairway Medikal

Yürüme engellilerin daha bağımsız hareket edebilmelerini hedefleyen bir tekerlekli sandalye tasarımı.

Tolkido

Otizmli çocukların dil ve konuşma eğitimlerinde kullanılan görsel eğitim kartlarını kişiselleştirilebilir ve seslendirilebilir hâle getiren bir uygulama.

Tospaa

Kodlama eğitiminin önündeki imkânsızlıkları gidermek üzere, bilgisayar erişimi olmayan okullarda teknik imkân oluşturmayı sağlayan bir sistem.

Türkiye’nin Kadın Ustaları

Mesleği olmayan ya da yapabilecekleri mesleklerin kısıtlı olması nedeniyle iş bulamayan kadınların iş edinmelerini sağlayan bir platform.

3. Destek Programı’nın “Engellilik”, “Mültecilik” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” temalarında üretilen imece kısa belgesellerini izlemek için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.

2.2. imece impact: "Eylem Onyılında Etki Girişimciliğini Nasıl Hızlandırabiliriz?"

2020 → 2021

2016-2020 yılları arasında yürüttüğümüz imece sosyal girişimcilik Destek Programı kapsamında 43 sosyal girişimin fikir aşamasından ürünleşmesine kadarki süreçte destek olduk. Bu girişimlerden gelecek vadedilen ilk 10'una 1 milyon lirayı aşan hibe desteği sağladık; 232 mentor ile 1000 saatten fazla mentorluk hizmeti verdik. Tüm bunları, "mevcut problemlerin çözümü ve daha sürdürülebilir bir gelecek için sistemsel dönüşümü tetikleyen yapılardan en etkili olanlardan birisini sosyal girişimciler olarak gördüğümüz" için gerçekleştirdik.

Destek Programı'nı sonlandırdığımızda karşımızda duran potansiyel adımlar şunlardı: Sosyal girişimcilerin etkilerinin görünür olması, etki yatırımcıları ile sosyal girişimler arasındaki ilişkinin gelişmesi, sosyal girişimlerin dış

finansman ihtiyaçlarını karşılamak için inovatif sosyal finansman araçlarının savunuculuğunun yapılması. Bu nedenle küresel iş birlikleri ve yerelden küresele/küreselden yerele iki yönlü deneyim paylaşımlarını araştırmaya başladık. Tüm bu keşif yolculuğunun "fikirden eyleme, eylemden sistemsel dönüşüme giden sosyal inovasyonun bütün aşamalarında bireylere, kurumlara ve topluluklara destek olmaya" dönüşebilmesi için elimizdeki tabloyu iyi okumamız gerekiyordu: "Aksak işlediğini bildiğimiz ve son yıllarda daha da görünür bir şekilde idrak ettiğimiz mevcut sistemlerin iyileşmesi için girişimlerin sosyal etki odaklı hareket etmesi gerekmekte ve bunu gerçekleştirebilmeleri için de çeşitli destek mekanizmalarına ihtiyaç duyuluyor. Farklı ihtiyaçlara tek bir yapının bütüncül cevap vermesi

Tanışma çemberi...

için farklı disiplinlerden çeşitli yapıların yan yana gelmesi gerekiyor ve bu, gelişen bir ekosistemin varlığı için oldukça önem taşıyor. İlk imece Destek Programı'nı başlattığımız günden bu yana; başta Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı'nın çalışmaları olmak üzere, Türkiye sosyal girişimcilik ekosisteminde hem sayıca hem de coğrafi dağılım açısından geniş kitlelere ulaşan çeşitli sosyal kuluçka merkezleri oluştu. Erken aşama girişimlere destek olan yapıların artması, sosyal girişimciliğe yönelik farkındalığı ve ilgiyi besledi. Ancak alandaki diğer ihtiyaçlara cevap veren yeni programlar da bir gereklilik haline geldi."

Destek Programı'nı sonlandırdığımız günlerde gelecek operasyonlarımıza şöyle bakıyorduk: "Giderek büyüyen sosyal girişimcilik ve inovasyon ekosisteminde, kaynakların verimli kullanımı ve üretilen sosyal etkinin somutlaştırılması için etkinin modellenmesi ve raporlanmasının önemine inanıyoruz. Ölçümlenemeyen sosyal etkinin yönetilemeyeceğine olan inancımızla başlatacağımız yeni hızlandırma programı ile girişimlerin etkiyi merkezlerine almalarını, sosyal etki için ortaklıklar geliştirmelerini kolaylaştırmayı ve iletişimlerini daha geniş kitlelere yapabilmelerini amaçladık. Sadece imece Destek Programı girişimlerine değil, sağladığı değerle ve kurmuş olduğu ortaklıklarla toplumsal etki yaratan diğer sosyal girişimlere de açık olan bir program düşündük. Girişimlerin ihtiyaç duydukları finansmana erişimleri için yürüttüğümüz hibe programı, kitlesel fonlama süreçleri ve ölçeklenme için sağladığımız çeşitli mentorluklara ek olarak kanıt temelli etki girişimciliğini desteklemeyi ve girişimlerin etkilerini modellemelerini sağlamak için ortaklıklar geliştirmenin savunucusu olmayı hedefledik."

Bu dönemde dünya konjonktörüne baktığımızda ise, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın belirlenmesinin üzerinden 5 yıllık bir süre geçtiğini ve dünya olarak çok önemli olgularla karşı karşıya kaldığımızı görüyoruz. Bu olgulardan ilki Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC)

zirvelerinin giderek ses getirmesinin ve bu zirveler sonunda oluşan kamuoyunun da işaret ettiği üzere, 1.5 derecelik ısınma hedefine ulaşma hızındaki yavaşlıktı. İkinci en önemli olgu ise biyoçeşitlilikte giderek artan kayıpların ve bu kayıpların dezavantajlı kesime olan etkisinin gündeme daha çok geliyordu. Bu nedenle dünyadaki ekosistem aktörleri, 2020'li yılları bir eylem ve hızlanma onyılı olarak görerek, sürdürülebilir bir gelecek için fırsat penceresi olarak konumlandırmıştı.

Sosyal girişimcilerin etkilerini kanıtlamaları ve üretmiş oldukları etkileri görünür kılmaları; etkiyi önceliklendiren yatırımcılarla iletişime geçerek büyümelerinde gerekli olan nakit kaynağa ulaşabilmeleri için bir etki hızlandırıcısına ihtiyaç duyuyorlardı. Tüm bu gerekçelerle, 3 yıl boyunca yürütmüş olduğumuz Destek Programı'mızı bir etki hızlandırıcısına dönüştürmeye karar verdik.

Yeni programın temalarını da küresel gündemden ayrı düşmeyen bir perspektiften döngüsel ekonomi ve nitelikli eğitim alanları olarak seçtik. Koronavirüs pandemisi ile beraber bu konuların önemi de son derece artmıştı. Pandemi dönemini özetleyen istatistiklere göre, ilköğretimden yükseköğretime kadar tüm seviyelerde dünya genelinde 1 milyar 500 milyondan fazla öğrencinin eğitimi aksadı, 8,4 milyon tondan fazla plastik atık üretildi. Sadece pandeminin sonuçları ile değil, içinde bulunduğumuz eylem onyılı içerisinde radikal aksiyonlar almanın öneminin de artmasıyla, döngüsel ekonomi ve eğitim alanlarındaki boşlukları doldurma yönündeki çalışmaları destekledik.

2020-2021 periyodunda 7 girişimin katılımıyla tasarladığımız **etki hızlandırıcı programı**, sürdürülebilirlik stratejisinde eylem onyılına dair aksiyonlar bulunan Zorlu Holding'in ana partnerliği, UNDP'nin desteklediği Business Call to Action'ın bilgi danışmanlığı, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği'nin (SKD Türkiye) stratejik partnerliği ve Startup Wise Guys'ın yatırım partnerliği ile gerçekleştirdik.

Türkiye’de giderek büyüyen sosyal girişimcilik ve inovasyon ekosisteminde, kaynakların verimli kullanımı ve üretilen sosyal etkinin somutlaştırılması için öncelikli olarak etkinin modellenmesine, ardından da raporlanması gerektiğine inanıyoruz. Buradan hareketle imece impact ile, **Türkiye’de ilk kez bir hızlandırıcı programı kapsamında girişimler için etki raporları hazırlanmış oldu.** [Bu raporlar](#), girişimleri “finansal getiriye ek olarak ölçülebilir, net pozitif sosyal ve çevresel etkisinin amaçlandığı” yatırımlara hazır hale getirdi.

Etki hızlandırma sürecinde 3 nokta dikkatimizi çekti:

Giderek artan oranda yatırımcılar girişimcilerden etkilerini metriklere dökmelerini bekliyor. Her ne kadar bu etki raporlarının bir yatırım için yeterli koşulları sağladığını söyleyemsek de özellikle artan iklim farkındalığı ve kurumsal firmaların sorumlu yatırımlara yönelmesi ile birlikte sosyal girişimcilerin üretmiş olduğu etkinin kanıtlanmasının hem yatırımcı hem de paydaş tarafında memnuniyetle karşılandığını deneyimledik.

Etki hızlandırma sürecinde fark ettiğimiz diğer bir nokta ise, her ne kadar girişimler ürettikleri sosyal ve çevresel etkiyi niteliksel olarak betimleseler de nicel yaklaşımlarda ilk adımı atmakta zorlandıkları oldu. Nicel bir etki ölçümü için girişimlerin üretmiş oldukları etki değer zincirlerini ve değişim teorilerini haritalandırdığımızda çok temel olan bazı nicel etki verilerinin toplanmadığını fark ettik. BCtA ile birlikte yürüttüğümüz etki modelleme çalışmaları ile girişimler sadece etkilerini nicel ve nitel olarak raporlaştırmakla kalmadılar aynı zamanda bu değer zincirleri ile stratejik kararlar alarak girişimlerinin ürettikleri etkiyi çoklamayı ve varsa ürettikleri negatif etkiyi de azaltmanın yollarını keşfettiler.

Son olarak, sosyal etki girişimciliğinin desteklenmesi için ekosistemsel ve bütünlükçü çalışmalara olan ihtiyacı tekrar gördük. Etki yatırımcılığının artması, girişimciler için yeni

fırsat alanları yaratsa da alternatif finansman olanaklarının varlığının, girişimlerin hikâyelerini görünür kılacakları platformların sayısının ve girişimlerin birbirlerinden öğrenebileceği öğrenme çemberlerinin girişimciler için ne kadar hızlandırıcı ve kolaylaştırıcı olduğunu gördük.

Programa katılan girişimler; **Anadolive, BPREG Natural Fiber Composites, Kodris, Laska, Manibux, The Academys** ve **Tospaa** oldu.

AnadOlive

Zeytincilik sektörünün en büyük problemlerinden olan proses atık sorununu çözmek için zeytinlerin üretim sonrası yağını alandıktan sonra kurutulan, yapısı ve doğallığı bozulmadan konsantre hale getiren bir dögüsel ekonomi gıda girişimi. 17 Küresel Amaç’tan “Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı”, “Sorumlu Üretim ve Tüketim”, “İklim Eylemi” ve “Karasal Yaşam” amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten AnadOlive, zeytini “Toz Zeytin” formunda, baharat olarak sunarken Akdeniz ve Ege havzasını koruyor. Girişim, Manisa Akhisar’da yerel zeytin değirmenleri ve üreticileriyle çalışırken 1 ton zeytin pirina ve 800 litre siyah atık su topladı. Üretim sahasının yakınındaki toprağı kirletecek olan zeytin değirmeninden gelen potansiyel atığın yaklaşık %80’ini önlemiş oldu. Günümüzde AnadOlive, Ege Teknopark’ta TÜBİTAK desteğiyle ürün ve hizmetlerini geliştirmeye devam ediyor. [www.anadolive.net](#)

BPREG Natural Fiber Composites

Cam, karbon gibi sentetik malzemelerden üretilen kompozitlere alternatif sunarak, keten, kenevir gibi lif bitkilerinden hafif, yüksek mekanik performansına sahip, çevreye etkisi düşük ileri kompozit malzemeler geliştiren dögüsel ekonomi girişimi. “Sorumlu Üretim ve Tüketim” ve “İklim Eylemi” amaçları doğrultusunda çalışmalar

yürüten BPREG’in binek araçlar için sunduğıu bagaj rafı, 1 kilogramlık ağırlığın azalmasını sağlarken kilometre başına salınan karbondioksit miktarını da 0,1 gram düşürüyor. Enerji tüketimini ise 1 kW/saatlik azaltarak karbondioksit emisyonunu 0,94 gram azaltıyor. Yılda 20.000 km yapan 100 bin aracın yalnızca bagaj raflarının değiştirilmesi yılda neredeyse 590 ton kadar daha az karbondioksit salınmasını sağlıyor. Kurucu ortağı Türkiye’nin En Umut Verici Kadın Girişimcisi seçilen BPREG, yakın vadede Avrupa’daki distribütörü aracılığı ile Avrupa pazarında daha fazla üretim firmasına dokunmayı, ürünlerinin daha fazla kullanılmasıyla karbon emisyonu azaltma etkisini maksimize etmeyi hedefliyor. [www.bpreg.com](#)

Kodris

7-16 yaş arasındaki çocuklara kodlama öğretmeyi amaçlayan ve öğrencilere eleştirel düşünme, algoritma kurma becerileri ve yaratıcılığı artırırken diğer yandan kodlamaya yeni başlayanlar için en çok tercih edilen programlama dili Python’u öğreten bir eğitim girişimi. “Nitelikli Eğitim” ve “Eşitsizliklerin Azaltılması” amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten Kodris’ten eğitim alan öğrencilerin başarı istatistiklerine bakıldığında, 3 yıldız alan, yani başarıyla modülleri tamamlayan kız öğrencilerin daha fazla olduğu görülüyor. Bu sonuçlar iddia edildiğinin aksine kız çocuklarının da yazılımcı olabilme becerilerinin olduğunu kanıtlar nitelikte. Ortaokul ve lise kademelerindeki devlet okullarında uygulamalı kodlama eğitimi sunan Kodla Büyü projesi ile 2 yılda 4.622 devlet okulunda 293.418 öğrenciye ulaştı. 2022 yılı itibarıyla Kodris, 400.000’den fazla öğrenciye ulaşmış ve PEARSON ASSURED kalite güvencesine dahil olmuştur. Yatırım olarak ve iş birlikleri geliştirerek çalışmalarına devam etmektedir. [www.kodris.com](#)

Laska

Çevre dostu üretim ve dögüsel ekonomi politikalarıyla iş modelini kuran Laska, patentli teknolojisi ile atık lastiklerin ileri dönüşümünü yapıyor. Atık lastiklerden biyoyakıt ve karbon siyahı gibi katma değeri yüksek ve temiz ürünler elde ediyor. Başlıca “Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar”, “Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı”, “Sorumlu Üretim ve Tüketim” ve “İklim Eylemi” amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten girişim, ürünlerinin verimliliğine yönelik değerlendirmelerde, ürünlerinin geçerliliğini kanıtlayan (PoC) geri bildirimleri aldı. Şirketin 2021’deki üretim kapasitesi yıllık 3.500 ton olarak gerçekleşti. İkincil kaynaklardan elde edilen verilere göre 1 ton karbon siyahı üretimi CO2 emisyonunun 2,5 ton azaltılmasını sağlıyor, bu da Laska’nın çevreye sunduğıu katkıyı yılda 1 milyon ağaç ile eşdeğer hâle getiriyor. Tohum öncesi ve tohum yatırımları alan ve MNG Kargo iş birliğiyle atık lastikleri sürdürülebilir malzemelere dönüştüren Laska, üretim tesisleriyle beraber halihazırda seri üretime başlama aşamasındadır.

[www.laska.com.tr](#)

Özellikle artan iklim farkındalığı ve kurumsal firmaların sosyal sorumlu yatırımlara yönelmesi ile birlikte sosyal girişimcilerin üretmiş olduğu etkinin kanıtlanmasının hem yatırımcı hem de paydaş tarafında memnuniyetle karşılandığını deneyimledik.

Manibux

Uygulamalı bir finansal okuryazarlık eğitimini, 8-18 yaş arasındaki çocuklara veren ve kullanıcıların ailelerine harçlık yönetimi için ön ödemeli kart ve bunun takibi için uygulama sunan bir ed-tech girişimi. Manibux, harçlık verme ve harçlığını güvenli harcama ya da biriktirebilme ile ilgili sorunlara çözüm sağlıyor. "Nitelikli Eğitim" ve "Sorumlu Üretim ve Tüketim" amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten girişim, 2018'de pazara girdiğinde, uygulama aracılığıyla harçlıklarını biriktirebilen çocukların oranı %10 civarındaydı. 2021 itibarıyla 90.000 kullanıcıdan %30'unun birikimi bulunuyor. Manibux'ın çocuklara ve ebeveynlerine bütçe yönetiminin önemini öğretme yönündeki çalışmaları, çocukların bu alandaki alışkanlıklarını olumlu biçimde değiştirdiğini gösteriyor. 2022 yılında yayınlanan Manibux V2'de dijital kumbarada, görevi tamamlama-kazan özellikleri ve bağış yapma imkânları yer alıyor. Ayrıca çeşitli iş birlikleri aracılığıyla kullanıcılar kültür-sanat etkinliklerine indirimli katılabiliyor.

www.manibux.com

The Academys

Profesyonel espor eğitimleri veren The Academys, oyun sektörüne yön verecek ve değer katacak kalifiye insanlar yetiştirmeyi hedefliyor. Spikerlik eğitimi, içerik üreticileri yetiştirilmesi, marka değerleri oluşturulması ve yükseltilmesi, prodüksiyon ve reji üzerine çalışmalar yürütüyor. "Nitelikli Eğitim", "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği", "İnsana Yakışır İş" amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten girişim, espor profesyonellerinin yalnızca geçim kaynaklarını artırmakla kalmayıp, psikolojik olarak da daha iyi hissetmelerini sağlıyor. The Academys'den eğitim alanların %90'ından fazlası, sahip oldukları becerilerin toplumda takdir edildiğini ve değer gördüğünü bildiriyor. 400.000'in üzerinde oyuncuya ulaşan The Academys, 2022 yılının ikinci yarısı itibarıyla Nerf It! süper app'i

üzerinde yeniden tasarlandı ve Web3 alanında etki alanını genişleterek yapısını değiştirdi.

www.nerfit.app

Tospaa

Kodlama eğitiminin yaygınlaşmasına odaklanan Tospaa, kodlama mantığının kavranmasına yönelik somut materyal eksikliğini gideriyor. Başta bilgisayar sınıfı olmayan okullar olmak üzere öğrenciler, öğretmenler ve ailelerin kullanımı için kutu oyunu ve çeşitli eğitsel kodlama araçları tasarlıyor. "Nitelikli Eğitim" ve "Eşitsizliklerin Azaltılması" amaçları doğrultusunda çalışmalar yürüten Tospaa, imece'nin 2019'daki 3. Destek Programı'nda da yer almıştı. Girişim, dezavantajlı okulları belirlemek üzere Bilişim Teknolojileri Eğitimcileri Derneği'yle iş birliği yaparak "Hayallerim Var" projesi aracılığıyla Türkiye'nin 77 ilinden 860 okula ulaştı. Bu okulların 355'inin bilgisayara erişimi yoktu. 296'sında bilgisayar teknolojileri öğretmeni olmasına rağmen eğitimlerin gerçekleştirilebilmesi için hiç bilgisayar bulunmuyordu. Tospaa günümüzde bilgisayarsız kodlama oyunu, code challenge, çok oyunculu kodlama oyunu gibi yeni ek özellikler ile pek çok yarışmada ödüller alarak faaliyetlerine devam ediyor. www.tospaa.org

"Bizim açımızdan programın en önemli katkısı bilinirliğimizi artırmamız noktasında oldu. Program sonunda kendimiz ile alakalı yaptığımız bir Google araştırmasında bile imece desteğiyle bizim için çıkmış bir sürü habere rastladık. Özellikle bugünlerde Paris İklim Anlaşması imzalanmışken ve herkes bu meseleleri konuşuyorken bizim zaten etki raporumuz var dememiz sektörde çokça yerini buluyor."

imece impact girişimlerinden alınan geri bildirimlerden

"Etki raporumuz bize güç katan en büyük destek oldu. Videolarımızla görünürlüğümüz desteklendi ve sosyal fayda sağlayan, sürdürülebilirliği destekleyen girişim olarak ekosistemde yer almamıza fayda sağladı."

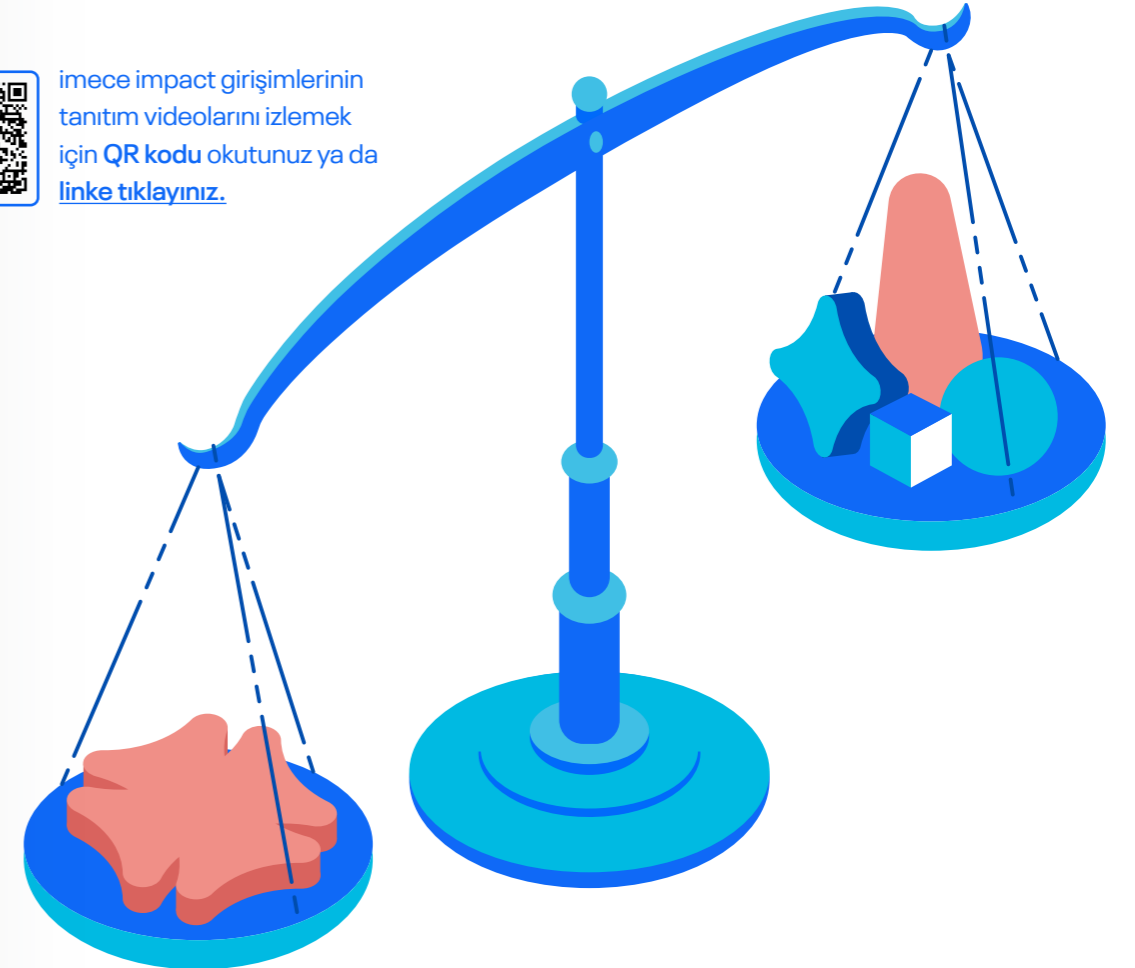
imece impact girişimlerinden alınan geri bildirimlerden

"Bizim için en önemlisi yaptığımız işin çevreye etkisini önceliklendiren bir programda olmak ve bu etkimizi ölçümlenmemiz ve tanıtımını yapabilmemizdi. Uzun süredir zaman ve maddi açıdan yeterli olamadığımız alanlarda; durup düşündüğümüz, çekindiğimiz noktalarda oldukça fazla hızlandırıcı etkisi oldu."

imece impact girişimlerinden alınan geri bildirimlerden

imece impact girişimlerinin tanıtım videolarını izlemek için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.

3.

Gençlerin Toplumsal
Meselelerde
Çözümüne Giden
Yolda **Yenilikçi
Yöntemleri
Öğrenmelerini
ve Deneme
Alanı Bulmalarını
Sağlamak**

3. Gençlerin Toplumsal Meselelerde Çözüme Giden Yolda Yenilikçi Yöntemleri Öğrenmelerini ve Deneme Alanı Bulmalarını Sağlamak

Thomas Reuters Vakfı'nın 2016 yılından bu yana yayımladığı araştırmalarına göre Türkiye'de sosyal inovasyonun gelişmesinin önünde bazı engeller mevcut. Toplumun toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelere ilgi göstermemesi, sosyal girişimcilerin yasal mevzuat desteğine kavuşamaması, sosyal girişimcilerin finansmana erişim sorunları gibi koşullar bu engeller arasında yer alıyor. Bu engellerin sosyal inovasyon üretmek için pek de uygun olmayan ortamlar yarattığı gözlenirse de, aynı araştırmada Türkiye'nin bazı açılardan çok güçlü avantajlara sahip olduğu da belirtiliyor. Bu avantajlar arasında sosyal girişimcilik alanının artması ve genç nüfusun çözümün parçası olma isteği yer alıyor. Genç ve nitelikli nüfusta Türkiye, araştırmaya katılanlar arasında en fazla gelişme gösteren ülke. Bu da Türkiye'deki gençlerin, bu meseleleri dert ettiğini ve çözümün bir parçası olmak için sosyal inovasyonu; araştırmaya katılan diğer tüm ülkelerden daha fazla benimsediğini gösteriyor.

Sosyal girişimcilerin yarattığı olumlu etkilere ek olarak, gençlerin yaratıcılık kapasitesini değerlendirmek ve meselelere gençlerle birlikte bakmak için imece olarak 2019 yılı itibarıyla imeceLAB'ın çalışmalarını başlattık. Sosyal ve çevresel etki odaklı gençlerle beraber açık inovasyonu bir öğrenme alanı olarak tanımladık. Keşif sürecinde; özel sektörün, kamunun, yerel yönetimlerin ve akademinin, toplumsal, kültürel ve

çevresel meselelere yönelik olarak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda gençlerle beraber çözümler ve yenilikçi alternatifler geliştirebilmesi için olanakları inceledik. Bu aşamada gördük ki; gençler, kazandıkları yeni yetkinliklerle birlikte, birbirlerinden öğrenen bir topluluğun parçası olarak çözümün ve daha sürdürülebilir bir geleceğin aktörleri olabiliyor.

Gençler sadece fikir üreten değil, toplumsal, çevresel meselelerde eyleme de geçen kitle olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye Sosyal Girişimcilik Ağı'nın 2019 yılında yayınlamış olduğu Türkiye'de Sosyal Girişimlerin Durumu Raporu'na göre geleneksel işletmelerde kurucuların %21'i 35 yaşın altındayken, bu oran, Türkiye'deki sosyal girişimlerde %47'nin üzerinde. Gençlerin yaratıcı ve üretici gücünün bu denli güçlü ve etkili olduğu bir ülkede, gençlere girişimcilikle ilgili bakış açısını lise ve üniversite yıllarından itibaren kazandırmanın önemli bir fark yaratacağını da biliyorduk.

Öte yandan, gençlerin yaptıkları işlerin finansal getirisinden çok yarattığı sosyal faydaya odaklandığını da gördük. Bu içgörüden hareketle, 2019 yılının başında imeceLAB'ı hayata geçirirken mottomuzu, "Gençler için değil, gençlerle beraber" olarak belirledik.

3.1. imeceLAB:

"Gençlerin Toplumsal, Ekolojik ve Kültürel Meseleler Etrafında Bir Araya Gelip, Yaparak Öğrenecekleri Bir Sosyal İnovasyon Laboratuvarı Nasıl Tasarlayabiliriz?"

imeceLAB'ı, lise ve üniversite öğrencilerinin toplumsal, ekolojik ve kültürel dinamikler hakkında yetkinlikler kazanması ve ilgili meselelere kolektif bir şekilde çözüm önerileri sunması konularında onları destekleyen açık bir sosyal inovasyon laboratuvarı olarak tasarladık.

imeceLAB sivil toplum, akademi, özel sektör ve kamu kurumlarından birçok paydaşın kaynaklarının ve uzmanlık alanının bir araya getirildiği çok paydaşlı bir yaklaşım üzerine kurgulandı. imeceLAB'ı, gençler ve kurumlar için buluşma, analiz etme, soru sorma, yanıt arama, üretme ve iş birliği geliştirmeye dayalı bir

öğrenim yolculuğu olarak tasarladık. Sonuç yerine sürece odaklandığımız bu yolculukta, toplumsal ve çevresel meselelerin nihai çözümlerine ulaşmaktan ziyade hepimizin hayatını etkileyen bu meseleleri nasıl ele alacağımızı hep birlikte keşfettik.

imeceLAB Açık İnovasyon Mesele Süreci, imece'nin girişimcilik programlarında olduğu gibi, bir kurumun ana partnerliğinde ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları arasından belirlenen bir tema etrafında şekilleniyor. Ana partnerler ile belirlenen program süresince içerik, eğitim ve mentorluk gibi alanlarda destekler sunarak gençlerle

Zorlu PSM'de düzenlenen bir imece etkinliği

birlikte uygun fikir ve projelerin geliştirilmesi için tasarım odaklı düşünme metodolojisi uygulanıyor. imeceLAB komünitesine dahil olan ve Mesele Süreci'nde yer alan gençler, ele alınan toplumsal meselelerin çözümü için geliştirilen yenilikçi fikir ve projeleri yaparak keşfedecekleri bir deney alanında çözümün parçası oluyorlar.

imeceLAB Mesele Süreçleri arasında "ilk deneme alanlarımız" diyebileceğimiz programlar, gençler arasında yaygınlık kazanma perspektifinden kritik öneme sahipti. "Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik" Mesele Süreci, imeceLAB komünitesini ortaya çıkartan ilk program olması itibarıyla; Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar Mesele Süreci ise bu komüniteyi çevrimiçi etkinlikler yardımıyla Türkiye geneline yayması açısından oldukça fazla öğrenim içermekteydi. Bu mesele süreçlerini online yürütülen yeni mesele süreçleri, imeceLAB Slack Komünitesi'nin kurulması, Wikipeidi aracılığıyla literatüre katkı sağlayan online etkinlikler ve yetenek gelişim programları izledi.

Toplumsal meselelere gençlerin gözüyle bakan imeceLAB Yetenek Geliştirme Programları, gençleri, alanında uzman isimlerden farklı disiplinlerde eğitimler alarak yetkinliklerini geliştirmeleri için destekliyor. Bu alanı, mesele süreçlerinde çeşitli fikirler geliştirecek gençlerin, program temaları etrafındaki bilgi birikimlerini de artırmak ve komüniteler oluşturmalarını sağlamak üzere kapsamlı bir akademi olarak

tasarladık. Toplumsal konular etrafındaki sektör profesyonellerinden eğitimler almalarının yanı sıra, eğitime katılan gençler arasındaki komünite bilincinin gelişmesine de yatırım yaptık. Bu da, hem bilgi açığını hem yetenek açığını kapatacak şekilde müfredatlar geliştirmemizi ve program katılımcılarının etkileşim kurabilecekleri çevrimiçi alanlar açmamızı gerektirdi. Sosyal etki yaratma ve bu etkiyi yayma amacını gerçekleştirmek isteyen öğrenciler, çeşitli deneysel öğrenme metodlarıyla çağa uygun, yaratıcı ve yenilikçi yöntemler hakkında bilgi sahibi olurken; pandemi öncesinde imece ofisindeki fiziksel buluşmalarda, pandemi dönemindeki programlarda ise Slack, Zoom gibi araçlar üzerinden bir araya geldi. Programların ilki imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi ismiyle içerik üreticiliği alanında eğitimleri; ikincisi Su Akademisi ismiyle geleceğin su liderlerini ortaya çıkartmak amacıyla bir dizi eğitimi kapsadı. Bunları takiben, "E-Atık", "Döngüsel Ekonomi", "Aktif Vatandaşlık", "Karbon Ayak İzi", "Sürdürülebilir Finans" "Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi" ve "Womentum" isimleriyle 7 program daha düzenlendi.

imece Yöneticisi Zeynep Erdoğan imeceLAB etkinliğinde...

3.1.1.

Çıkış Noktası Olan Mesele Süreci: Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik

Aralık 2018 → Mayıs 2019

“Kentlerin gündelik hareketliliğinin değişen şartlarına maruz kalan ve farklı ekonomik, sosyal ve kültürel gruplardan gelen bireylerin ihtiyaçlarına nasıl yenilikçi çözümler üretebiliriz?”

imeceLAB'in ilk yılında, Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu, Codesign ve Nuffic Neso ana partnerliği ve 15 farklı kuruluşun bilgi, içerik ve prototipleme partnerliği ile (Bilgi ve içerik partnerleri: 140journos, Bimas Bikes, Bisikletli Ulaşım Platformu, Bisikletliler Derneği, Dutch Cycling Embassy, Electrip, HED Akademi, İstanbulON, Sokak Bizim, Summer School UoA, TEHAD, University of Amsterdam, Urban Cycling Institute, WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler; Prototipleme partnerleri: Erciyas, Verisun) İstanbul'daki başlıca problemlerden biri olan “kentsel hareketlilik” başlığı altında “Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik” meselesini ele aldık. Nüfusun kontrolsüz artışı, ulaşım araçlarının iklime olumsuz etkisi, ulaşım alanındaki AR-GE çalışmalarının yetersizliği ve ulaşım hizmetlerine yönelik talebin artması gibi mevcut problemler bizi çözüm önerilerinin aciliyeti karşısında harekete geçirdi.

İklim krizinin etkilerinin giderek daha fazla hissedilmeye ve bu zamana kadar lineer ekonomik yaklaşım (al, kullan, at yaklaşımı) sebebiyle kaynakların tükenmeye yaklaştığı günümüzde,

düşük karbonlu hareketlilik ve döngüsel ekonomi gibi meseleler daha çok gündeme gelmeye başladı. **Düşük karbonlu hareketliliğe** geçişi başlatabilmek için teknolojik yenilikler, davranış değişiklikleri, ekonominin yeniden yapılandırılması gibi stratejileri birlikte değerlendirmemiz gerekiyordu.

Son yıllarda öne çıkan akıllı teknolojilerin kentsel sistemlere entegre edilmesi gibi yeniliklerin yanı sıra; ulaşımdan kaynaklanan karbon salımını azaltmak için bisiklet, elektrikli bisiklet ve elektrikli scooter kullanımının teşvik edilmesi; tahsisli yollarda hareket eden otobüs ve elektrikli otobüs kullanımının artırılması; akıllı bilet sistemlerinin kent içi yolculuklarda kullanımının desteklenmesi ve özel araç kullanımının azaltılması gibi uygulamalar, kentlerde ulaşımdaki **hareketlilikte sunulan yenilikleri** teşkil ediyordu.

İyi örnekler sunumundan...

Bunların yanında, kentte yaşayan farklı sosyal, demografik, ekonomik, fiziksel özelliklere sahip bireylerin ve toplulukların gündelik hareketlerini kolaylaştıracak ulaşım sistemleri ve politikalarını hayata geçirmek hem yerel hem de merkezi kamu kurumlarının en temel planlama sorunlarından biriydi. Bu bağlamda ele alınan kavramlardan biri olan **kapsayıcılık**, toplumun eşitliği ve gelişimi yolunda, temel hak ve kaynaklara erişim ile kaynakların adil dağıtımına odaklanan bir kavram olarak karşımıza çıkıyordu. Buna ek olarak, kentte kapsayıcı hareketlilik hedefi doğrultusunda ulaşım sistemlerinin mekânsal olduğu kadar zamansal, ekonomik, sosyal ve politik erişilebilirliğinin sağlanması gerekliliği, aciliyetle çözüm üretilmesi gereken bir meseleye işaret ediyordu.

İstanbul Teknik Üniversitesi İstanbulON Urban Mobility Lab tarafından hazırlanan akademik raporlar ışığında, “Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik” meselesini hangi üç ana başlık ve tasarım sorusu altında ele alacağımız ortaya çıkmış oldu:

→ “İnsan deneyimine öncelik verirken sürdürülebilir ve düşük karbonlu kent içi hareketliliği ve ulaşımı nasıl kolaylaştırabiliriz?”

Düşük Karbonlu Kent İçi Hareketlilik

→ “Kamusal alanlar ile kentsel altyapıları ve hizmetleri, yeni teknolojiler ve değişen tüketim-üretim ihtiyaçlarına göre nasıl yeniden tasarlayabiliriz?”

Hareketlilikte Yenilikler

→ “Farklı ekonomik, sosyal ve kültürel gruplardan gelen bireylerin ihtiyaçları ile kentsel hareketlilik ve ulaşımda nasıl yenilikçi ve erişilebilir çözümler geliştirebiliriz?”

Kapsayıcı Hareketlilik

imeceLAB Akıllı ve Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik sürecine, başvurular arasından seçilen 40 takım ile başladık. “Fikir Üret” aşamasından sonra yapılan ara eleme ile 20 takımla **devam ettiğimiz süreçte**, 11 lise ve 33 üniversiteden toplam 188 öğrenciyi farklı disiplinlerden 85 uzmanla buluşturduk.

Açık inovasyon sürecine dahil olan ve imeceLAB komünitesinde yer alan gençler, imeceLAB'te sunduğumuz içerikler, eğitimler ve mentorluklar aracılığıyla; ilgi alanları, tutkuları ve bakış açılarını birbirleriyle paylaştıkları ve üretilen fikirlere verdikleri geri bildirimlerle komünitedeki diğer öğrencilerle etkileşimi canlı tuttıkları on

hafta boyunca araştırmadan prototiplemeye farklı adımları izleyerek fikirler geliştirdiler. Bu yolculuk boyunca, günlük hayatta karşılaşılan problemlere nasıl yaklaşabileceğini birlikte keşfettiler ve alternatif kariyer alanları konusunda bakış açılarını genişlettiler.

Öğrenciler, sahaya çıkmadan önce, masabaşı araştırması ile sorunları, sorunlar etrafındaki argümanları ve istatistikleri keşsettikleri Araştırma Hackathon'unu tamamladılar. **140journos iş birliği ile hazırladıkları belgesel video** ile araştırma bulgularını yayınlayan öğrenciler, projelerini saha içgörülerini ile komünite etkinliklerinden ve mentor görüşmelerinden elde ettikleri geri bildirimlerle desteklediler.

Süreç sonunda, Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu'nda düzenlenen kapanış etkinliğinde ise kazanan projeler açıklandı: ASAP, B-Point ve Route in İstanbul. İlgili takımlardaki öğrenciler, projelerini ilerletmek üzere yaz okulu ve sosyal etki odağında çalışan kurum ve girişimlerde yaz stajı imkânları ile mezun oldular. Etkinlikte ayrıca, öğrencilerin tespit ettikleri sorunların, konunun uzmanlarına ve günlük hayatta bu sorunları yaşayanlara sorulduğu videonun ön gösterimi yapıldı.

ASAP

Deniz kapasitesi oldukça yüksek olan İstanbul'un, ulaşım yükünün bir kısmını denize aktarıp, şehir sakinlerine hem daha konforlu hem de daha pratik bir yolculuk sunuyor. Özellikle, kıyıya paralel deniz hattı seferleri oluşturmayı ve bu hatlarda yer alan iskelelere de ulaşımı kolaylaştıracak bisikletler, yeni otobüs hatları, raylı sistemler gibi bağlantılar sağlayarak insanların ulaşım biçimlerini desteklemeyi planlıyor. Hareketlilikte yenilikler kapsamında, İstanbul'daki deniz ulaşımına odaklanan ASAP takımı Hollanda A-Lab'te bir hafta geçirdi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2019 itibarıyla ulaşımında deniz yolunun payının artırılmasına yönelik çeşitli projeler geliştirirken, girişim de, ilgili birimlerle görüşerek konuya dair politika geliştirilmesi için katkı sunmaya devam etti.

B-Point

Kullanıcılarına şehirdeki restoran, otel, kafe, sinema gibi mekânların ne kadar erişilebilir olduğunu belirli kriterler üzerinden gösteren bir mobil uygulama. Türkiye'de engellilik sebebiyle erişilebilirlik dışında kalan grupların 15 milyon kişiyi geçtiği göz önüne alındığında, bu uygulamada yer alan erişilebilir mekânların, daha çok müşteriye ulaşma hedefiyle kendi aralarında da bir rekabet oluşturması hedefleniyor. Kapsayıcı hareketlilik alanında, engelli bireylerin erişilebilirlik imkanlarına odaklanan takım prototipleme ödülü kazandı.

Route-in İstanbul

Kentlilerin günlük rutinlerinden uzaklaşıp alternatif rotalar keşfettiği ve deneyimlerini paylaşabildiği bir mobil uygulama ve bir sosyal farkındalık çalışması. Uygulama kullanıcılara, bisiklet yolları, eğitim, trafik yoğunluğu, bisiklet park üniteleri, alternatif rotalar gibi pek çok farklı

bilgi sunuyor. Ayrıca, sosyal farkındalık yaratmak amacıyla yaya ve bisikletlilerin fikirlerinin ve yaşadıkları meselelerin sokağa taşınabildiği bir iletişim çalışması yapılması da hedefleniyor. Düşük karbonlu kent içi hareketlilik alanında, takım üyelerinden Müge Yaylacık, Amsterdam Üniversitesi Urban Cycling Institute bünyesinde açılan "Planning the Cycling City" yaz programına katıldı.

"Kendi dinamiklerimizi belirleyerek sosyal fayda sağlamak hem benim hem de çevrem için harekete geçme konusunda cesaretimizi artırdı."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Dönüp baktığımda bana en çok katkı sağlayan şeyin ne olduğunu açıkça görebiliyorum: Tanıştığım tutkulu ve çalışkan insanlar. Her an öğrenmenin hayata yeniden gelmek olduğunu bir kez daha hatırladım."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Daha önce sosyal girişimcilik hakkında bilgisi olmayan biri olarak tasarım odaklı düşünme ve sosyal girişimcilik süreçleriyle ilgili çokça bilgi edindim. Artık kendimi bu alana hakim hissediyorum."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Bu deneyim bana ekip kurma ve ekibin bir parçası olma, zaman yönetimi gibi konularda kendimi geliştirme şansı sundu."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Bireysellikten vazgeçip kolektif düşünebilmek, bir meseleye ne kadar farklı perspektiften bakarsan o kadar çok çözüm yolu bulabilmek ve insan odaklı tasarım yaklaşımını benimsemek, imeceLAB öğrenimlerim arasında en değerlileriydi."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"imeceLAB çok değerli bir deneyimdi. Bana yepyeni bir bakış açısı kazandı bu süreç. Yeni sorular ve yanıtlar bulmayı, günlük hayatta üzerine düşündüğüm şeyleri farklı değerlendirip yorumlamayı öğretti."

- ✘ imeceLAB takımlarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

Düşük karbonlu hareketliliğe geçişi başlatabilmek için teknolojik yenilikler, davranış değişiklikleri, ekonominin yeniden yapılandırılması gibi stratejileri birlikte değerlendirmemiz gerekiyordu.

Programa dahil olan diğer takımlar da, geliştirdikleri çözüm önerileri ile sosyal etki üreten projeler ortaya koydu. Bu takımlar ve çalışma alanları şu şekildeydi:

Hareketini Kullan

Çeşitli alternatiflerde kullanılmak üzere, insanın beden hareketlerini kullanarak birikim yapmasını sağlayan mobil uygulama.

Hareket Ortağı

Kentsel hareketlilik meselesine yönelik çözüm önerilerini yaymak üzere bireyleri ve kurumları buluşturan farkındalık platformu.

Karpın

Kalabalık şehirlerde kamuya açık ve özel park yerlerine ait bilgileri anlık pinleme sistemiyle sürücüyü aktaran sistem.

Kayısı

İşitme engellilerin dolmuş ve minibüslerde yaşadığı sıkıntıları gidermek için oluşturulan eğitim ve iletişim malzemeleri.

Bu Şehir Güzelse Sebebi

Sensin

Toplu taşıma kullanımını özendirici içerikler sunan ve kamusal bilinç oluşturmayı hedefleyen 360 derece bir iletişim kampanyası.

Cinsiyet-siz

Çeşitliliğe dair farkındalık yaratarak toplumsal ve mekansal ayrıışmanın önüne geçmeyi hedefleyen kampanya.

Engelsiz Bileklik

Görme engelliler için sesli ve titreşimli uyarılar sayesinde GPS sistemiyle kullanıcının rotasını belirleyen akıllı bileklikler.

Sen de eriş

Toplumun her bireyinin (özellikle maddi açıdan dezavantajlı) erişilebilir ulaşım ağıyla ücretsiz olarak kamusal alanlara ulaşmasını sağlayan bir sistem.

Tak Takıl

Şehir içi toplu ulaşımında ayakta yolculuk eden bireyler için giyilebilir emniyet kemeri.

Tek Vasıta

İnsanların otobüslere binerken içecekleri yeri belirtmeleriyle yakın yerlerde incek insanların aynı otobüse binmelerini sağlayacak bir sistem.

Trafik Senin Ellerinde

Trafikte geçen zamanı asgari düzeye indirebilmek için mesai saatleri düzenleme sistemi ve trafikte geçirilen zamanın daha etkili olması için podcast benzeri uygulamalar.

Paylaşımli Yolculuk

Yeni bir paylaşımli yolculuk modeli öneren bir mobil uygulama.

Visanbul

İstanbul'da düşük standartlarda yaşayan veya bağlayıcı bir etkeni bulunmayan insanların Türkiye'nin diğer illerine yerleşmelerinin yolunu açacak teşvikler sistemi.

3.1.2.

Dijital Araçlar ile Kapsayıcı Bir Ölçeklenme: Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar Mesele Süreci

Mayıs 2020 → Haziran 2020

“Bireylerin dayanıklı ve iyi olma hali ile toplumsal dayanışma ve komünite bilincinin gelişmesi için Türkiye genelinden gençlerin bir araya gelerek dayanışma içinde çözüm sürecinin bir parçası olmalarını nasıl sağlayabiliriz?”

Zorlu Holding'in ana partnerliğinde, Yenibirlider Derneği ile yürütücülüğünü üstlendiğimiz 2. imeceLAB Mesele Süreci'mizde, COVID-19 sonrası aciliyeti ön plana çıkan “Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar” temasını odağımıza aldık. Salgın gibi olağanüstü durumların insan toplulukları üzerinde birtakım kaygı, korku, üzüntü, stres ve depresyon gibi olumsuz psikolojik tepkilere sebep olabileceği ve bu dönemlerde iyi olma hali (wellbeing) ile sosyal bağların çok kolay bir şekilde zedelenebileceğinden hareketle, belirsizlik zamanlarında motive olmak, zihinsel ve bedensel bağıışıklığı sağlamak, kolektif gücün farkına varmak gibi meseleler üzerine kafa yorduk. İçinde bulunduğumuz bu kaotik süreçte iyi olma halimizi korumak ve sosyal bağlantılarımızı güçlendirmemizin önemi üzerinde durduk.

Mesele Süreci'ni pandemi şartları gereği online bir şekilde kurgulamamız, sadece İstanbul yerinde kalmamamız, Türkiye'nin farklı şehirlerine yayılmamızı sağladı. 32 şehirden 202 öğrenci programa başvurdu. Liseli ve üniversiteli öğrencilerden 115'inin 30 takım halinde katıldığı Mesele Süreci'nde gençler, sosyal inovasyonun

temel prensipleri olan sürdürülebilirlik, kapsayıcılık, eşitlik gibi kavramları içselleştirirken tasarım odaklı düşünme metodolojisini takip ederek atölyelere katıldılar ve uzman mentor ağı desteği ile sosyal fayda odaklı çözüm fikirleri geliştirdiler. 3 hafta boyunca eğitim ve mentorluk desteği alan 30 takım, 60'dan fazla mentor ile 158 görüşme gerçekleştirdi ve 20 saatten fazla eğitim alarak programı tamamladı. Sağlık konusuna disiplinlerarası yaklaşan ekipler; turizm, gıda, sürdürülebilirlik, bilinçli tüketim gibi alanlarda da proje fikirleri ortaya koydular. Program sonunda yayınladığımız, **“Pandemi Döneminde Gençlerle Beraber Üretim: imeceLAB Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar Mesele Süreci”** başlıklı video da, program boyunca topluluğumuz ile dijital araçlar üzerinden nasıl etkileşimde kaldığımızı yansıtan bir içerik olarak, imeceLAB'in bu yeni gelişim alanının kapsamlı bir anlatısını sağladı.

Mesele Süreci'nde 30 takım ile başlayan yolculuğumuza kapanış etkinliği sonrasında 3 takımla devam ettik. Kapanış etkinliğinde en yüksek puan alan projeler; İlaç Asistanım, EcoTravel ve Güven.App, 2 ay boyunca kuluçka sürecine dahil olarak IDEO U platformundan onlar için belirlenen eğitimlere erişerek, yaz dönemi boyunca birebir koçluk desteği aldılar.

İlaç Asistanım

Bulaşıcı olmayan hastalıklarda düzensiz ilaç kullanımı ve bilgi eksikliğine bağlı yanlış ilaç kullanımı sorununa değiniyor. Proje kapsamında, toplumda dikkat çekilmesi gereken "Sağlık Okuryazarlığı" ve "Akılcı İlaç Kullanımı" konularını merkezine alarak hem doktor hem de hasta kategorileri üzerinden kullanıcıların erişimine açılacak bir dijital uygulama üzerine çalışıldı.

EcoTravel

EcoTravel uygulaması insanların tatil alışkanlıklarını dönüştürerek gezmek istedikleri rotayı optimize ediyor, konaklama ve ulaşım çözümlerinde karbon emisyonunu minimuma indirerek fayda yaratan tercihler sunuyor. Diğer rota uygulamalarından farklı olarak, bulunduğu lokasyondaki kullanıcıya doğal ve kültürel mirasların kişisel bir deneyim halinde sunulmasını sağlayan EcoTravel, aynı zamanda konaklama ve ulaşım partnerleriyle de farklı süreçlerde kullanıcıyı deneyime dahil ederek onları ekolojik dönüşüm sürecinin önemli birer fayda sağlayıcıları haline getiriyor.

Güven.App

Pandemi sürecinde sosyalleşirken tedirginlik yaşayan, diğer bireylerin özenine güvenemeyen kullanıcıların, uygulama aracılığı ile önceliklerine göre kendini yenileyen, geri dönüşleri dikkate alan ve kullanıcının tedirginliğini minimuma indiren mekanları görüntüleyebilmesi, özellikle kendi bulunduğu konumun çevresinde olan mekanları daha iyi tanıyabilmesi amaçlandı. Uygulama, pandemi sonrasında da aynı mekanizmayla sürdürülebilir ve erişilebilir mekanların daha çok tercih edilmesini ve mekanların kendilerini daha çok yönde geliştirmesini destekliyor.

Programa dahil olan diğer takımlar da, geliştirdikleri çözüm fikirleri ile sosyal etki üreten projeler ortaya koydu. Bu takımlar ve çalışma alanları şu şekildeydi:

Bioneer

Sosyalleşme problemi çeken bireylerin karşılıklı paylaşım üzerine etkileşime girdiği bir mobil platform.

e-Gönüllü

STK'larla gönüllüleri online olarak bir araya getiren dijital gönüllülük platformu.

Doğru Beslen

Sağlıklı beslenme üzerine farkındalık oluşturacak ve uzmanlarla birlikte doğru bilgiye erişimi sağlayacak bir komünite ve dijital platform.

Mahall

Mahalle sakinlerinin ve paydaşlarının buluşma noktası olan bir cep uygulaması.

CASSETTE

İşyerleri için kapsayıcı, yenilikçi ve hedef odaklı birlikte üretme platformu.

Carbon Less

Sürdürülebilirlik alanındaki alternatif çözümlerin neler olduğunu paylaşarak, bu çözümleri görünür kılan ve farkındalık yaratmayı amaçlayan dijital platform.

Z Community

Liseli gençlerin birbirinden öğrenerek dünya problemlerine çözüm bulmaya çalışmasını sağlamak için oluşturulan bir komünite ve platform.

"Bu projelerin yarattığı etkiler; Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nın gençler tarafından önce anlaşılıp sonra sahiplenilmesi; sorunlara yeni, yaratıcı, kapsayıcı çözümler bulabilmek için iyi bir ekip kurmanın önemini kavranması; heyecan, merak, bir ekosistemin içinde olmanın yarattığı güven duygusu..."

Programda jüri üyesi olan akademisyen, Açık Açık - Adım Adım ve SOS Chain Kurucu Ortağı Prof. Dr. İtir Erhart'ın değerlendirmesi

3.1.3.

Topluluk Olarak Yaparak Öğrenmeyi Deneyimlemek: E-Atık, Döngüsel Ekonomi, Aktif Vatandaşlık, Karbon Ayak İzi, Sürdürülebilir Finans Mesele Süreçleri

2020 → 2021

2019 yılında karşı karşıya kaldığımız kompleks sorunların çözümlerini gençler için değil, gençlerle birlikte üretmeyi amaçladığımızda bütün etkinlikleri İstanbul'da fiziksel olarak düzenlediğimiz küçük bir topluluğumuz vardı. Pandeminin getirmiş olduğu kapanmalar ve dijital araçlarla evden çalışmayı deneyimlediğimiz ilk aylarda, karantina süreçleri ile sosyalleşme ve iyi olma haline yönelik konuları merkezimize alarak ilk dijital Mesele Süreci'mizi gerçekleştirdiğimizde aslında dijital araçlarla etkimizi ölçekleyebileceğimizi biz de henüz keşfetmemiştik. 2020 Haziran ayında tamamlanan ilk online Mesele Süreci'nde, Türkiye'nin neredeyse tamamından gelen başvurular ile birlikte dijital araçların farklı yerel bölgelerdeki kullanımının artmasıyla inovasyon kapasitesinin de arttığını keşfettik.

Vodafone ana partnerliğinde E-Atık, Coca Cola İçecek ana partnerliğinde Döngüsel Ekonomi, Sivil Düşün ana partnerliğinde Aktif Vatandaşlık, Anadolu Efes ana partnerliğinde Karbon Ayak izi, Akbank LAB ana partnerliğinde Sürdürülebilir Finans temalarında açılan Mesele Süreçleri, tıpkı Zorlu Holding'in ana partnerliğinde yürüttüğümüz Sağlıklı Bireyler ve Topluluklar sürecindeki gibi online ortamda ve Türkiye'nin farklı bölgelerindeki gençlerin katılımıyla hayata geçirdiğimiz tematik gündemlerimiz oldu. Bu başlıklarda yürütülen süreçleri online olarak tasarlamaya yönelik

geliştirdiğimiz beceriler, 2020-2021 periyodunda imeceLAB'in gençler arasında bilinirliğinin artması sonucunu doğurdu ve özel sektör ile iş birlikleri geliştirmemizi de kolaylaştırdı. Bu keşfimiz ile birlikte bütün Mesele Süreçleri'mizi online ve kapsayıcı olacak bir şekilde yürüttük, sorunların Türkiye'nin farklı bölgelerinde yankı bulduğu birçok farklı ve etki odaklı Mesele Süreci tasarladık ve uyguladık.

1 ay ile 6 ay arasında değişen 7 Mesele Süreci kapsamında 62 ilden 750 gençle birlikte interaktif atölye çalışmaları ve ilham buluşmaları gerçekleştirdik.

Mesele süreçlerinde sosyal ve çevresel etki potansiyeli yüksek fikirlerin oluşmasında 3 noktanın çok önemli olduğunu gördük.

1- Etkin topluluk yönetimi

imeceLAB, inovatif yöntemler benimseyen gençlerin birbirlerinden öğrenmelerini sağlayan güvenli bir alan oluşturuyor. Bu güvenli alan ile birlikte katılımcıların ve program partnerlerinin aktif iletişimi ile katılımcılar anlık olarak kendi araştırma süreçlerini, iş fırsatlarını ve değerli

gördükleri içerikleri birbirleri ile paylaşarak müfredatın ötesinde bir öğrenme topluluğu oluşturuyor. Ancak topluluk üyelerinin arasındaki etkileşimi kolaylaştırmak için destekleyici bir topluluk yöneticisinin kilit önem taşıdığını gördük.

2- Uygulama temelli müfredat

imeceLAB kapsamında düzenlemiş olduğumuz bir tartışma **oturumunda** bir katılımcı "Nitelikli Eğitim"i, sunulan bilginin üstüne yenisini koyarak ve bilgiyi uygulamaya geçirebileceği kabiliyetler kazandıran bir yaklaşım olarak tanımlıyor. imeceLAB süreçlerinde katılımcılara vermek istediğimiz nosyon da tam olarak bu. Sosyal etki, sürdürülebilirlik, kapsayıcılık gibi günlük hayatımızda kullandığımız birçok kavram teoride anlaşılması kolay ancak gerçek anlamda uygulamaya konulduğunda özümzenebilen yaklaşımlar. Bu nedenle mesele süreçlerinde teorik bilginin hemen ardından katılımcıların öğrendikleri bilgiyi uygulamaya ve üretime dönüştürmelerini sağlayan süreçlerle müfredatı sürekli destekliyoruz.

3- Kapsayıcı partnerlik yapısı

imeceLAB, ilk gününden bu yana karşı karşıya kaldığımız kolektif problemlerin çözümünde hiçbir aktörün tek başına yeterli olmayacağını bilerek kapsayıcı partnerlik yaklaşımları geliştiriyor. Fikirden çözüme geçebilmek için problemlerin 360 derece incelenme gerekliliği, imeceLAB'in süreç tasarımlarını da belirliyor. Bu çerçevede farklı sektörlerden farklı disiplinlerdeki mentorlar, sektörel partnerler ve uzmanlarla değişim öncüsü gençleri buluşturuyoruz.

Mesele Süreçlerinin Somut Çıktıları

Topluluk içerisinde mesele süreçlerinin finalisti olarak yer alan takımlar "E-atık sorununa nasıl kapsayıcı, sistematik ve döngüsel çözümler üretiriz?", "Döngüsel ekonomi bakış açısıyla ambalaj atıklarının geri dönüşüm oranlarını nasıl artırabiliriz?", "Gençlerin aktif birer vatandaş olarak geleceklerini tasarlamaalarında eğitim, sanat, teknoloji ve medya olanaklarıyla sürdürülebilir, kapsayıcı ve yenilikçi nasıl çözümler geliştirebiliriz?", "Ürün, hizmet veya servislerin yaşam döngüsünü odağa alarak karbon ayak izinin azalmasını sağlayacak aksiyonları nasıl alırız?", "Sosyal ve çevresel etkiyi odağına alan kapsayıcı ve sürdürülebilir finansal sistemleri nasıl yaratabiliriz?" sorularına yönelik ürün, hizmet ve servislerle çözüm önerileri geliştirdi.

SALT Galata'da gerçekleşen bir imece etkinliği

Programda finalist konumda olan takımlar ve çalışma alanları şu şekildeydi:

E-Cycle, elektronik aletlerin kiralanmasını sağlayarak döngüsellğe katkı yaratmayı hedefleyen bir sistem.

E-Puan, e-atıkların toplanması karşılığında puan kazanılmasını ve puanın askıya bırakılıp ihtiyacı olan kişilere iletilmesini sağlayan bir sistem.

Köstebek Akıllı E-Atık Toplama Kutusu,

doğada yok olması çok zor olan ve ikincil ham madde değeri taşıyan elektronik atıkların etkin ve etkili bir şekilde toplanmasına olanak sağlayan bir sistem.

Not-a-Waste, e-atık geri dönüşümü üzerine ödül sistemi içeren bilgilendirici bir dijital platform.

Orenda, deterjan kaynaklı plastik atık miktarını azaltmayı amaçlayan tekrar dolun (re-fill) istasyonu fikrini geliştirdi.

RE-MIM, toplumsal bilinci artırmak amacıyla geri dönüşüm materyalinden nesne-mekan tasarım ve üretimi yapılan atölye fikri olan Acade-mim'i geliştirdi.

Beyond Team, balıkçılık endüstrisinin problemlerine dikkat çekmeyi hedefleyen MariNet projesi ile atık balık ağlarından katma değeri yüksek ürünler üretme fikrini geliştirdi.

Kekele TV, yeni medya iletişim araçlarını kullanarak işverenlere kekemeliği anlatma yoluyla farkındalık kazandırmayı ve kekeme bireylerin istihdamını artırmayı hedefliyor.

Pin-Go-In, engelli bireyler için hangi sosyal mekanların ne kadar erişilebilir olduğunun bilgisini sunan mobil bir uygulama öneriyor.

e-mücadele, dijital şiddete maruz kalanların haklarına nasıl ulaşabileceklerine dair bilgilendirme ve çözüm yollarını içeren bir mobil uygulama tasarlamayı amaçlıyor.

Temiz Toprak, toprak ve bitkiler için üstün değer taşıyan doğal ve organik yapıdaki ham maddelerin zenginleştirdiği sürdürülebilir tarım ve gıda sistemlerinin ortaya çıkmasını hedefliyor.

ChangeMakers, yeniden kullanılabilen, çevreci ve yeni nesil bir kargo paketi fikrini ortaya koyuyor.

Yancep, bireylerin küçük tutarlarla risk algılarına ve hedeflerine göre modellenmiş portföylere yatırım yapabildiği bir mikrobirikim ve mikroyatırım uygulaması.

Donut, KOBİ'ler için sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik dönüşüm süreçleri tasarlamak ve araç paket hizmetleri sunmak üzere bir ajanda geliştiriyor.

F-Ray, şirketlerin, fonların ve projelerin ESG sürdürülebilirlik kriterlerine göre sınıflandırılmasını ve skorlamasını yaparak; yatırımcılara ve finansal kurumlara sağladıkları fonların kullanım amacı hakkında bilgi veren makine öğrenmesi destekli bir platform geliştirmeyi hedefliyor.

Finalist konumundaki bu takımlar dışında, süreçler içerisinde öğrenciler tarafından geliştirilen diğer tüm projelere **imeceLAB** sayfasından erişilebilir. Ulaşmak için **QR kodu** okutunuz, ya da **linke tıklayınız**.

3.2. imeceLAB Komünitesi:

“Gençlerin Küresel Amaçlar ve Sosyal İnovasyon Etrafında Bir Araya Gelen, Yerel ve Uluslararası Komünitelerden İlham Alarak Birlikte Öğrenen Bir Komünite Haline Gelmesini Nasıl Sağlayabiliriz?”

3.2.1. Büyüyen Dijital Bir Topluluk

Çok katmanlı toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelerin çözümünde birlikte hareket edebilmek için Mesele Süreci'ne dahil olan gençlerin araştırmadan prototiplemeye farklı adımları izleyerek çözüm fikirleri geliştirdikleri imeceLAB mesele süreçleri ile birlikte yürüttüğümüz deneylerde, gençlere ilgi alanlarını, tutkularını ve bakış açılarını paylaşabilecekleri alanlar yaratmanın önemini kavradık. imeceLAB'ın dijital bir komünite oluşturma stratejisinde başarılı olmasında, komünitemizi canlı tutacak bir dizi etkinlik düzenlememiz de yardımcı oldu.

Mayıs 2021 itibarıyla 1000 gencin; Aralık 2021 itibarıyla ise 1500'e yakın gencin bir arada bulunduğu bir Slack kanalı etrafında gelişen komünite, Türkiye'nin 70'den fazla şehirden gençleri kapsıyor. Gerek imeceLAB'ın önceki süreç ve programlarından mezun gençleri, gerekse de dışarıdan gelen başvurular arasından kabul edilen gençlerle komünite her geçen gün büyüyor.

imeceLAB Gençlik Komünitesi Slack Kanalı; gençlerin Küresel Amaçlar ve sosyal inovasyon hakkında bilgilendirildiği, mesele süreçleri ile iş-staj duyurularını takip ettikleri ve kapasitelerini geliştirirken birbirlerinden öğrendikleri bir online komünite platformu olarak faaliyetlerine devam ediyor.

Komünite yolculuğunda her ay Küresel Amaçlar veya sosyal inovasyon ile ilgili bir konu ele alınıyor. Slack üzerinden yapılan tartışma etkinlikleri ve Zoom üzerinden yapılan online buluşmalarla gençler, seçilen konunun alt başlıklarında çeşitli paylaşımlarda bulunuyor ve birbirinden öğreniyor.

3.2.2. Sosyal İnovasyon Literatürünü Yaygın Araçlarla Desteklemek: VikiMaraton Etkinlikleri

Gerek komüniteye, gerek komünite dışına açık olarak geliştirilen VikiMaraton etkinlikleri ise imeceLAB'ın Vikipedi topluluğu ile yaptığı bir iş birliğine dayalı olarak gelişti. 2022 sonu itibarıyla Vikipedi Türkçe'de olmayan 10 ayrı sayfanın açılmasına yönelik kolektif iradenin ortaya konulduğu bu online etkinlikler ile, imece'nin sahiplendiği kavram, konu ve meselelere dair literatürde nitelikli bilgilerin yer almasının ne kadar önemli olduğunu gördük.

Açılan Vikipedi Sayfaları:

[Sosyal Girişimcilik](#)

[Sürdürülebilir Moda](#)

[Etki Yatırımcılığı](#)

[Dijital Dönüşüm](#)

[Çevresel, Sosyal, Kurumsal Yönetişim](#)

[Onarıcı Finans](#)

[Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları](#)

[Elektrikli Araç Şarj İstasyonu](#)

[Kurum İçi Girişimcilik](#)

[Teyitçilik](#)

Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen bir imece etkinliği

3.2.3. imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi

Kasım 2019 → Mayıs 2020

“Gençlerin sosyal etki perspektifinden hikâye anlatıcılığı yetkinlikleri kazanmalarını nasıl sağlayabiliriz?”

Gençlerde yetenek geliştirmeyi amaçlayan yetkinlik odaklı eğitim programlarımız da, komüniteyi besleyen bir diğer gelişim alanımız oldu. Sosyal inovasyon alanında devam etmek isteyen “değişim öncüsü” on gençle başladığımız programda hedefimiz, sosyal etki yaratmak ve bu etkiyi yaymak isteyen öğrencilerin çağa uygun, yaratıcı ve yenilikçi yöntemler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak ve yetkinliklerini bu yönde geliştirmelerine olanak tanıyan çeşitli deneysel öğrenme metodlarıyla buluşturmak. Toplumsal meselelere gençlerin gözüyle bakan programda lise ve üniversite öğrencileri, alanında uzman isimlerden farklı disiplinlerde eğitimler almanın yanı sıra, araştırma, içerik üretme, raporlama gibi alanlarda da bilgi sahibi oldular. Program, imeceLAB’in düzenleyeceği daha geniş katılımlı eğitim programları için bir deney alanı oldu.

“Çok güzel vakit geçirdim, herkesle bağımın güçlendiğini hissediyorum. Çok şey öğrendim, uygulamak için sabırsızlanıyorum.”

- imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Eğitim, bir belgesel çekerken sahip olmamız gereken tüm becerileri kompakt halde verdi. 4 gün üst üste olması haftada bir güne göre çok daha verimli oldu, tüm bilgileri unutmadan harmanlama fırsatı buldum.”

- imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Öğrendiklerimizi uygulamaya koyabildiğimiz kısımlar en çok ilgimi çeken kısımlardı. Özellikle de video çekip editleme süreci çok ilgimi çekti.”

- imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Özgürce her şeyi konuşmamız ve aklımızda hiçbir soru kalmadan eğitimleri bitirmemiz en çok ilgimi çeken taraftı.”

- imeceLAB Hikâye Anlatıcılığı ve İçerik Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

3.2.4. Su Akademisi

Nisan → Aralık 2021

“Gençleri Türkiye’nin ve dünyanın karşı karşıya olduğu su kıtlığı konusunda bilgilendirip bir hareket başlatarak yarının suyunu korumalarına nasıl destek olabiliriz?”

imeceLAB’in yürütücülüğünde Finish ve Yarının Suyu’nun partnerliğinde geliştirilen Su Akademisi, gençlerin yeni nesil liderlik bakışıyla, su ve iklim odağında eğitim ve deney alanları ile desteklediği bir gençlik hareketi olarak gelişti. Türkiye’nin 20 farklı şehirden akademiye seçilen gençler, hikâye anlatıcılığı ve içerik üreticiliği konularında rol modellerle bir araya geldi. Bu kapsamda Yeni Nesil Liderlik, İklim, Su, Sosyal Medya eğitimlerinin yanı sıra, Amacını Keşfetme Atölyesi, Su’dan Sohbetler, Su Aksiyon Planları, Komünite Buluşmaları gibi etkinlikler gerçekleştirildi ve Su Kuyuları isimli çalışma grupları oluşturuldu. Sürece 46 şehirden 349 kişi başvururken bu başvurular arasında 65 kişi seçildi. Programın sonunda Su Akademisi’ni başarıyla tamamlayan 13’ü lise, 49’u üniversite ve 4’ü yüksek lisans öğrencisi olmak üzere toplam 44 kişi, Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi ve SDSN Türkiye’nin akademik onayıyla “Su Lideri” unvanını aldı. Katılımcılar, bu unvan ile, öğrenimlerini ve üretimlerini daha fazla kişiye ulaştırmaya devam edecekler. Ayrıca, bu sürecin çıktısı olarak Yarının Suyu [web sitesinde](#) su krizini ele alan videolar yayınlandı. Akademi’de

gerçekleşen eğitimlerden anlamlı kesitler web sitesinde öğretici içerik olarak yer aldı ve bu şekilde online bir Su Akademisi de oluşturuldu.

imeceLAB’in Su Akademisi’ni düzenleyerek kendisine açtığı en önemli alan, gençlere sadece mesele süreçleri ile değil, müfredata girme potansiyeli taşıyabilecek eğitim programları ile de erişilebileceğinin ve nitelikli süreçler yaratılabileceğinin öğrenilmesiydi.

“Aldığımız eğitimler çok nitelikliydi, öğrendiklerimin çok faydası gördüm. Yaklaşan su krizini ve uygulanması gereken çözümleri çevremeye anlaşılabilir bir dille anlatabilecek seviyedeyim.”

- Su Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Program, bana bilinç ve duyarlılık kattı. Bilmediğim çok şey öğrendim. Suyu daha verimli nasıl kullanabilirim ve çevremi nasıl etkileyebilirim, bunları hem öğrenmiş hem de deneyimlemiş oldum. Aynı zamanda karantina zamanında sosyalleşmemizi sağladı ve umudumuzu kaybetmememiz gerektiğini öğretti."

- ✘ Su Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Su Kuyuları ile fikirleri eyleme dönüştürebildik ve aksiyona geçtik. Program ile, bir komünite ve aidiyet de kazandık. Farklı illerdeki katılımcılardan gelen farklı bakış açılarından destek aldık. Eğitimdeki değerli hocalarımız ve konuşmacılarımız da bu alandaki bilgi eksikliğimizi giderdi."

- ✘ Su Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

3.2.5. Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi 1. Dönemi

Şubat → Mart 2022

"Gençler, birlikte öğrenme deneyimi eşliğinde sürdürülebilir bir geleceğin inşasında nasıl aktif rol oynayabilir?"

Zorlu Holding'in sürdürülebilirlik vizyonu olan Akıllı Hayat 2030'un adını taşıyan program, Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi'nin ve SDSN Türkiye'nin akademik partnerliğinde, S360'ın bilgi ve içerik partnerliğinde geliştirildi. Program ile, sürdürülebilirlik odaklı meseleleri kendine dert edinen ve bu konudaki bilgi birikimini artırmak isteyen gençlere sürdürülebilirlik liderliğinden sistem düşüncesine, iklimden suya, yaşam döngüsünden çeşitlilik ve kapsayıcılığa, etki ölçümünden tasarım odaklı düşünmeye, belirsizlikte yön bulmaktan hikâye anlatıcılığına uzanan geniş bir kapsam ile hitap eden bir müfredat sunduk. Gençlere 21. yüzyıl yetkinlikleri sağlarken, iş dünyasında da yetenekli insan gücü potansiyelini artırmayı hedefleyen programımızın zamanlaması, üniversitelerin yarıyıl tatili düşünülerek kurgulandı. Böylece katılım oranının yüksek olması hedeflendi ve nitekim, 60 şehirden; 827'si lisans, 129'u yüksek lisans ve 21'i doktora öğrencisi olmak üzere toplam 977 öğrenci programa başvurdu ve 150 öğrenci kabul aldı. Eğitim saatlerinde online olarak Zoom eğitim ve etkinliklerine katılmayan gençler ile eğitimlerin ekran kayıtları paylaşılarak programı takip etmeleri kolaylaştırıldı. Program sonunda

60 katılımcı, Zorlu Holding ve grup şirketlerinden olan Vestel, Zorlu Tekstil, Zorlu Enerji, Zorlu Gayrimenkul ve Meta Nikel için hazırlanan vaka sorularına çözüm fikirleri geliştirdi ve bunlarla ilgili final teslimlerini yaptı. Bu uygulama, programdan mezun gençlerin sürdürülebilirliğe ilişkin ne tür bir alanda derinleşmek istiyorlarsa, bunu güçlendiren bakış açılarına sahip olmalarına ve programdan edindikleri içgörülerini pratiğe dönüştürmelerine imkân tanıdı

imeceLAB'in programı düzenleyerek kendisine açtığı en önemli alanlardan biri, gençlerle özel sektörün buluşmasının önünde engel konumda olan yetenek açığı meselesine dair bir misyon üstlenmesi oldu.

"Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı ekranlarımla beraber inceleme şansını yakalamak beni çok geliştirdi. Daha önceden duyduğum bilgilerin asıl arka planlarını öğrenme şansını yakaladım."

- ✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Öncelikle çok değerli insanlar tanıdım, yaşadığım çevreye çok farklı açılardan bakmamı sağladılar. Sürdürülebilirliğin sadece atıkları geri dönüştürerek değil, beynimizin ve aklımızın geri dönüşümünü sağlarsak gerçekleşebileceğini öğrendim."

- ✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Aynı amaç etrafında bir araya gelen insanlarla ortak konular üzerine konuşabilmek benim için çok değerliydi. Bunun yanı sıra aktif olduğum bu alanda bilgilerimi pekiştirmek ve eksiklerimi gidermek benim için pozitif etkiler yarattı."

- ✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Ortak derdimiz olan dünya dertlerini kendine dert edinmiş ve çözüm arayışı içinde heyecanlı ve tutkulu her yaştan, farklı bölgelerden kişiler ile tanışmak ve interaktif bir eğitim programı sunulması, çok keyifli ve besleyici eğitimlerin olması beni çok mutlu etti. Geleceğe daha umutla bakmamı sağladı ve ufkumu genişletti."

- ✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

"Aslında değişimin bireysel olduğunu ve bireyselliğin çığ gibi büyüyerek etki yarattığını düşündüm. Hepimizin aslında ortak sorunları olduğuna ve birleşirsek kelebek etkisi yaratacağımıza olan inancım arttı."

- ✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

3.2.6.

Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi 2. Dönemi

Ekim 2022 → Aralık 2022

“Sürdürülebilirlik okuryazarlığına sahip olmak, gençler arasından yeni değişim öncülerinin ortaya çıkmasını nasıl kolaylaştırabilir?”

Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi'nin ilk döneminde gerek başvuru aşamasında, gerek program sonunda aldığımız geri bildirimlerde gençlerin yoğun ilgisine tanıklık etmemiz sonucu programı 2022 yılı içerisinde bir kez daha tekrarlamaya karar verdik. imeceLAB'in yürütücülüğünde, Zorlu Holding'in ana partnerliğinde, Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi'nin akademik partnerliğinde hayata geçirdiğimiz Akıllı Hayat Akademisi 'Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi'nin ikinci dönemine 43 şehirden 527 öğrenci programa başvurdu ve 33 ilden 230 genç programa dahil edildi. Üç aylık bir zaman dilimine yaydığımız program kapsamında, bir önceki dönemde olduğu gibi sürdürülebilirlik ve yaşam döngüsü, iklim, çeşitlilik ve kapsayıcılık gibi başlıklara yer verdik. İlk döneme ek olarak ikinci dönemde sürdürülebilirliğe dair temel ve teknik bilgilerin yanı sıra; bu konunun yaygınlaşmasını, daha çok insan, kurum ve topluluğun benimsemesini sağlamak adına sürdürülebilirliğin iletişimi konusuna da odaklanmak istedik. Buradan hareketle, ikinci dönem müfredatını hazırlarken gençlerin sürdürülebilirlik iletişimi kasasını geliştirmelerine destek olacak panel

ve atölyelere yer verdik. Farklı kişi, kurum ve toplulukların fikirlerini ve uygulamalarını gençlerle buluşturabilmek amacıyla iş dünyası ve etki ekosistemi profesyonelleri ile etkileşim kurabildikleri alanlar açtık. Bu kapsamda gençlerle sürdürülebilirlik iletişimi, iş dünyasında sürdürülebilirlik, yeni medya ve sürdürülebilirlik başlıklı paneller gerçekleştirdik. Komünite buluşmaları ve kitap kulübü ile de katılımcılar arasında diyalog alanları yaratarak gençlerin birbirlerinden öğrenebilecekleri etkileşimler içeren bir süreç tasarladık. Akıllı Hayat Akademisi Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi, tüm bu yapıyla gençlerin sistemsel dönüşümün yalnızca bir parçası değil, aynı zamanda öncüler olmalarını destekledi. Gençlere; bireyler, toplumlar, kamu, medya ve şirketler gibi pek çok farklı paydaşın dönüşüm için üzerine düşen sorumlulukları yerine getirme süreçlerinde kanaat önderleri olarak konumlanabilecekleri alanlar açtı.

“Süreç boyunca ‘iyi ki katılmışım’ dediğim çok an oldu. Sürdürülebilirlik çok boyutlu ve bir çok yönü olan bir kavram. Bu programda sürdürülebilirliğin neredeyse her boyutuna değiniyoruz ve burada olduğum için kendimi şanslı hissediyorum.”

✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Sürdürülebilirliği öğrenmenin ve önemsenmenin yanı sıra verilmek istenen mesajı, doğru iletişim kanallarını kullanarak ve stratejileri belirleyerek önemli ölçüde değiştirebileceğimizi ve etkimizi bu sayede arttırabileceğimizi gösteren verimli bir eğitimdi.”

✘ Akıllı Hayat Akademisi öğrencilerinden anonim olarak alınan geri bildirimlerden

3.2.7.

Womentum Programı

Nisan → Haziran 2022

“Kadın öğrencilerin kariyer yolculuklarının başında enerji ve sürdürülebilirlik başta olmak üzere yeni bir bakış açısı kazanmalarını ve yetkinlik geliştirmelerini nasıl sağlarız?”

imeceLAB'in yürütücülüğünde, Enerjisa Üretim'in ana partnerliğinde, BÜYEM ve Sabancı Üniversitesi Yönetici Geliştirme Birimi, EDU akademik desteğiyle kadın öğrencilere yönelik yetenek geliştirmeyi amaçlayan yetkinlik odaklı Womentum eğitim programı bir yandan gençlere enerji piyasaları ve sürdürülebilirlik konularında bir kapsam sunarken diğer yandan da gençlerin kendilerini gelecekteki çalışma ortamlarına hazırlayacak yaklaşımları ve kişisel gelişim alanlarını keşfetmelerine imkân tanıdı. Ülkemizde erkek egemen sektörlerin başında gelen enerji sektöründe kadın istihdamının kritik bir rolde olduğunun bilinciyle başlatılan programa Türkiye'nin 58 şehrinden, meslek yüksek okulları son sınıf ya da üniversite 3. sınıf ve son sınıflardaki toplam 1590 öğrenci başvuru sağladı.

53 şehirden 500'ü aşkın kadın öğrencinin dahil edildiği Program kapsamında genç kadınların çalışma yaşamlarına güçlü bir başlangıç yapabilmeleri hedefiyle enerji sektörü ve sürdürülebilirlik

yaklaşımlarına ek olarak çeviklik, empati, iletişim becerileri gibi kişisel gelişim alanları ve kariyer planlaması, mülakat teknikleri gibi kariyer süreçlerini destekleyecek bir müfredat oluşturuldu.

Program sonucunda tüm eğitimlere %70 ve daha fazla oranda katılan katılımcılar Enerjisa Üretim İnsan ve Kültür ekibi tarafından mülakata davet edildi ve katılım belgesi almaya hak kazandı. Sürecin bir diğer çıktısı ise, PERYÖN - Türkiye İnsan Yönetimi Derneği'nin her yıl verdiği ödüller çerçevesinde Womentum Programı'nın "Yetenek Kazanımına Yönelik İşveren Markası Yönetimi" kategorisinde ödül sahibi olunmasıydı.

“Sadece kariyer yolculuğuma değil, aynı zamanda kişisel gelişimime de destek veren, geleceğe olumlu bakmamı ve insan ilişkilerinde kendimi geliştirmemi sağlayan, çevreye karşı olan sorumluluklarımı bana öğreten, kısa süreli ama çok öğretici bir program oldu.”

✘ Womentum Programı katılımcılarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Hayatımdaki “İyi ki!”lerden biri oldu. Bu kadar yoğun ve titizlikle hazırlanmış bu programa hem kabul edildiğim hem de katılma şansı elde ettiğim için çok mutluyum. Farklı birçok konuda konunun uzmanlarından kısa sürelerde olabilecek en verimli şekilde bilgiler, kaynak önerileri edindim.”

✘ Womentum Programı katılımcılarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

“Yaklaşık 2 hafta sonra mezun oluyorum ve bu eğitime başlamadan önce önümü asla göremiyordum birçok konudan çekinip nasıl olacak diye düşünüyordum. Ama şu an özellikle kariyerimde ilerleyeceğim yol konusunda eğitimin katkılarını üzerimde fazlasıyla hissediyorum.”

✘ Womentum Programı katılımcılarından anonim olarak alınan geri bildirimlerden

4.

Etkin Bir Sosyal
İnovasyon Ekosistemi
ve **Farklı Ortaklıkların
Birlikte Hareket
Etmesi İçin Pastayı
Büyütmek**

4. Etkin Bir Sosyal İnovasyon Ekosistemi ve Farklı Ortaklıkların Birlikte Hareket Etmesi İçin Pastayı Büyütmek

İçinde bulunduğumuz çağda, imece kültürünün yeni iş modellerine yansıdığını görüyoruz. Birleşmiş Milletler'in belirlediği Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan 17.si olan "Amaçlar için Ortaklıklar", imece kültürünün iş dünyasındaki karşılığını oluşturuyor, sosyal fayda odaklı kurumlar amaçlar etrafında iş birlikleri ve partnerlikler inşa edebiliyor. imece de bu perspektiften toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelerin çözümü için bireyleri, girişimleri, özel sektörü ve kamuyu bir araya getiren çalışma ve programlar tasarlıyor ve uyguluyor. Programlar; farklı partnerlerin katıldığı etkinlikler, bir araya gelen komüniteler ve üretilen içerikler aracılığıyla gerçekleştiriliyor.

Ortaya çıkan iş birlikleri etkin bir sosyal inovasyon ekosistemi yaratırken birlikte geliştirilen yapılar ve projeler ortak hareket etmeyi kolaylaştırıyor ve etki alanının genişlemesini sağlıyor...

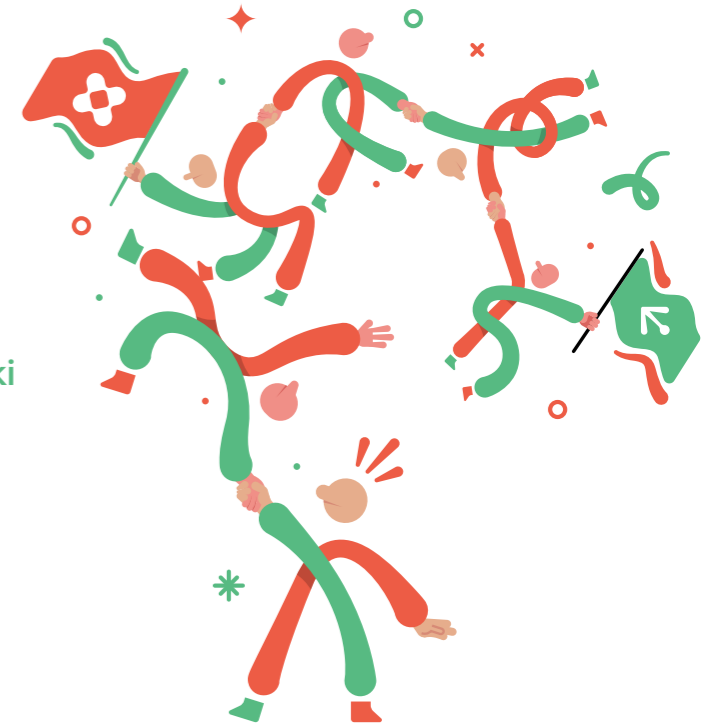

4.1. Birlikte Öğrenmek: Yön Bulmaktan Geleceği Etkilemeye Giden Diyaloglar

İklim krizi başta olmak üzere dünyanın karşı karşıya olduğu temel meseleler, olumsuz gidişatın sinyali olan gelişmeler, sosyal faydayı odağına alan her kuruma yapıcı ve öncü bir konumda bulunma rolünü veriyor. Odağına aldığı mesele üzerine aksiyon almak için doğru zamanın bugün olduğuna inanarak iş birlikleri geliştiren, birlikte hareket eden ve somut adımlar atan kurum ve kuruluşların dönüştürücü gücü, başkaları için kılavuz niteliğinde öğrenimleri doğuruyor. Bunların yaygınlaşması ise yaratılan diyalog zeminlerinde mümkün oluyor.

imece, sosyal inovasyonu odağına alırken kendisiyle beraber ekosistemin de bakış açısını zenginleştirmeyi önceliklendiren ve bunu uluslararası boyutuyla yapmak için diyaloglar kuran bir yapı. Buradan hareketle ekosistemdeki kişi, kurum ve kuruluşların iyi örnek uygulamalarını yakından tanımasına olanak tanıyan mekanizmaları hayata geçiriyor. imece, dünyanın farklı yerlerinden kurum ve kuruluşların kendi bölgelerinde ve globalde geliştirdikleri bakış açılarını anlamaya çalışırken,

Türkiye'de uygulanma potansiyeli olan yaklaşımlara alan açıyor. Aynı şekilde Türkiye'de geliştirilen yaklaşımların da yurt dışı ekosisteminde görünür olmasına imkân tanıyor. Bu deneyim alışverişinin yanı sıra, küresel sosyoekonomik ve teknolojik gelişmelerin ülkeleri ve kurumları götürdüğü noktaları da anlamlandırmak üzere çalışıyor. Tüm bu perspektifler ışığında imece; 2018, 2020 ve 2021 yıllarında Wayfinder, imece dialogues ve imece summit'i gerçekleştirdi.

4.1.1.

Wayfinder: "Yerel ve Küresel Sosyal İnovasyon Ekosisteminin Gelişmesine Nasıl Katkı Sağlayabiliriz?"

Mayıs 2018

"Yerel ve küresel sosyal inovasyon ekosisteminin gelişmesine nasıl katkı sağlayabiliriz?" Bu sorunun cevabını aramak için yaptığımız en kapsamlı proje, Social Innovation Exchange (SIX) ile iş birliği gerçekleştirerek, [Wayfinder İstanbul](#) etkinliğinin yürütücülüğünü üstlenmek oldu. SIX'in küratörlüğünde ve Zorlu Holding'in ev sahipliğinde düzenlenen Wayfinder İstanbul, imece yürütücülüğü, ATÖLYE ve S360'ın içerik ortaklığı, Brookings Doha Center ve UNDP İstanbul Bölge Merkezi katkılarıyla Mayıs 2018'de gerçekleştirildi.

30 ülkeden 500'ü aşkın fiziksel ve 1000'den fazla çevrimiçi katılımcının yer aldığı halka açık [buluşmada](#) iki gün boyunca ortak bir küresel öğrenme [deneyimi](#) yaşadık. Türkiye ve dünyadan 150'den fazla girişimci ve uzman ile bir araya geldiğimiz etkinlikte sosyal inovasyona ilişkin ilham verici başarı hikâyeleri dinledik, engelleri ve zorlukları aşmanın yollarını birlikte masaya yatırdık, geleceğe ilişkin meselelere nasıl hazırlanacağımızı [tartıştık](#).

Wayfinder İstanbul'da sosyal inovasyon akımlarının yanında gençlik, sosyal finansman, sosyal girişimcilik ve kurumsal sosyal inovasyon temalarına dair öğrendiklerimiz şu şekilde:

- Alternatif fon ve finansman kaynaklarını ölçeklendirme aşamasından önce, fikirleri test edecek ve tam anlamıyla çalışan hizmetlere dönüştürecek **güçlü inovasyon destek mekanizmalarına ihtiyacımız var**. Bu niyetle, kamu sektörünü harekete geçirecek ve tüm tarafların çabalarının uyumlu olmasını sağlayacak bir diyalog ve ağ platformu kurmak için insanların açık bir zihinle bir araya gelip yeni fikirleri deneyebileceği açık alanlar yaratılmalı.
- İş dünyasının liderleri, toplumdaki karmaşık ve hızlı değişimlerin **iş dünyası için yeni bir rol** talep etmesi tartışması karşısında, sosyal inovasyonu benimsemek için oluşan fırsatın göz ardı edilmemesi gerektiğinin altını çizdiler. Bu sosyal misyona bağlılığın, üst yönetim de dahil olmak üzere her düzeyde sahiplenilmesi gerekiyor.
- Sosyal inovasyonun ilerlemesi için, fon verenler de yaklaşımlarını yeniden değerlendirmeli. Uyum sağlamaya, risk almaya ve **"yukarı yönlü" finansman sağlamaya hazır sosyal yatırımcılara ihtiyacımız var**. Sadece bugünün meselelerine yönelik küçük, kısa vadeli çözümlere değil, geleceğe ilişkin meselelere uzun vadeli yatırımlar yapılmalı.

→ Hikâye anlatımı, değişimin kilidini açmak için sahip olduğumuz en güçlü araçlardan biri. Sosyal inovasyonu, ekosistem içindeki ve dışındaki herkese açık bir şekilde anlatan **ortak bir hikâye yaratılması** gerekiyor.

Çeşitli sektörlerin öncü isimleri de etkinlikten çeşitli öğrenimler ile ayrıldı:

"Birçoğumuzun içinde çalıştığı konular gerçekten değişmedi ya da bir yere gitmedi. Değişime cevap olarak çalışma şekillerimizin dönüşmesi gerekiyor."

 Ayla Göksel, AÇEV Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı

"Anlatı bir teknoloji olabilir. Hikâyeler, hedefleri değiştirebilir ve başkalarına değişim yaratmak için umut verebilir."

 Ella Saltmarshe, The Comms Lab Kurucu Ortağı

"Birinin kendi hayatını değiştirme gücüne olan inancını artırdığın zaman, diğer yaşamları nasıl değiştireceğine dair inancını da artırmış oluyorsun. Hikâyeleri nasıl anlatacağımız ve değişimin anlatısını nasıl oluşturacağımız bu yüzden çok önemli."

 Filiz Bikmen, Esas Sosyal Kurucu Direktörü ve Sosyal Yatırım Danışmanı

"Küresel bir toplumda yaşıyor ve faaliyet gösteriyoruz. Uzun ömürlü şirketler kurumsal sosyal inovasyonu DNA'larına yerleştiren şirketler olacak."

 Kris Deiglmeier, Tides CEO'su

"Şirketlerin paradigmalarını 'sosyal faydaya yönelik iş' olarak değiştirmeleri gerekiyor. Uzun vadede sağlıklı bir şirket istiyorsanız, önce sağlıklı bir topluma sahip olmak zorundasınız."

 Ömer Yüngül, Zorlu Holding CEO'su

Wayfinder'da geleceğe yönelik tartışmalarımızda önümüzdeki on yıl için öncelikler ortaya çıktı. Bunlar, hâlihazırda kaynak sağlanmayan yeni nesil sosyal inovasyon ve girişimcilere yatırım yapmak; organizasyonlarımızın, sektörlerimizin ve silolarımızın ötesinde çalışmak; toplulukların istekleri ve ihtiyaçlarını daha iyi anlamak; ortak inovasyon sürecini merkeze alan çalışmalar yapmak; bir sosyal inovasyon konferansına katıl(a)mayacak olanları düşünerek erişilebilirliği sağlamak; sosyal inovasyon konusunda daha fazla kanıt üretmek ve nelerin iyi çalıştığına dair hikâyeleri ana akım medya kanallarında görünür kılmak; sosyal inovasyona fon akışını artırmak ve daha fazla kurumsal sosyal inovasyonu teşvik etmek; nasıl öğrendiğimizi ve özellikle üniversitelerin oynayabileceği rolleri sorgulamak; bölgesel sosyal inovasyon ekosistemleri oluşturarak daha kolektif ve birleşik etki yaratmak.

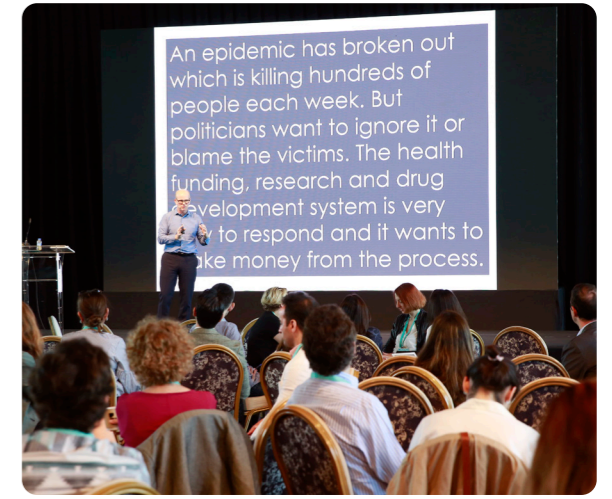
Daha hızlı yapabileceklerimiz ise şöyleydi: En büyük teknolojimiz olan hikâye anlatımının kontrolünü ele geçirerek akımı büyütme ve yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya doğru gelişen inovasyonları anlamak ve güçlendirmek. Karşı çıkmak yerine zorlukların ölçeğine uygun, başarılı sektörler arası çalışma yöntemleri teklif ederek gerçekten çok sektörlü olmak. Sosyal inovasyonların başarılı olması için uygun koşulları

yaratmaya odaklanmak. Kaynak akışını artırmak, yaratıcı ve daha fazla risk alan finansman yöntemlerine açık olmak. Görüş ayrılıklarını ve anlaşmazlıkları daha fazla kucaklamak. Öğrenmek, paylaşmak ve değiş tokuş etmek için farklı topluluklarla iş birliği içinde olmak.

Wayfinder etkinliği, imece'ye, genç değişim öncülerine dair de önemli bir **ıçgörü sağladı**: "Sosyal inovasyona gençleri dahil etmek için, nesiller boyunca kendini keşfetmek, deney yapmak ve birlikte öğrenmek vurgulanmalı." Bu ıçgörüden hareketle, gençlerin dahil olacağı bir ağ hayaliyle imeceLAB'e dair tasarım sorusu ortaya çıktı: "Gençlerin yaratıcılık potansiyellerini kullanarak çetrefilli küresel problemlere topluluklar etrafında çözümler geliştirmesini nasıl sağlayabiliriz?" Zirvedeki çıkarımlar ışığında, bu sorunun çözüm yolculuğunda gençlerin hem kendi güçlü yanlarını keşfedebileceğine, hem de birbirinden öğrenen etki odaklı bir topluluğun parçası olacaklarına inandık.

imeceLAB'i hayata geçirdiğimiz günlerden Wayfinder'a yeniden baktığımızda önemini daha iyi kavradığımız noktalarla beraber, gençlerle ilişkilenebilmemize dair yol haritamızı da çizdik: Sürdürülebilir kalkınma alanındaki meselelerin iç içe geçtiği karmaşık yapılar olduğunun farkında

olup, faydalanıcıyı odağına alan yenilikçi çözümler için ortak çalışmanın ve farklı perspektiflerin bir araya gelmesi gerekiyor. Bu sistemsel bakış açısını benimserken, bunun Türkiye'deki nüfusun çoğunluğunu oluşturan gençlerin dahil edilmeden ve gençlere danışılmadan yapılması sürdürülebilir ve kapsayıcı çözümler yaratılmaması anlamına geliyor. Özel sektörün, yerel yönetimlerin ve akademinin yaşadığı sorunlara kullanıcı perspektifinden yenilikçi çözümler geliştiren imeceLAB programı ile gençler etkin çözüm ortağı olmakta. Örneğin imeceLAB'ın Hollanda İstanbul Başkonsolosluğu ile yürüttüğü Kent Hareketlilik Mesele Süreci'nde, gençler herkesin mağdur olduğu kent içi hareketlilik meselesine hem kullanıcı hem de çözüm üreten lensle bakarak geliştirdikleri yenilikçi çözümleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne sunarak somutlaşmasına olanak sağladı. Geleneksel bir müfredatı olmayan, insanı ve doğayı merkeze alan ve gençlerin birbirinden öğrendiği bu sosyal inovasyon laboratuvarı deneyimi, farklı toplumsal meseleler ile çoklandığında, pek çok yenilikçi fikrin karar alıcılar ve girişimcilerle somut birer çözüme dönüşmesi anlamına geliyor. Etkilerini giderek daha fazla hissettiğimiz iklim krizi, kuraklık, nitelikli eğitim, atıklar gibi daha birçok alanda bir araya gelmelerini amaçladığımız gençlik topluluğu hem sorunlar etrafında çözümleri konuşuyor hem de birbirleriyle paylaşarak sürekli öğrenen dinamik bir öğrenme deneyimi oluşturuyor.

Wayfinder İstanbul sunumları

Hikâye anlatımı, değişimin kilidini açmak için sahip olduğumuz en güçlü araçlardan biri.

Sosyal inovasyonu, ekosistem içindeki ve dışındaki herkese açık bir şekilde anlatan ortak bir hikâye yaratılması gerekiyor.

Wayfinder İstanbul oturumlarından bir kesit

4.1.2.

imece dialogues: “Mevcut Sistemlerimize Yönelik Meydan Okumalar, Uzun Zamandır Beklenen Değişim İçin Yeni Fırsat Penceresi Açabilir mi?”

Mayıs → Haziran 2020

imece; “**Sistemsel değişimi tetikleyen bir yapı kurmayı nasıl başarabiliriz?**” sorusuyla yola çıktığı yıldan beri, Türkiye’de sosyal inovasyon ekosistemini geliştirmek ve çözümün parçası olan birey ve kurumları desteklemek için çalışıyor.

Toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelere olan ilginin görece düşük olması, sosyal girişimcilerin yasal mevzuat desteğine kavuşamaması, finansmana erişim engeli gibi koşullar sosyal yenilikçiler için pek de uygun olmayan bir ortam oluştururken, şirketlerin daha iyi bir gezegen için kendi iş dinamiklerini sorguladıkları bir dönemde, değişimin nasıl olacağını birlikte anlamlandırma ihtiyacımız hiç olmadığı kadar çoktu.

Karmaşık ve iç içe girmiş küresel meselelerde, hem insanı ve doğayı merkezine alan çözümleri desteklemek hem de gençlerin ve girişimcilerin yenilikçi yaklaşımlarını hızlandırarak daha adil, sürdürülebilir ve insancıl bir geleceği pandeminin getirmiş olduğu değişim dalgasıyla anlamlandırmak için Mart 2020’de imece dialogues serisini başlattık. Bu seride, pandeminin topluma, şirketlere, girişimlere, eğitime, iklim krizine ve sosyal fayda odaklı kurumlara etkisini işledik. Küresel Amaçlar ile ilişkili meselelerin toplumsal, ekolojik ve ekonomik süreçler içerisinde nereye ve nasıl evrildiğini, içinde ne tür potansiyel başlangıçlar taşıdığını keşfetmek üzere bir araya geldik.

Toplamda 3 ayrı panelde 12 farklı konuşmacının katılımıyla düzenlenen dialogues serisinde farklı disiplinlerden profesyonellerin diyaloglarına kulak vererek makro düzeyde analizler, içgörüler ve öngörüler ile birlikte bir arayışa çıkarak çözüm ya da iş birliği ihtimallerini araştırdık. “Yaşam tarzımızdaki bu değişimler daha insancıl sistemlerin kurulmasını sağlar mı? İçinde bulunduğumuz durum bize toplumun, işin ve öğrenmenin geleceğine dair nasıl göstergeler sunuyor?” sorularına cevap veren bu panel dizisi, değişimi anlamlandırmaya ve içinde taşıdığı potansiyel başlangıçları keşfetmeye yönelik seçenekler sundu. “Değişimde Toplum”, “Değişimde İşin Geleceği” ve “Değişimde Eğitim ve Öğrenmenin Geleceği” başlıklarındaki [webinar’ların](#) ardından, sosyal fayda odaklı çalışan birey, girişim ve kurumlarla dijital olarak bir araya geldiğimiz, farklı alanlardan 29 kuruluşun temsil edildiği Birlikte Öğrenme: Ekosistem Buluşması’nı gerçekleştirdik; birlikte bir arayışa çıkarak çözüm ya da iş birliği ihtimallerini araştırdık ve [raporlaştırdık](#).

Tüm bu diyalog yaklaşımı bizleri daha büyük soruları daha büyük kitlelerle keşfetmeye yöneltti. Böylece “Değişim öncüsü birey ve kurumların dönüşümü yönetmesi ve hızlandırmasını nasıl sağlayabiliriz?” ve “Bu amaçla sektörler, kurumlar, bireyler arası bilgi aktarımı ve iş birliğini nasıl kolaylaştırabiliriz?” temel soruları çerçevesinde imece summit’i düzenlemek için çalışmalara başladık.

4.1.3.

imece summit: “Değişim Öncüsü Birey ve Kurumların Dönüşümü Yönetmesi ve Hızlandırmasını Nasıl Sağlayabiliriz? Sektörler, Kurumlar, Bireyler Arası Bilgi Aktarımı ve İş Birliğini Nasıl Kolaylaştırabiliriz?”

Mart 2021

Küresel Amaçlar’a ulaşmak için kalan zamanı hızla fırsata dönüştürebilmenin, sosyal etkiyi merkezine alan değişimi ve dönüşümü hızlandırmanın gerekliliğinin hiç olmadığı kadar net görüldüğü günlerde, değişimi ve dönüşümü “etki odaklı liderlik”, “etki odaklı iş dünyası”, “etki odaklı finans”, “etki odaklı topluluklar” ve “etki odaklı organizasyonlar” başlıklarında incelediğimiz [Geleceğe Etki Zirvesi](#)’ni düzenledik. 2030’a doğru tüm kurumların yapmış olduğu ve yapmayı planladığı eylemleri anlamlandırmak, düşünce sistematiğimiz sosyal etki ve fayda odaklı değişmesi ve dönüşmesi için bir alan açtık. Sadece Türkiye’deki değil, aynı zamanda küresel ortaklıklarla birlikte farklı ülkelerdeki iyi örneklerin ve oluşumların bir araya gelerek fikirlerini ve deneyimlerini paylaşabilecekleri Geleceğe Etki Zirvesi’nin çağrısını “Gelin geleceği birlikte düşünelim, birlikte etkileyelim” diyerek başlattık.

imece summit’i tasarladığımız süreçte temel motivasyonumuz şu şekildeydi: “Dönüşüm adına düşünen, üreten, çalışan bireyler ve kurumlar kendi alanlarında derinleşirken birbirinden değerli öğrenimler ve bilgiler biriktiriyor. Meselelere karşı ürettiğimiz çözümleri farklı çabalar olarak görmektense bütünsel, sistemsel ve entegre çözümler düşünerek her mesele alanında karşılaşılan ortak konulara daha iyi hizmet edebiliriz. Nadiren duysak da, aslında çözümler de meseleler kadar birbirine bağlı. İyi bir çevresel, ekonomik ya da sosyal eylem; çevresel,

ekonomik, sosyal sorundan kaynaklanan felaketler zinciri kadar etkileyici ve olumlu etki dalgaları gönderebilir. 2030'da dünyanın nasıl görüneceğini veya hissedeceğini tam olarak söyleyemesek de şimdi yaptığımız seçimler ve ürettiğimiz çözümlerle nasıl şekilleneceğine katkı sağlayabiliriz. Bu bağlamda gelecek bizim elimizde."

18-19 Mart 2021 tarihlerinde çevrimiçi olarak düzenlediğimiz, 130 farklı kurumdan 135 konuşmacının 3000'den fazla katılımcı ile bulunduğu zirveyi, Zorlu Holding ev sahipliğinde, ATÖLYE, B Lab Europe, BMW Foundation, Social Innovation Exchange (SIX) ve S360'ın içerik ve ağ partnerliğinde, Açık Açık, Ashoka Türkiye, Impact Hub İstanbul, İstasyon TEDÜ, KUSIF, Mikado, NOW Partners, SDGIA, TSGA ve UNDP Accelerator Labs'in oturum partnerliğinde ve De-Coder'ın küratörlüğünde gerçekleştirdik.

[imece summit kapsamında gerçekleştirilen oturumların videolarını izlemek için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.](#)

Tıpkı 2018 senesinde yürütücülüğünü yaptığımız Wayfinder İstanbul'da olduğu gibi, imece summit'ten de iş birlikleri ve projeler doğdu.

imece summit'in ardından, etkinlikte paylaşılan içgörülerin ve sosyal fayda odaklı çalışmaların sentezlenmesi sonucu oluşturulan, kişi ve kurumlara önlerindeki süreçlerde atacakları adımlar, ayıracakları kaynaklar, harekete geçirecekleri mekanizmalar, başlatacakları iş birliklerinde ilham ve yön vermeyi amaçlayan bir [rapor](#) yayınladık.

[imece summit Geleceğe Etki Raporu'nu okumak için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.](#)

imece summit, iklim krizinden fırsat ve gelir eşitsizliğine kadar çok boyutlu meselelerle mücadele edebilmemiz için üretimimize ve iş birliklerimize yön verebilecek, ilham olabilecek kolektif bilgiyi bize sundu. Edindiğimiz içgörüler, yaratılan toplumsal etkiyi artırmak üzere tüm paydaşlara düşen rollerin ne kadar kritik olduğunu öne çıkardı. Çeşitli sektörlerde 'geleceğe uygun olmak' yolunda atılan adımları gündeme taşıyan imece summit, özel sektör içerisindeki dönüşüm elçilerinin de süreçlere nasıl liderlik ettiklerinin altını çizdi. Çabalarının; iş dünyasının, yeni dünyanın meselelerine odaklanan diyalogların bir paydaşı olması sonucunu doğurduğuna ve bunun da, radikal iş birliklerine yol açtığını gördük.

Daha iyi bir dünya için, birlikte çalışmaya ve amaç odaklı iş birlikleri gerçekleştirmeye her zamankinden daha fazla ihtiyacımız olduğunun mesajı zirve kapsamında gençlerin de gündemindeydi. 8 farklı şehirden, imeceLAB, Girişimcilik Vakfı (GİRVAK), Yetkin Gençler (YetGen), Mehmet Zorlu Vakfı (MZV), SUNPO Sosyal İnovasyon Komünitesi ve Robert Kolej Sosyal Girişimcilik Kulübü ağlarında yer alan 30 gencin zirve konularının ışığında hazırladığı dönüşüm çağrısı, zirve sonunda yayınladığımız rapor içerisinde yer [aldı](#). "Geleceğin Mimarlarının Dönüşüm Talepleri" arasında;

- Gençler için değil, gençlerle beraber hareket etmek,
- Değişime ve ilham vermeye açık olmak,
- Sürekli öğrenme ve gelişim odaklı düşünce yapısını benimsemek,
- Kapsayıcı ve birleştirici olmak,
- Şeffaflık ve hesap verilebilirliği önemsemek,
- İnsanlar ve gezegen etrafında şekillenen amaç odaklı şirketler yaratmak,
- Farklı kurumlara iş birliği yapmaya açık olmak,

- Sorumlu yatırımı operasyonların tümünde önceliklendirmek,
- Yaratılan etkinin farkına varmak, ölçmekle kalmayıp harekete geçmek,
- Genç jenerasyonların etki odaklı düşünmesini sağlayacak eğitim modelleri için iş birlikleri yapmak

yer aldı ve bu maddeler detaylandırıldı. Bu süreçten hareketle imeceLAB yetenek gelişim programları arasında yer alan "Akıllı Hayat Akademisi: Sürdürülebilir Bir Gelecek Eğitimi" programını Zorlu Holding ile başlatarak gençlerin çağrısına yanıt vermeyi hedefledik.

[imece summit Geleceğe Etki Zirvesi'ni özetleyen videolara ulaşmak için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.](#)

4.2. Ekosistem Etkisi: "Sosyal İnovasyon Ekosisteminin Gelişimine Nasıl Katkı Sağlayabiliriz?"

imece ana programları ve deneylerimizle gençlerin ve girişimcilerin fayda odaklı dönüşüm yolculuklarına katkı sağlarken, oluşturduğumuz içerikler ve komüniteler aracılığıyla sistemsel dönüşümü tetiklediğimiz; sivil toplumdan özel sektöre, farklı paydaşların kaynaklarını ve hedeflerini yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler etrafında bir araya getirdiğimiz ve sosyal girişim ekosistemine yönelik kapsayıcı adımlar attığımız bugüne uzanan yolculuğumuzda geleceğe yönelik hedeflerimizi ve önceliklerimizi belirleyen öğrenimler şunlar oldu:

- Etki yatırımcıları ile girişimcileri buluşturabilen bir yapı olmak,
- İleri aşama sosyal girişimcilerin etki ölçümlene yolculuklarına destek olmak,
- Gençlik programı mezunlarımızın yetkin iş gücüne katkı sağlayarak değer yaratmalarını teşvik etmek,
- Sistemsel düşünme yapımızı koruyarak gençlik ve girişimcilik alanlarına odaklanmak ve uzmanlaşmak,
- Sosyal fayda odağında yerel ve küresel kurumların bilgi, yetenek ve kaynaklarını bir araya getirebilmek ve birbirlerinden öğrenmelerini sağlamak.

Son on yılda sosyal inovasyon alanında önemli gelişmeler olurken, dünyanın karşı karşıya olduğu toplumsal meselelerin çeşitliliği ve boyutları göz önüne alındığında bu kazanımların henüz yeterli

olmadığını söyleyebiliriz. Toplumsal meselelerin çözümü için gençlerin ve girişimcilerin fayda odaklı dönüşüm yolculuklarına katkı sağlarken, ortak geleceğimiz için daha kapsamlı ve sistematik çözümler aramamız gerektiğinin bilincindeyiz. Buradan hareketle, sosyal girişimcilik ekosisteminin gelişimini desteklemek üzere bu alanda içerik ve bilgi üretiliyor; bunları paylaşıyoruz. Öte yandan, ekosistem aktörlerine etkileşim ve iş birliği alanları açarak yerel ve küresel paydaşlarla sosyal inovasyon ekosistemine katkı sağlıyoruz. Yerel paydaşlarla oluşturduğumuz komüniteler ve etkinlikler sayesinde, yerelde sosyal girişimlerin finansal kaynaklarla buluşmaları ile farklı disiplinler ve teknolojik gelişmelerin sosyal fayda ile bağ kurmasını sağlayarak sosyal inovasyon ekosisteminin güçlenmesi adına çalışmalar yürütüyoruz.

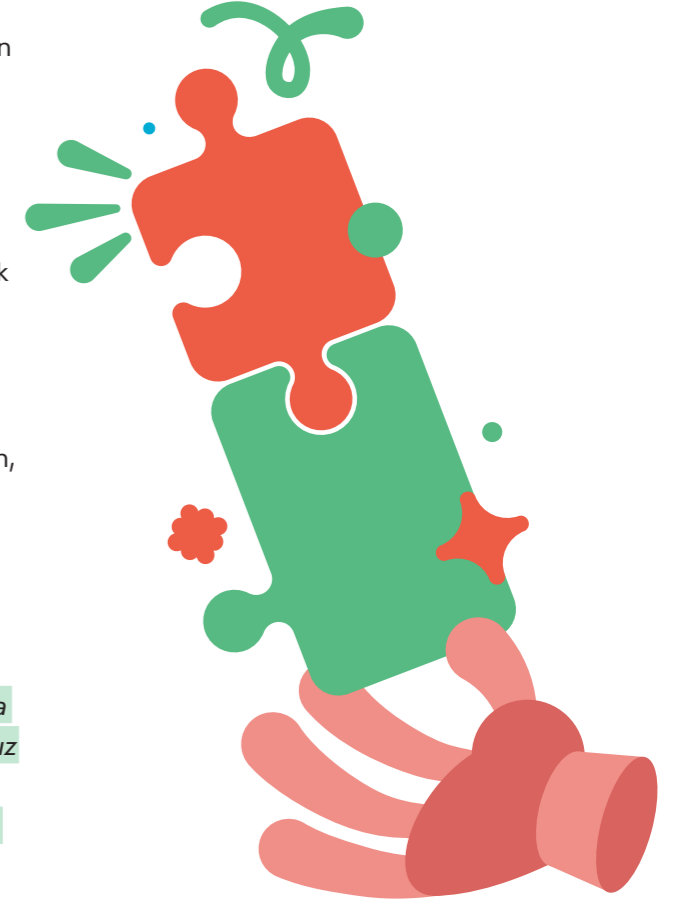

4.2.1. Stanford Social Innovation Review Çevirileri: "Sosyal İnovasyona Dair Türkçe Kaynakların Oluşmasını Nasıl Sağlar, Bu Kaynaklara Erişimi Nasıl Kolaylaştırırız?"

Stanford Social Innovation Review dergisi, Stanford Graduate School of Business'ta bulunan Sosyal İnovasyon Merkezi tarafından, 2013'ten bu yana yayımlanıyor. Dergi, sosyal inovasyon alanının küresel ölçekte en saygın yayını olarak kabul ediliyor. Şubat 2018'den bu yana Stanford Social Innovation Review (SSIR) iş birliğiyle SSIR'da yayınlanan makaleleri Türkçeye çevirerek sosyal inovasyon literatürüne katkı sağlamayı amaçlıyoruz. **Türkçeye çevrilen makaleler**, tasarım odaklı düşünme, etki yatırımı, liderlik, fonlama, iş birliği konularında zengin içgörüler sunuyor; sektörel olarak sivil toplum kuruluşlarının, vakıfların ve sosyal girişimlerin sistem değişimi bağlamında birleştikleri ve ayrıştıkları noktaları inceliyor.

"SSIR makalelerinin Türkçeye çevrilmesinden sonra, bu içeriklerin farklı ülkelerde birlikte çalıştığımız organizasyonlar tarafından da başka dillere çevrilmesi için daha proaktif davranmamız gerektiğini fark ettik. Bu içeriklerin erişimlerinin gelişmesi, küresel girişimci ağına bilgi ve içgörü sağlama vizyonumuzu destekliyor."

✘ Stanford Üniversitesi

4.2.2.

Türkiye Sosyal İnovasyon Ekosistemi

Haritası: "Sosyal İnovasyon Ekosistemindeki Profesyonelleri, Kurumları ve Kaynakları Nasıl Daha Görünür Kılabiliriz?"

Mart 2018

imece yolculuğunun henüz ilk yıllarındayken, Türkiye sosyal inovasyon ekosistemindeki kişi ve kurumlardan haberdar olmak ve aralarında iş birliklerini görmemizi sağlayan bir haritaya ihtiyacımız olduğunu tespit ettik. Var olan iş birliklerini ve kolektif çözümleri görebildiğimiz [Türkiye Sosyal İnovasyon Ekosistemi Haritası](#)'nı yine aynı yaklaşımla, Mart 2018'de Ashoka Türkiye ortaklığıyla oluşturduk. Sosyal inovasyon ekosistemi haritalama çalışması için sürekli güncellenebilen, karmaşık yapıları ve ilişkileri harita ve ağlar üzerinden görselleştirmeye yarayan dijital platform Graph Commons'ı kullandık. Harita üzerinde yer alan kurumların faaliyet alanları ve iş birlikleri görülürken, kurumların üzerine tıklandığında açılan kartlarda da projeleriyle ilgili bilgilere ulaşılabilir. Haritada, üretildiği dönem itibarıyla 132 kurumun geliştirdiği iş birlikleri ve belirlenen farklı faaliyet alanlarındaki çalışmaları yer alıyor. 132 organizasyonun arasında 41 destek mekanizması, 25 vakıf ve dernek, 25 şirket, 20 kamu kuruluşu, 9 üniversite, 10 finansal kuruluş ve 2 medya kuruluşu bulunuyor. Tüzel kişiliklerinden bağımsız olarak ana faaliyet alanlarını sosyal girişimcilik ve inovasyon olarak belirleyen 41 kurum destek mekanizması olarak ekosisteme katkı sağlıyor. Bu destek kurumlarından 14'ü dijital ve çevrimdışı platform, 4'ü hub, 10'u kuluçka ve/ya hızlandırma merkezi, 7'si danışmanlık şirketi, 6'sı da araştırma ve geliştirme merkezi olarak çalışıyordu.

Harita aracılığıyla ekosisteme ayrıntılı bir şekilde baktığımızda, organizasyon yapısı bağlamında özel sektör ve devlete bağlı organizasyonların neredeyse tamamının ekosistemdeki başka bir kuruma fon sağlayarak ya da iş birliği gerçekleştirerek ekosisteme dahil olduğunu görüyoruz. Özel sektör, üniversite ve devlete bağlı kuruluşların farklı şekillerde (fon, servis, bilgi gibi kaynaklar sağlayarak) **destek mekanizmalarının** parçası olmaları, ekosistemin güçleneceğine işaret ediyor. 132 organizasyondan 78'inin ortak projeler geliştirmesi, **iş birliğinin** bu ekosistemin en önemli değeri olduğunu kanıtıyor.

Öte yandan, sosyal girişimlere ve destek mekanizmalarına yönelik teşvik edici düzenlemelerin yapılması, yatırım koşullarının iyileştirilmesi gibi noktalarda **politika geliştirme çalışmalarının yürütülmesi** gerekiyor. Sosyal girişimlere yatırım yapan fon ve melek yatırımcı ağı sayısının azlığı **etki yatırımcılığı alanında gelişime ihtiyaç** olduğuna işaret ediyor. Ağırlıklı olarak sosyal girişimcilik ve inovasyon alanında içerik üreten medya kuruluşunun azlığı ise bu alana dair **kısıtlı iletişim imkânlarının** olduğunu gösteriyor.

"Haritayı hem Türkçe hem İngilizce yayınlayarak alana katkıda bulunmak isteyen potansiyel ekosistem oyuncularına önemli bir başlama noktası sunmuş olduk."

✕ Ashoka Türkiye

4.2.3.

Mind the Impact: "Sosyal İnovasyon Ekosistemindeki Profesyonelleri, Kurumlara ve Kaynaklara Nasıl Ulaştırabiliriz?"

Nisan 2018 → Mart 2019

Meselelere çözüm geliştirecek fikirleri ve iş birliklerini sürdürülebilir etkiye dönüştürecek inovatif finans yaklaşımlarının gelişebileceği bir ekosistemin oluşumunu hızlandırmak amacıyla çıktığımız yolda, filantropist, yönetici, yatırımcı gibi yaklaşık 200'e yakın kişiden oluşan bir topluluğa, Nisan 2018- Mart 2019 tarihleri arasında röportajlar, iyi örnekler, raporlar ve makaleler içeren, "Mind the Impact" isimli bir bülten ile ulaştık.

Finansal kaynağın sosyal etkiye ulaşmasını sağlayan sosyal finansman modeliyle ekosistemdeki farklı paydaşları buluşturmayı amaçladığımız "Mind the Impact"te ele aldığımız meselelerden biri, sosyal girişimlerin etki yaratma ve bu etkiyi ölçümleme yolunda finansal kaynaklara ihtiyaç duymalarına rağmen, geleneksel yatırımcıların ilgisini çekememeleriydi. Öyle ki, sosyal girişimcilerin yatırım

almasına, yatırımcıların ise yatırım yapmasına engel olan bu durum, literatürde "öncü boşluğu" (pioneer gap) olarak adlandırılıyor. Bunun önüne geçmek için önerilen yöntem ise, melez model yaklaşımıyla sosyal finansmanın farklı araçlarını (girişimcilik filantropisi, eş yatırım, kitlesel fonlama, etki satın alma, hibe) harekete geçirmek.

Sosyal finansman ekosistemi, finansı talep eden ve arz eden konumdakilerin karşılaşma alanı. Bu ekosistemin talep tarafındaki oyuncuları sosyal girişimciler, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler iken; arz tarafındakiler kalkınma fonları, borç veren kurumlar, yatırımcılar ve filantropistler. Bir diğer oyuncu da aracı kurumlar. Yani finansı sağlayanlar ve finansa ihtiyacı olanları bir araya getiren, iki tarafın ihtiyaçları ve imkânlarını tespit edip süreçte kolaylaştırıcı olan, paranın doğru şekilde mobilize olmasını sağlayacak yöntemler

geliştiren yapılar. Geleneksel finansörler için öncelikli koşul, finans sağlayacakları kurumlardan elde edebilecekleri kâr. Bu yatırımcılar, finansal dönüşü önceliklendirdikleri için sosyal girişimleri yüksek riskli olarak değerlendiriyorlar. Sosyal finansörlerin geleneksel finansörlerden ayrıldıkları nokta ise sosyal etkiyi ortaya çıkarmayı öncelikli hedef olarak belirlemeleri. Bu denklemin öznelere hitap eden yayınlar gerçekleştirmek, imece'nin girişimcilik programlarında etkiyi odağına almasına yardımcı oldu.

4.2.4.

Blockchain for Good: "Farklı Disiplinler, Teknolojik Gelişmeler ile Sosyal Fayda Arasında Nasıl Bağ Kurabiliriz?"

Mart 2018

Mart 2018'de ATÖLYE, Aid:Tech, Colendi ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın Alternative Finance Lab birimi (UNDP Türkiye AltFinLab) ile beraber 'İyilik İçin Blok Zinciri' (Blockchain for Good) başlıklı bir etkinlik düzenledik. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'na ulaşmada gerekli yatırıma erişmek için yeni finansal teknoloji ve mekanizmalardan nasıl faydalanılabileceği üzerine çalışan AltFinLab, kalkınma finansmanını dönüştürmek üzere teknik ve pazar uzmanlığı ve danışmanlık desteği sağlamanın yanı sıra, uluslararası yardımı radikal biçimde şeffaflaştıracak teknolojik bir inovasyon olarak gördükleri blok zincirine de yoğunlaşıyor. Etkinliğin partnerlerinden Aid:Tech, Lübnan'da mültecilerin kullanımı için tasarlanan akıllı fiş programı ve dijital kimlik uygulaması sayesinde mültecilerin elektronik nakit, sosyal yardım ödemeleri, sağlık kayıtları gibi önemli kayıtlara rahatlıkla erişebilmesine imkân tanıyor. Sistem, mültecilerin uzun iltica süreçlerinin tamamlanmasını beklemek zorunda kalmadan kolayca kimliklerini doğrulamasını sağlıyor. Colendi, blok zinciri teknolojisi sayesinde geliştirdikleri kredi derecelendirme sisteminde bankaların finansal verileriyle birlikte kişilerin alışveriş alışkanlıkları, sosyal medya kullanımları gibi verilerden yararlanarak kişiye özel kredi puanlaması yapan bir start-up.

Etkinlikte öncelikli hedefimiz, blok zinciri sisteminin sosyal inovasyon alanına nasıl tercüme edilebileceğine odaklanmaktı. Farklı kullanım alanları, sağladığı şeffaflık ve hızlı işlem olanağıyla uluslararası örgütler, kalkınma kuruluşları, hükümetler ve ekonomi alanındaki liderlerin de gündeminde olan blok zinciri üzerine genel bir bilgilendirme yapma ve dünyadaki proje ve uygulamaları inceleme hedefimiz, global gündemle de örtüşüyordu. Öyle ki, 2018'deki Davos Zirvesi'nde ele alınan önemli konu başlıklarından biri de blok zinciri olmuştur. Birleşmiş Milletler de sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmada bu yeni teknolojinin önemli bir rolü olduğunu yineledi.

Aid:Tech ve Colendi adlı girişimlerle blok zinciri teknolojisinin farklı kullanım alanlarını gündeme aldık. Üçüncü Destek Programı'nda "Eşitsizliklerin Azaltılması" amacına odaklanmaya karar verdiğimiz dönemde, mülteci krizi meselesine yenilikçi teknolojiler kullanarak çözüm getirmek isteyen girişimlerle şu tasarım sorusu etrafında bir araya geldik:

"Türkiye ve çevre bölgelerdeki mülteci krizine blok zinciri yöntemiyle nasıl çözümler üretebiliriz?"

Etkinliğin herkesin katılımına açık olan ilk gününde, blok zinciri üzerine yapılan genel bilgilendirmeyi, dünyadaki uygulamaların incelenmesi takip etti ve bu sistemin sosyal inovasyon alanında nasıl uygulandığına odaklanıldı. Etkinliğin sadece davetlilerin katılımına açık olarak gerçekleşen ikinci gününde ise bir atölye çalışması düzenlendi. Atölye kapsamında, Türkiye ve çevresindeki bölgelerdeki mülteci sorununa blok zinciri ile nasıl bir çözüm bulunabileceği üzerine çalışıldı. Blok zinciri teknolojisinin farklı toplumsal meselelere yenilikçi, verimli ve adil çözümler geliştirmek için kullanılmasının önemini kavradığımız bu etkinlik, imece olarak 2022'de ReFi Türkiye projesiyle bu konuyu önemli bir gündem başlığı yapmamıza yönelik içgörüler sağladı.

Etkinliğin önemli sonuçlarından biri, blok zinciri tartışmasının finans, teknoloji ya da girişimcilik ekosisteminden çıkarıp, sosyologlar, tasarımcılar, sivil toplum kurumu çalışanları ve akademisyenler gibi farklı disiplinlere yayılmasını sağlamak oldu.

Blockchain For Good etkinliğinden

4.2.5.

TechCamp Istanbul: "Medya Alanındaki Engelleri Yenilikçi ve Sürdürülebilir Yaklaşımda Projelerle Nasıl Aşabiliriz?"

Temmuz 2019

Temmuz 2019'da ABD İstanbul Başkonsolosluğu ve Impact Hub İstanbul partnerliğinde, etkiyi odağına alan iletişim yaklaşımlarını keşfetmek için düzenlediğimiz "TechCamp İstanbul" etkinliğinde medya profesyonellerinin karşılaştığı meselelere odaklandık. Dijital araçların etkin kullanımının üretim süreçlerini nasıl besleyebileceğine ve medyada var olan meseleleri aşmak için ne tür yollar geliştirilebileceğine ilişkin görüşlerin ortaya konduğu etkinliğe Türkiye'den gazeteciler, gazetecilik öğrencileri, yeni medya profesyonelleri, içerik üretmeye Türkiye'de devam eden Suriyeli gazeteciler ve sivil toplum uzmanları katıldı.

Etkinlikte katılımcılar, gruplara ayrılarak kitle veri doğrulama, araştırmacı gazetecilik, sürdürülebilirlik, dijital hikâye anlatımı ve kitle erişimi alanlarında, medya sektöründeki meseleler ve potansiyel gelişim alanlarını ele alırken; düzenlenen atölyelere katılan gazeteciler ve öğrenciler, dünyadaki yeni dijital araçları tanıma fırsatı yakaladılar.

Birlikte çözümler üretmek, katılımcıların gerçekleştirebilecekleri potansiyel iş birliklerini keşfetmelerini sağladı. Öte yandan, bir araya gelen Suriye ve Türkiye'den medya profesyonellerinin paylaşımları özellikle gazetecilik öğrencilerine akademik ortam dışında da bir öğrenme alanı [sundu](#).

4.2.6.

University Innovation Fellowship: "Gençlerde Sosyal Girişimcilik ve İnovasyon Alanına Dair Farkındalığı Nasıl Oluştururuz? Gençlerin Uluslararası Komünitelerden İlham Almalarını Nasıl Sağlayabiliriz?"

2017 → 2018

imece olarak, sosyal inovasyonun kampüslerde karşılık bulması, bilgi ve farkındalık seviyesinin yükseltilmesi ve sosyal fayda odaklı yenilikçi bireylerin çoğalması için ATÖLYE, Zorlu Holding, Boğaziçi Üniversitesi ve Koç Üniversitesi'nin katkılarıyla, kampüslerinde dönüşüm yaratma hedefindeki öğrencileri güçlendirmek adına 2017-2018 eğitim-öğretim yılında [University Innovation Fellows \(UIF\)](#) ile iş birliği gerçekleştirdik. Programa katılmak üzere Türkiye'den Koç Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nden dörder öğrenci seçilerek Silikon Vadisi'ndeki buluşmaya katıldılar.

University Innovation Fellows (UIF) programı Stanford Üniversitesi d.school'un kampüslerde değişim öncüleri yaratmak, kampüse katma değer sağlamak ve sosyal fayda üretmek için tasarladığı bir program. Program kapsamında farklı coğrafyalardan öğrenciler kampüslerinde tespit ettikleri soruna sosyal fayda sağlayacak çözüm önerileri geliştirmek için altı hafta süren ve tasarım odaklı düşünme metodolojisine dayanan online eğitimlere katılıyorlar. Eğitim süresince çözüm önerisi olan projelerini geliştirmek için d.school ağındaki profesyonellerden, akademisyenlerden ve mezunlarından birebir mentorluk alıyorlar. Programa katılan öğrenciler, dünyanın farklı yerlerinden 150'nin üzerinde üniversiteden gelen öğrencilerle bir araya gelip projelerini sunmak, deneyimlerini paylaşmak, girişimcilik ve inovasyon ekosistemleri ile bir araya gelmek için dört günlük bir Silikon Vadisi Buluşması'na katılıyor.

Stanford Üniversitesi d.school'da, dört günlük yoğun bir etkinlik programına dahil olan öğrenciler, ağ içerisindeki diğer öğrencilerin kendi kampüslerindeki dönüşümü nasıl gerçekleştirdiklerini ilk ağızdan dinlediler, ilham aldılar.

"Bir hukuk öğrencisi olarak bu yolculuğa çıkmadan önce "Acaba Silikon Vadisi'ne gitmek bir hukukçu olarak bana nasıl bir katkı sağlayabilir?" diye düşünerek şüpheli yaklaşmıştım, ancak dönüş yolunda bu dört günün başıma gelen en güzel şeylerden biri olduğunu fark ettim. Bu ilham verici deneyim boyunca, hukuk dahil pek çok farklı disiplinde kullanılabilecek yaratıcı ve yenilikçi fikirlerle karşılaşma fırsatı buldum."

Mine Hazal Şenol

"Bugüne kadarki deneyimlerimden farklı olarak öğrendiklerimi hemen test etme şansını bulmuş olmak beni çok etkiledi. Bu yöntemle yerel çözümlere ulaşmanın kolaylaşacağını düşünüyorum."

Ceren Kocaoğullar

"Tasarım odaklı düşünme metodunun adımlarını, dünyanın farklı coğrafyalarından gelen birçok öğrenciyle beraber birebir deneyimleme şansı buldum. Bu sayede projelerimi nereye taşıyabileceğimi, hangi kısımlarını geliştirebileceğimi daha iyi anladım. İnsanlığın tarihi hikâyeler üzerinden anlatılıyor ve insanlar hikâyeler üzerinden öğreniyor. Bu yüzden Silikon Vadisi'ne dönüp kendi hikâyemi ve deneyimimi yeni insanlarla paylaşmak istiyorum."

Mehmet Yalçın Aydın

"Katıldığımız atölyeler çok verimli geçti. Google ve d.school gibi mekanlarda çalışmış olmak başlı başına ilham kaynağıydı. Sürekli ekip olarak çalışmamızın beklenmesi bu konudaki zayıf yanlarımızı görmemi sağladı. Bu dört günde bambaşka bir dünyanın kapıları açıldı."

Orhun Canca

Atölye çalışmaları...

4.2.7. Gazelle İnovasyon, Girişimcilik ve Araştırma Programı: "Yenilikçi Alanlardaki Yerel Sosyal Girişim Fikirlerinin Gerçekleşmesini Nasıl Destekleyebiliriz?"

Nisan 2019 → Haziran 2019

Tarım ve Ormancılık Bakanlığı tarafından, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) teknik desteğiyle yürütülen ve Şanlıurfa'daki Harran Üniversitesi'nde düzenlenen Gazelle İnovasyon, Girişimcilik ve Araştırma Programı (GİGAP), girişimci adaylarına sosyal girişimciliği anlattığımız ve mentorluk sağladığımız bir diğer etkinlikti. Program kapsamında iş fikri sahibi ekiplerin, sürdürülebilir ve ölçeklenebilir iş modellerine sahip girişimler kurmaları, ulusal ve uluslararası pazarda yer almaları hedeflendi. Şanlıurfa Teknokent'in iş geliştirme kapasitesinin geliştirilmesi, bölgedeki düşük istihdam oranını artıracak kapsayıcı işletmelerin kurulması ve finansal kaynaklara erişimlerinin sağlanması da amaçlananlar arasındaydı.

GİGAP, Güneydoğu Anadolu bölgesinden girişimci adaylarını, tarım, gıda, su teknolojileri, dijital dönüşüm, eğitim teknolojileri ve diğer yenilikçi alanlardaki yerel paydaşlarla buluşturdu. Ayrıca Ticaret Bakanlığı da, teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan yeni veya özverili girişimcileri, Ankara ve İstanbul'daki teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan tecrübeli girişimciler ile bir araya getirerek 1 ay süreyle bilgi ve deneyim kazanma fırsatı sundu.

4.2.8. Gençler için Sosyal Girişimcilik Programı: "Sosyal Girişimciliği Gençler Arasında Nasıl Yaygınlaştırabiliriz?"

Nisan 2019 → Ekim 2019

Ankara Kalkınma Ajansı iş birliğiyle gerçekleştirdiğimiz Gençler için Sosyal Girişimcilik Programı, lise ve üniversite öğrencileri başta olmak üzere gençlerin sosyal girişimcilik ile ilgili farkındalıklarının, bilgi ve yetenek setlerinin artırılmasına yönelik olarak Ankara'da düzenlenen bir etkinlik oldu. Başarılı sosyal girişimcilik modellerinin desteklenerek hayata geçirilmesini hedeflediğimiz programda, sosyal girişimcilik ve sosyal inovasyon ekosistemini güçlendirerek toplumsal sorunlara etkili, sürdürülebilir çözümler bulma ve toplumsal sorunların çözümünde bir model olarak sosyal girişimciliği yaygınlaştırmayı amaçladık. İş modeli geliştirme atölyesi, saha ziyaretleri, sosyal etki, sunum yapma teknikleri gibi eğitimlerin verildiği programda imece olarak bizler de müfredatın tasarlanması, tasarım odaklı düşünme eğitimlerinin verilmesi ve mentorluk sağlanması gibi

alanlarda yer aldık. Program, "Gazelle İnovasyon, Girişimcilik ve Araştırma Programı" ile beraber, imece'nin kamuyla iş birlikleri geliştirmesi anlamında da önemli bir kazanım oldu.

4.2.9.

ReFi Türkiye Programı: "Yeni Teknolojilerin Yardımıyla Sürdürülebilirliğin ve Döngüsellik Bir Adım Ötesine Geçmek ve Sistemleri Onaran Bir Ekonomik Model Kurmak Mümkün Mü?"

2022 → 2023

Akbank LAB ve imece'nin iş birliği ile 2022 yılında hayata geçirilen [ReFi Türkiye](#) programı, odağına "Onarıcı Finans (ReFi)" projelerini ve ekosistemini alıyor. Türkiye'de toplumsal, kültürel ve ekolojik etki üreten aktörler ile Web3 teknolojileri etrafında çalışmalar yürüten kişi ve kurumları hedefleyen program, onarıcı finans alanını iş birliği ve dayanışma içerisinde hep birlikte inşa etmeye çalışıyor. Burada iki temel bakış açısı üzerinden geliştirilen bir odak noktası mevcut. İlki, Türkiye olarak, hızla gelişen, blok zinciri öğrenci kulüpleri, kripto yatırımcılar ve blok zinciri altyapılarına geçen oyun girişimlerinin ön cephede yer aldığı bir Web3 ekosistemine sahip olmamızdı. Blok zinciri, kripto para birimleri, NFT'ler, akıllı sözleşmeler ve DAO'lar gibi Web3 araçları, Türkiye'de onarıcı finansın güçlü enstrümanları olarak karşımıza çıkıyordu. Bir diğer odak nokta ise, etki ekosistemini iş

modelinin, bu yeni teknolojilerin yardımıyla dönüşeceği; bunun sonucunda ekosistemin odağının sürdürülebilirlikten onarım kavramına geçeceği; bu teknolojilerin de geliştikçe ekosistemdeki çalışmaları kolaylaştıracak yeni formlar sunacağı düşünceleriydi. Web3'ün global bir koordinasyon imkânı getirebileceği, bu nedenle toplumsal ve çevresel meselelerin çözümlerinde daha aktif olarak kullanılmaya başlanacağı, blok zinciri teknolojisinin şeffaf, herkese açık, silinemeyen veya değiştirilemeyen kayıtlar ile güvenilirlik sağlayan yönüyle etki ekosistemindeki çalışmalar için önemli bir araç olacağı sürece başlarken diğer gözlemlerimiz arasındaydı.

ReFi Türkiye programını birbirini takip eden ve tamamlayan farklı çalışmalardan oluşturduk. Bu çalışmalar; onarıcı finans alanını inşa edenleri, etki ve

Web3 ekosistemlerinden öncü isimleri konuk alan bir [podcast](#) serisi hazırlanması; geleceği onaracak bir ekosistem yaratmak üzere Web3 geliştiricilerinin, etki ekosistem oyuncularının, üniversite öğrencilerinin, ReFi ile ilgilenen ve bu alanda çalışanların katıldığı "Web3 for Good" isimli topluluk

buluşmaları düzenlenmesi; Türkiye'de bir banka tarafından blok zinciri ağı üzerinde yapılan ve dünyada ReFi alanındaki ilk hackathon etkinliği olan [Akbank ReFi Hackathon](#)'un gerçekleştirilmesi;toplumdaki Web3 ve ReFi okuryazarlığını artırmayı ve onarıcı finans üzerine Türkçe kaynaklar sunmayı hedefleyen bir video [röportaj serisi](#), Wikipedi [sayfası](#), bülten serisi, tematik bir Twitter [yayını](#) üretilmesi ve alandaki tüm kişi ve kurumların ilişkilennmelerini gösteren bir [ekosistem haritalamasının](#) yayınlanması oldu. Tüm bu çalışmalarda üniversitelerin blok zinciri öğrenci toplulukları, aktörler arasındaki ilişkileri büyütmek, devamlılığı olan bir ekosistem inşa etmek ve ekosistem içerisindeki yetenek havuzunu geliştirmek adına

özellikle temas kurduğumuz bir kitle oldu. Program, 2022 yılında, dijitalleşme ve finansal teknoloji alanında ödülleri verildiği PSM Awards'ta "Sosyal Sorumluluk" kategorisinde Gümüş PSM Ödülü'ne layık görüldü.

ReFi Türkiye programındaki çalışmalardan çıkardığımız en önemli sonuç, Türkiye'nin bu alanda taşıdığı potansiyel üzerine oldu.

Web3 teknolojilerinin göç dalgaları, kuraklıklar, seller, orman yangınları, depremler gibi afet ve krizler karşısında bir koordinasyon aracı olarak kurgulandığında, krizlere

müdahale eden örnek modeller, prototipler ve iş birliği yapıları geliştirme potansiyeli taşıdığını fark ettik. Türkiye de, tam bu krizlerin merkezinde olması itibarıyla çözüm yaklaşımları geliştirebilecek bir konumda. Buradan hareketle, Türkiye, gelecekte daha geniş coğrafyalarda geçerli olacak bu krizleri şimdiden yaşayan ve bugünden müdahale deneyimleri geliştirebilecek bir role sahip. Bu durum, ReFi Türkiye programını devam ettirmeyi ve bunun üzerinden yeni ekosistem iş birlikleri geliştirmeyi, imece'nin önümüzdeki süreçteki ajandasında öncelikli bir hedefe dönüştürüyor.

[ReFi Türkiye Raporu'nu okumak için QR kodu okutunuz ya da linke tıklayınız.](#)

4.3. Ekosistem İş Birlikleri: “Kısa Süreli Müdahaleler ile Yerel Meselelere Çözüm Üretebilecek Çok Paydaşlı İş Birliklerini Nasıl Geliştirebiliriz?”

Girişimcilik programlarının yanında, tanımlı zaman dilimleri süresince dahil olduğumuz deneysel iş birliklerimiz ile, kaynaklarımızı daha verimli kullanarak yerel meselelere çözüm üretmek üzere çeşitli çok paydaşlı projelere katkı sağlamaya devam ediyoruz.

4.3.1. Hack The Crisis Turkey: “Toplum Olarak COVID-19 Krizinin Getirdiği Zorluklarla Nasıl Yüzleşebilir ve Birlikte Yeni Çözümlerin Geliştirilmesini Nasıl Teşvik Edebiliriz?” Mart 2020

COVID-19’da yaşanan sorunlara ilk yanıtlarımızdan biri, ATÖLYE partnerliğinde, ara studio’nun desteği ve Coronathon Türkiye’nin yerel katkılarıyla [Hack the Crisis Turkey’i](#) organize etmekte. 27-29 Mart 2020 tarihli Hack The Crisis Turkey online hackathon etkinliğinde, 400’e yakın birey ve takım, koronavirüs krizine karşı yenilikçi çözümler üretmek üzere buluştu. Bu etkinlik sırasında ortaya çıkan çözümlerden bazıları gerçekleştirilebildi, bazıları da bize farklı iş birliklerinin yolunu açtı. Etkinlik bize küresel kilitlenmenin en karanlık zamanlarında bir umut ışığı oldu. Etkinlikte geliştirilen projelerden Co-voucher, Dünya Ekonomik Forumu tarafından etkili inovasyonlardan biri olarak listelendi.

4.3.2. Global Goals Jam İstanbul Etkinlikleri: “Global Meselelere Disiplinlerarası Bir Kitle ile Nasıl Çözüm Üretebiliriz?” 2018 → 2021

Kısa vadeli müdahaleler oluşturarak Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları’na katkıda bulunmayı hedefleyen üç günlük bir etkinlik olan Global Goals Jam, her yıl dünyanın farklı yerlerinden 85 şehirde ortalama 4.000’den fazla katılımcıyla gerçekleştiriliyor. Disiplinlerarası bir kitleyle küresel meselelere çözüm aranan bu etkinliğin İstanbul ayağını 2018-2021 yılları arasında Eylül aylarında ATÖLYE iş birliğinde düzenledik. Farklı sektörlerden profesyoneller, bir hafta sonu boyunca seçilen amaçlar doğrultusunda, yerleştirilen toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelere çözüm bulmak üzere çalıştılar. Katılımcılar, üç gün boyunca tasarımı bir problem çözme metodu olarak kullanarak; tasarımcı, araştırmacı, sürdürülebilirlik uzmanları ve çeşitli disiplinlerden mentorlarla ortak bir yaratım sürecine girdiler.

2018’de Temiz Enerji, Sağlık ve Refah, Sürdürülebilir Şehir ve Topluluklar, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Yoksulluğa Hayır konularında yürütülen etkinlik, 2019 yılında Su ve İklim Değişikliği, Göç, Elektronik Atıklar, İnsanlık ve Gezegen İçin Sürdürülebilir Kalkınma konularına odaklandı. Etkinlik, 2020’de 3 temel soru çerçevesinde başvuruları kabul etti: “**Markalar ve müşteriler arasında satın alma sonrasında doğru ilişki kurularak ürün kullanım ömrünün uzaması nasıl sağlanabilir? Uzaktan eğitimde akran öğrenimi ve sosyalleşme imkânları nasıl**

yaratılabilir? Şehirlerde herkes için erişilebilirlik sağlayan ve sağlığını koruyan tasarımlar nasıl uygulanabilir?" 2021'de sorular şu şekilde çeşitlendirildi:

"İklim krizi hakkındaki tartışmaları; sera gazı salımı ve kutupların erimesi haberlerinden, iklim krizinden en fazla etkilenenlerin haklarını aradıkları bir sosyal harekete nasıl dönüştürebiliriz? Tasarım süreçleri ve tasarıma yönelik fikirlerimiz, gezegeni merkeze alan süreçlerle nasıl değişebilir? Tasarım yaklaşımlarımızda ana odağımızda doğa, canlılar ve insan-dışı öğeler olsa neler olabilir? Doğa ile daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir ilişki nasıl yaratabiliriz? Kentsel sistemler ile kentteki topluluklar arasındaki ilişkiyi nasıl güçlendirebiliriz? Şehirlerimizi sadece daha sürdürülebilir olması için değil, gezegeni onaran bir yapıya dönüştüren ekolojik sistemler olarak nasıl tasarlayabiliriz?"

Ağırlıkla özel sektör profesyonellerinin birer hafta sonlarını ayırdıkları bu kolektif çalışma deneyimi, imece'nin de düzenli olarak katkı sunduğu gelişim alanlarından biri oldu.

4.3.3. Madad Innovation Lab III: Women Empowerment: "Toplumsal Değişim Yaratmak Üzere Dezavantajlı Komüniteleri Nasıl Güçlendirebiliriz?"

Nisan 2019

GIZ'in (Alman Uluslararası İş Birliği Kurumu) desteğiyle, ara studio tasarım ve kolaylaştırıcılığında, Cross Change proje yönetiminde çok paydaşlı bir yapı ile hayata geçirdiğimiz Madad Lab III programına etki ölçümü ve network desteği sağladık.

Türkiye ve Suriye'den kadınların iş ya da projelerini geliştirdiği bu süreçte katılımcılar arası güvenli bir diyalog ortamının oluşturulması ve güçlü bir topluluğun tohumlarının atılması ana hedeflerimizdendi. Programa; Ankara, İstanbul, Gaziantep ve Mersin'den toplam 38 katılımcı dahil oldu.

Birlikte çıktığımız bu yolculuğun sonunda, katılımcılar sosyal projelerinin ya da işlerinin ilk minimum uygulanabilir ürünlerini (MVP) geliştirdiler; tasarım problemini tanımlamaktan iş planı oluşturmaya uzanan çeşitli eğitim ve atölye çalışmalarına katıldılar. **Deneyimlerini ve kaynaklarını paylaşarak birbirlerinden öğrendiler ve topluluk olarak büyüdüler. Program esnasında ve sonrasında katılımcı kişi ve kurumlar arasında farklı yardımlaşmalar ve birlikleri oluştu.**

4.3.4. Fintech For Good: "Fintech Ekosistemleri Arasında İş Birliğini Nasıl Sağlar, Fayda Odaklı Girişim ve Yatırımları Nasıl Güçlendiririz?"

Aralık 2019

Fintech For Good projesi, Birleşik Krallık Refah Fonu'nun finansal hizmetler alanındaki "Fintech for Social Inclusion" projesi kapsamında, imece ve İngiltere Büyükelçiliği Ankara iş birliğinde hayata geçirildi. Çalışmalar doğrultusunda hazırladığımız "Fintech for Good: Financial Inclusion & Fostering the Ecosystems" [raporu](#) Aralık 2019'da yayımlandı. Fintech ekosisteminden girişimler, yatırımcılar, hızlandırıcılardan oluşan otuz katılımcıyla gerçekleştirilen [ekosistem buluşması](#) ise 9 Aralık'ta İstanbul İngiltere Başkonsolosluğu'nda gerçekleştirildi. Bu rapor ve etkinlikle ana hedefimiz, finansal kapsayıcılık yaklaşımıyla Türkiye ve Birleşik Krallık ekosistemlerini inceleyerek fırsatları, gelişim alanlarını ve iş birliği imkânlarını keşfetmekti.

Projede tema olarak belirlediğimiz finansal

kapsayıcılık konusu, bireylerin ve şirketlerin işlevsel ve düşük maliyetli finansal ürünlerine ve hizmetlerine (transferler, ödemeler, kredi, yatırım, sigorta gibi) sorumlu ve sürdürülebilir olarak erişimine odaklanıyor. Fintech girişimleri finansal kapsayıcılık konusunda ödemeler, para transferleri, finansal okuryazarlık ve para yönetiminde geleneksel finans hizmetlerine kıyasla kolay erişilebilir ve ihtiyaca özel hizmetler sunuyor. Fintech ekosistemini oluşumu, sürdürülebilirliği ve gelişimi için birçok paydaşın ortak çalışmasına ihtiyaç duyuluyor. Buradan hareketle, raporda Birleşik Krallık ve Türkiye ekosistemlerindeki örnekleri inceledik. Ortaya çıkan sonuçlardan biri, kuluçkular ve hızlandırıcıların girişimlerin hayata geçmesinde, yatırımcıların ise girişimlerin büyümesinde önemli bir konumda olmasıydı. Bankaların da fintech girişimlerine

karşı destekleyici ve ortak çalışmada bulunmaları, regülasyon ve ilgili lisans süreçlerinde girişimlerin ihtiyaçlarına karşılık gelen araçları sağlamaları açısından ekosistemin büyümesi için elzem görünüyordu. Girişimlerin finansa erişiminin sağlanması noktasında kitlese fonlamanın önemine de yer verdiğimiz raporda, etki yatırımına da odaklandık. Yatırımcıların finansal kazanç dışında toplumsal, ekolojik ve kültürel olumlu etkiye bakarak girişimcilerle ilişkiler kurmasını, finansal kapsayıcılık çözümlerinin büyümesi için harekete geçirici bir momentum şeklinde değerlendirdik.

4.3.5.

B Corp Summit: "Özel Sektörün Kaynaklarını Nasıl Çevre, İnsan ve Fayda Odaklı Hale Getirebilir; Sosyal İnovasyon Alanından Örneklerle Nasıl İlham Verebiliriz?"

Eylül 2019

imece olarak "Özel sektörün kaynaklarını nasıl çevre, insan ve fayda odaklı hale getirebilir; sosyal inovasyon alanından örneklerle nasıl ilham verebiliriz?" sorusunun yanıtını aradığımız günlerde B Lab Europe'un kurucu ortağı ve imece'nin Yönetim Kurulu Üyesi Marcello Palazzi'nin düzenleyicileri arasında yer aldığı B Corp Summit etkinliğine katıldık. Zorlu Holding'in katkılarıyla 23-24 Eylül 2019'da, Amsterdam'da, B Lab tarafından düzenlenen ve dünya için en iyisi olmayı hedefleyen 500 katılımcı markanın yer aldığı bu büyük organizasyonda imece'yi temsil ettik. Küresel ölçekte başarılı iş liderleri, Ben & Jerry's, Danone, Lombard Odier, Patagonia, TOMS, Tony's Chocolonely ve Veja gibi markaların aralarında olduğu sertifikalı **B Corp**'lar, değişim yaratanlar ve ilgili şirketler dünyanın son dönemde içinde bulunduğu zorlukları ve çözüm önerilerini tartıştıkları yirmiden fazla

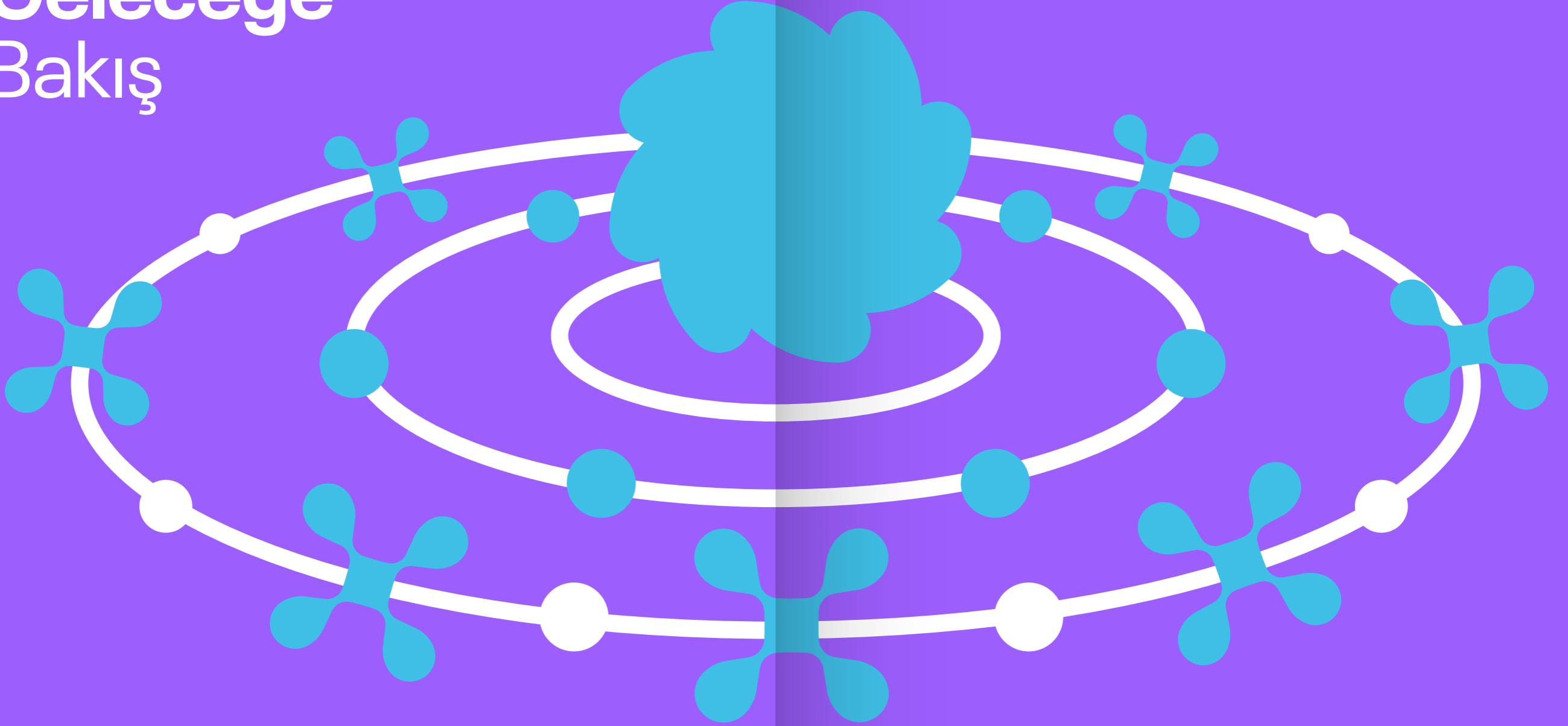
atölye ve interaktif oturumda güçlerini birleştirdiler. Son zamanlarda sıkça telaffuz edilen "yeni ekonomi" ve "iyi şirket" kavramlarından liderliği yeniden tanımlamaya, karbon salımının azaltılmasından etki yatırımına kadar çeşitli konuların tartışıldı. Etkinlikte katılımcılar, iklim ve toplumdaki eşitsizlikle mücadele etme amacı doğrultusunda şirketlerin ürettiği işlerin etkin bir şekilde kullanılabilmesine dair düşünmeye teşvik edildiler.

"Lead The Beat" teması altında gerçekleştirilen bu etkinliği Amsterdam'da yerinde deneyimlerken, Bigumigu iş birliğinde, şirketlerin toplumsal ve ekolojik performansını ödüllendiren B Corp sertifikası başta olmak üzere katılımcı markalara yönelik bilgilendirici **içerikler** üreterek Türkiye sosyal inovasyon ekosistemi ile paylaştık. Burada edindiğimiz izlenimler ve deneyimler bize imece summit Geleceğe Etki Zirvesi'ni düzenlememiz yolunda ilham kaynağı oldu.

5.

Geleceğe Bakış

5. Geleceğe Bakış

imece, "Sistemsel değişimi tetikleyen bir yapı kurmayı nasıl başarabiliriz?" sorusuyla yola çıktığı ilk günden bu yana, Türkiye'de sosyal inovasyon ekosistemini geliştirmek ve çözümün parçası olan birey ve kurumları desteklemek için çalışıyor. Başta The Limits to Growth ile bilim insanlarının 1970'lerden beri dillendirdiği; sınırsız ekonomik büyümenin sürdürülebilir olmaması, içinde bulunduğumuz yüzyılda ekolojik anlamda varoluşsal bir krize doğru gittiğimiz kitlelerce göz ardı edilmesine karşın; günümüzde imece gibi yapılar çözüm geliştiren birey, kurum ve yapıları hızlandırmak için var.

"Toplumsal, ekolojik ve kültürel meselelere nasıl birlikte, yenilikçi ve sürdürülebilir çözümler bulabiliriz?" sorusunu keşfetmek amacıyla 2016 yılında kurulan imece, kolektif etkinin ve etkin iş birliklerinin önemini geçtiğimiz 7 yıllık süreçte deneyimledi.

Toplumsal kaygıların, belirsizliklerin, iklim krizinin ve artan eşitsizliklerin yoğun bir şekilde gündemimizi kapladığı 2020'lerde daha proaktif, progresif ve anlam odaklı bir ekonomiyi nasıl yaratabileceğimizi keşfetmek için; topluluklarla, gençlerle ve girişimcilerle etkiyi odağına alan programlar üzerinden ilişkiler kurmak ve bu ilişkilerden çıkan deneyimleri paylaşılabilir hale getirmek temel yol haritamız olacak.

Karmaşık ve iç içe girmiş küresel meselelerde, insanı ve doğayı merkezine alan çözümleri desteklemek için gençlerin ve girişimcilerin yenilikçi yaklaşımlarını hızlandırarak daha adil ve sürdürülebilir bir gelecek amacıyla çalışmalarımıza devam edeceğiz. Bu doğrultuda; iş dünyasının, girişimcilerin, değişim öncüsü gençlerin, akademinin, kamunun, sivil toplumun, aracı kurumların ve uluslararası kuruluşların iş birliğine dayalı benzer çabalarının da karşılık bulacağına inanıyor ve her bir yapıya ortak etkiyi büyütme davetinde bulunuyoruz.

Sözlük

Benchmark: Bir işletmenin ya da projenin rekabet gücünü yükseltmek için başarılı başka işletmeleri kendisine örnek alması, iş yapma tekniklerini inceleyerek kendi teknikleriyle kıyaslaması, bu kıyaslamadan elde ettiği bilgileri kendi işletmesinde uygulaması.

Değişim öncüsü: Dünyada değişim yaratmayı hedefleyen, bilgi ve kaynak toplayarak bu değişimi gerçeğe dönüştüren birey.

Ekosistem: Bir dizi özel ya da kamusal, bireysel ya da kolektif paydaşın bir araya gelmesinden oluşan yapı, ayrıca bu yapının harekete geçmesini, bilinir olmasını ve ortak gelişimini sağlamak için belirlenen ve uygulanan kurallar bütünüdür.

Etki: Projeler, müdahaleler, eylemler ve faaliyetlerle yaratılmaya çalışılan değişim.

Etki hızlandırıcısı (Girişimler için): Girişimlerin sundukları ürün/hizmetin kime, ne için, ne kadar, hangi kapsamda olumlu

ya da olumsuz fayda yarattığının etki ölçümü/raporlaması süreci ile incelendiği, bu incelemeler doğrultusunda büyüme adımlarının planlandığı ve büyüme aşamasında girişimlerin desteklendiği süreç.

Etki ölçümleme: Kuruluşlar için öğrenmek, harekete geçmek, hesap verebilirliği artırmak gibi özellikler taşıyan kuruluşların projeler, müdahaleler, eylemler ve faaliyetlerle yaratmaya çalıştığı değişimi değerlendirme yöntemi.

Etki raporu (Girişimler için): Girişimlerin, iş geliştirme ve büyüme yolculuklarında ya da potansiyel etki yatırımcısı ile ilişki kurma süreçlerinde etkilerini somut verilerle ispatlayabilmelerini sağlayan; girişimin sahip olduğu değerlerin ve teknolojik imkânların etki ölçümü sonucu ortaya çıkan argümanlarla sentezlenmesi sonucu hazırlanan raporlar.

Etki yatırımcısı: Toplumsal, ekolojik veya kültürel fayda sağlayacak projelere ya da

faaliyetlere sermaye aktaran, bundan mali getiri bekleyen birey veya kurum.

Filantropi: Doğrudan çevirisiyle insanlık sevgisi. Daha iyi bir dünya için para, zaman, deneyim ya da beceri harcama eylemi.

İmece: Birçok kimsenin toplanıp elbirliğiyle bir kişinin ya da topluluğun işini görmesi, işlerin bu yöntem izlenerek sırayla bitirilmesi.

İnovasyon: Yenilik. Yeni bir yöntem, fikir, proje ya da ürünün, ayrıca bunların nasıl geliştirilebileceğine dair önerilerin ortaya çıkma yollarının tamamı.

Kitlese fonlama: Bir fikir, proje ve girişim için imece usulü fon toplama yöntemi. Son yıllarda oldukça yükselişte olan bu yöntem, Kickstarter veya Indiegogo gibi küresel platformların yanı sıra Fongogo, Ideanest, Ankovanı gibi yerel platformlar aracılığıyla proje sahiplerinin ve girişimcilerin hayata geçirmek istedikleri işleri tanıtarak finansal destek

topladığı alternatif bir finansal kaynak mekanizması.

Kolaylaştırıcı: Tarafsız bir tutum takınarak bir grubun belirli bir mesele etrafında etkili bir diyalog kurmasına, uzlaşmasına aracı olan birey.

Kuluçka: Belirli sayıda grup arasından seçilen projelerin, kazanılan fon yardımıyla somut adımlara dönüştüğü başlangıç süreci.

Melek yatırımcı: Umut vaat eden girişimler için başlangıç ya da büyüme aşamasında sermayesini ve bağlantıları ile katkı ve önerilerini sunan birey veya kurum.

Mentor: Belirli bir alanda daha az deneyim ya da bilgi sahibi bir kişiye yardımcı olan, yol gösteren birey.

Mesele: Araştırma, çözüm geliştirme ve iyileştirme çalışmalarının yapılabileceği toplumsal, ekolojik ve kültürel sorunlar.

Paydaş: Bir girişim ya da projenin gerçekleştirilmesine yönelik partnerlik ilişkisinin kurulduğu, bu ilişki doğrultusunda çalışmayla ilgili sorumluluk üstlenen tarafların her biri.

ReFi: İngilizce, "Onarıcı Finans" ifadesinin kısaltması; doğanın dengeli, öngörülebilir, sağlıklı ve sürdürülebilir sistemlerinin ve evrensel prensiplerinin yakından incelenerek yeni bir ekonomi tasarımını önceliklendirme pratiği.

Sistemsel Düşünce:

Bir sistemdeki elemanların tek tek ayrıntılarına değil, aralarındaki ilişkilerin tümüne odaklanmaya dayalı yaklaşım. Sistem içindeki ilişkilerin hep birlikte oluşturduğu mekanizmanın incelenmesine dayanır. Sürdürülebilirlikle ilişkili problemlerin dinamik, karmaşık ve iç içe geçmiş durumda olması nedeniyle, bu meseleleri çözebilmek için başvurulmuş yöntemde, iki ya da daha fazla şeyin birlikte nasıl var olduklarına dair etkileşim ve ilişkiye bakılır.

Sosyal etki: Sosyal amaçlı bir kuruluşun faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan, topluma sağlanmış olan sosyal değer ve değişimdir. Sosyal finansman desteği verilen sosyal girişimlerin mutlaka sosyal etkilerini ölçümlenmeleri beklenir.

Sosyal finansman: Sosyal finansman, yeni bir finansman modeli olup toplumsal ihtiyaçlara hizmet eden ve ölçülebilir etki yaratan projelerin, yapıların ve girişimlerin finansmanına verilen isimdir. Sosyal finansman yöntemleri, önceliği kâr yaratmaktan ziyade sosyal, kültürel ve çevresel fayda yaratmak olan projelerin ve girişimlerin operasyonlarını hayata geçirmesini ve sürdürmesini mümkün kılıyor.

Sosyal girişim: Kâr amacı gütsen de maddi kazancını değil, toplumsal değer yaratmayı, fayda sağlamayı ön planına

koyan bir iş modelini benimseyen girişim.

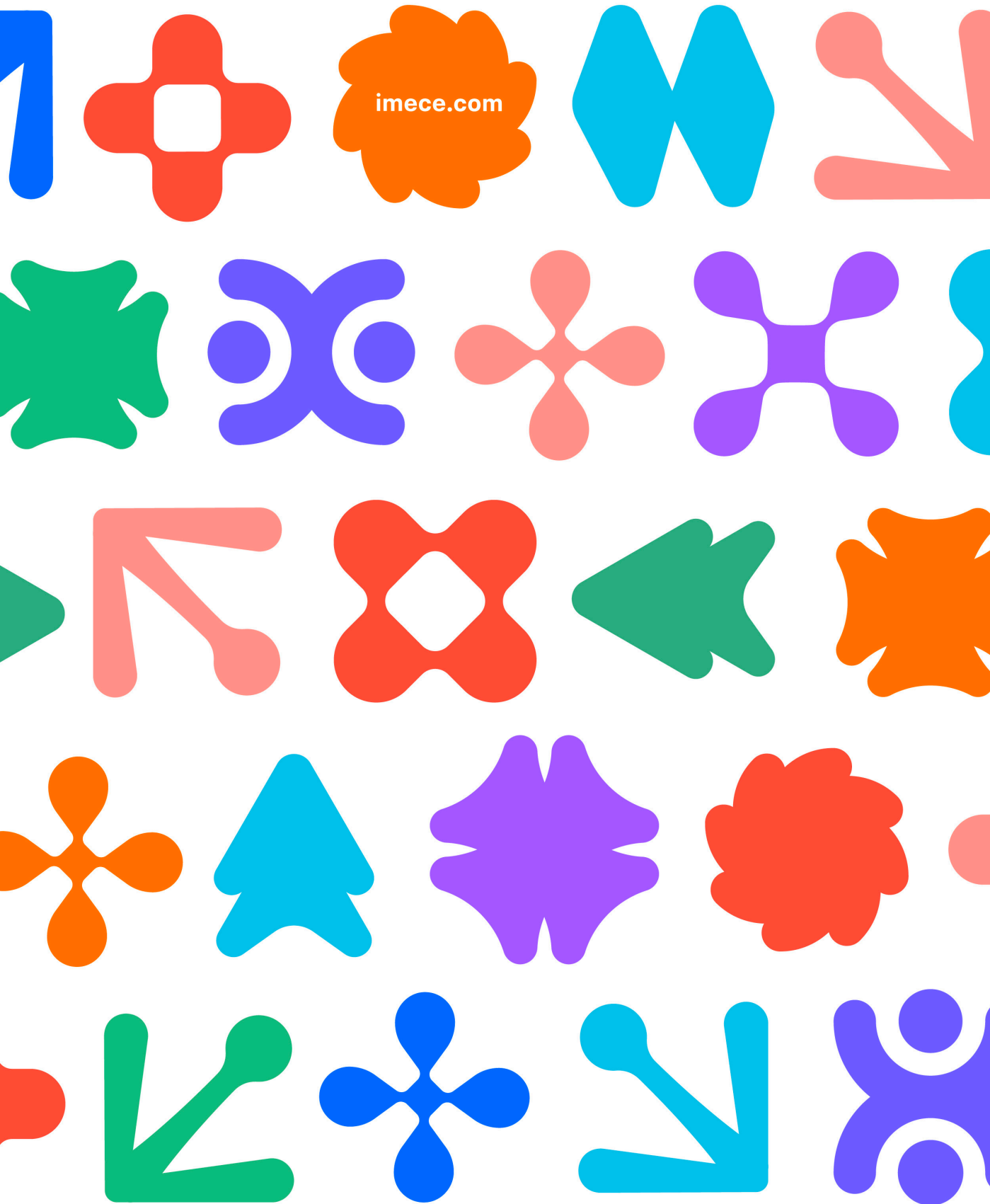
Sosyal inovasyon: İnsan, toplum ve çevrenin birlikte hareket etmesini amaçlayan, kültürel, ekonomik ve çevresel meselelere yenilikçi çözümler üretmek isteyen, gözardı edilmiş önemli meselelerle ilgili farkındalık oluşturan sürdürülebilir hareket. Sosyal inovasyon; toplumsal bir meseleye yönelik geliştirilen, mevcut çözümlerden daha etkin, verimli, sürdürülebilir, adil ve yaratılan değerini bireylerden önce toplumun geneline kazandırıldığı yenilikçi çözümlerdir. Sosyal inovasyon kapsamında geliştirilen çözüm bir ürün, üretim süreci veya teknoloji olabileceği gibi bir ilke, fikir, mevzuat parçası, toplumsal hareket, yasal bir düzenleme, müdahale veya bunların bir bileşimi de olabilir.

Tasarım odaklı düşünme: İnsan odaklı olmanın yanı sıra estetik, kullanılabilirlik ve erişilebilirlik gibi unsurları mümkün olan en uygun şekilde birleştirmeyi amaçlayan, sorun tespitini kullanıcıların gereksinimleri doğrultusunda yaptığı için ortaya kullanıcının istekleriyle bağdaşan ürünler çıkaran çözüm yöntemi.

Web3: Merkezi olmayan ve blok zinciri teknolojilerine dayalı gelişen, internetin yeni evresi.

imece.com

imece.com